

Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

► **B**

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 1702/2003,

24. september 2003,

millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise rakenduseeskirjad

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 243, 27.9.2003, lk 6)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 381/2005, 7. märts 2005	L 61	3	8.3.2005
► <u>M2</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 706/2006, 8. mai 2006	L 122	16	9.5.2006
► <u>M3</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 335/2007, 28. märts 2007	L 88	40	29.3.2007
► <u>M4</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 375/2007, 30. märts 2007	L 94	3	4.4.2007
► <u>M5</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1057/2008, 27. oktoober 2008	L 283	30	28.10.2008
► <u>M6</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1194/2009, 30. november 2009	L 321	5	8.12.2009

Parandatud:

- **C1** Parandus, ELT L 58, 9.3.2010, lk 23 (1194/2009)

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 1702/2003,

24. september 2003,

millega nähakse ette õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise rakenduseeskirjad

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2002. aasta määrust (EÜ) nr 1592/2002, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühiseeskirju ning Euroopa Lennundusohutusameti loomist⁽¹⁾ (edaspidi „algmäärus”), nagu seda on muudetud määrusega (EÜ) nr 1701/2003,⁽²⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 6,

ning arvestades järgmist:

- (1) Algmäärusega kehtestatakse ühised olulised nõuded tsiviillennundusohutuse ja keskkonnakaitse ühtse kõrge taseme tagamiseks; selles nõutakse, et komisjon võtaks ühetaolise kohaldamise tagamiseks vastu vajalikud rakenduseeskirjad; määrusega luuakse Euroopa Lennundusohutusamet (edaspidi „amet”), mis peab aitama komisjonil kõnealuseid rakenduseeskirju edasi arendada.
- (2) Olemasolevad lennukõlblikkust käsitlevad lennundusnõuded, mis on loetletud nõukogu määruse (EMÜ) nr 3922/91,⁽³⁾ viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 2871/2000,⁽⁴⁾ II lisas, tunnistatakse alates 28. septembrist 2003 kehtetuks.
- (3) Tuleb vastu võtta ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused, et tagada algmääruse kohaldamisalasse kuuluvate lennundustoodete ning nende osade ja seadmete lennukõlblikkus ja keskkonnanõuetele vastavus; selliste nõuete ja menetlustega tuleks täpsustada asjakohaste sertifikaatide väljaandmise, jätkamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimused.
- (4) Toodete, osade ja seadmete tootmise ja hooldamisega seotud organisatsioonid peaksid vastama teatavatele tehnilistele nõuetele näitamaks, et neil on võimed ja vahendid oma kohustuste ja nendega seotud eeliste täitmiseks; komisjon peab vastu võtma meetmed, et täpsustada asjaomaste vastavust tõendavate sertifikaatide väljaandmise, jätkamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimusi.
- (5) Lennukõlblikkust käsitlevate ühiste oluliste nõuete rakendusmeetmete vastuvõtmisel peab komisjon hoolitsema, et need kajastaksid tehnika taset ja häid tavasid, võtaksid arvesse ülemaailmse sõidukite kasutamise kogemusi ning teaduse ja tehnika arengut ja võimaldaksid viivitama reageerida õnnetuste ja tõsiste intsidentide kindlakstehtud põhjustele.
- (6) Vajadus tagada lennundustoodete ning nende osade ja seadmete ühiste lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitse nõuete ühetaoline kohaldamine nõuab, et liikmesriikide pädevad asutused ja vajaduse korral amet järgiksid kõnealustele nõuetele vastavuse hindamisel ühiseid menetlusi; amet peaks nõutava ühetaolise kohaldamise hõlbustamiseks töötama välja sertifitseerimistingimused ja juhismaterjali.

⁽¹⁾ EÜT L 240, 7.9.2002, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 243, 27.9.2003, lk 5.

⁽³⁾ EÜT L 373, 31.12.1991, lk 4.

⁽⁴⁾ EÜT L 333, 29.12.2000, lk 47.

▼B

- (7) Selleks tuleb võimaldada sujuv üleminek ameti uuele reguleerivale raamistikule ja tagada seejuures üldise ja kõrge ohutustaseme säilimine ühenduse tsiviilennunduses; lennundustööstusele ja liikmesriikide haldusasutustele tuleb anda piisavalt aega uue raamistikuga kohanemiseks ja enne käesoleva määruse jõustumist väljaantud sertifikaatide kehtivuse jätkumise tunnustamiseks kooskõlas algmääruse artikliga 57.
- (8) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed põhinevad ameti arvamusel, ⁽¹⁾ mis on esitatud kooskõlas algmääruse artikli 12 lõike 2 punktiga b ja artikli 14 lõikega 1.
- (9) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas algmääruse artikli 54 lõike 3 alusel loodud Euroopa lennundusohutusameti komitee arvamusega,

ON VASTU VÖTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisala ja mõisted

1. Käesoleva määrusega nähakse kooskõlas algmääruse artikli 5 lõikega 4 ja artikli 6 lõikega 3 ette ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused lennundustoodete ning nende osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse sertifitseerimise kohta ja täpsustatakse järgmist:

- a) tüübisertifikaatide, piiratud tüübisertifikaatide, täiendavate tüübisertifikaatide ja tüübisertifikaatide muudatuste väljaandmine;
- b) lennukõlblikkussertifikaatide, piiratud lennukõlblikkussertifikaatide, lennulubade ning käitamissertifikaatide väljaandmine;
- c) kinnitatud remondiprojektide väljaandmine;
- d) keskkonnakaitse nõuetele vastavuse näitamine;
- e) mürasertifikaatide väljaandmine;
- f) toodete, osade ja seadmete kindlakstegemine;
- g) teatavate osade ja seadmete sertifitseerimine;
- h) projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimine;
- i) lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutuste väljaandmine.

2. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *JAA* — „Joint Aviation Authorities” (Ühinenud Lennuametid);
- b) *JAR* — „Joint Aviation Requirements” (ühtsed lennundusnõuded);
- c) *osa 21* — õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete ning käesoleva määruse lisas loetletud projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimise nõuded ja menetlused;
- d) *osa M* — algmääruse kohaselt vastuvõetud jätkuva lennukõlblikkuse nõuded;

▼M6

- e) *peamine tegevuskoht* — ettevõtja peakontor või registreeritud asukoht, kus toimub põhiline finantstegevus ja käesolevas määruses osutatud tegevuste kontrollimine;
- f) *artikkel* — tsiviilõhusõidukis kasutatavad osad ja seadmed;
- g) *ETSO* — Euroopa tehnilised normatiivid. Euroopa tehnilised normatiivid on üksikasjalik lennukõlblikkusspetsifikaat, mille amet on välja

⁽¹⁾ 1.9.2003.

▼M6

andnud, et tagada vastavus käesoleva määruse nõuetele, ja mis on konkreetsete artiklite jaoks minimaalne tehniline standard;

- h) *EPA* — osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus. Osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus tähendab seda, et artikkel on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase toote tüübisertifikaadi omanikule, välja arvatud ETSO artiklid.

▼M4*Artikkel 2***Toodete, osade ja seadmete sertifitseerimine**

1. Toodetele, osadele ja seadmetele antakse osas 21 nimetatud sertifikaadid.
2. Erandina lõikest 1 ei kohaldata osa 21 alajagude H ja I sätteid õhusõidukite, sealhulgas nendesse paigaldatud toodete, osade ja seadmete suhtes, mis ei ole registreeritud mõnes liikmesriigis. Nende suhtes ei kohaldata ka osa 21 alajao P sätteid, välja arvatud juhul, kui liikmesriigi poolt on ette nähtud õhusõiduki identifitseerimismärgid.
3. Kui lisas (osa 21) viidatakse vajadusele kohaldada ja/või järgida komisjoni määruse (EÜ) nr 2042/2003 I lisa (osa M) sätteid ning liikmesriik on otsustanud vastavalt nimetatud määruse artikli 7 lõike 3 punktidele a ja b nimetatud osa mitte kohaldada kuni 28. septembrini 2008, on nimetatud kuupäevani selle asemel kohaldatavad asjakohased riigisisised eeskirjad.

*Artikkel 2a***Tüübisertifikaatide ja nendega seotud lennukõlblikkussertifikaatide kehtivuse jätkumine**

1. Toodete puhul, millele mõni liikmesriik on enne 28. septembrit 2003 andnud tüübisertifikaadi või dokumendi, mis võimaldab lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmist, kohaldatakse järgmisi sätteid.
 - a) Sellisel tootel loetakse olevat käesoleva määruse kohaselt välja antud tüübisertifikaat, kui:
 - i) selle tüübisertifitseerimise aluseks on:
 - toodete puhul, mis on sertifitseeritud nende JAA andmelehel määratletud JAA menetluste kohaselt, JAA tüübisertifitseerimise alus, või
 - muude toodete puhul projekteerimisriigi tüübisertifikaadi andmelehel määratletud tüübisertifitseerimise alus, kui projekteerimisriik on:
 - liikmesriik, välja arvatud juhul, kui amet otsustab eelkõige kasutatud lennukõlblikkuse tingimusi ja kasutamise kogemusi arvesse võttes, et selline tüübisertifitseerimise alus ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks määruse (EÜ) nr 1592/2002 ja käesoleva määrusega nõutavale tasemele; või
 - riik, kellega liikmesriik on sõlminud kahepoolse lennukõlblikkust käsitleva või samalaadse kokkuleppe, mille alusel need tooted on sertifitseeritud projekteerimisriigi lennukõlblikkuse tingimuste alusel, välja arvatud juhul, kui amet otsustab, et need lennukõlblikkuse tingimused või kasutamise kogemus või projekteerimisriigi ohutusüsteem ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks määruse (EÜ) nr 1592/2002 ja käesoleva määrusega nõutavale tasemele.

▼M4

Amet viib läbi teise taande sätete mõju esimese hindamise, et esitada komisjonile oma arvamus, sealhulgas võimalikud ettepanekud käesoleva määruse muutmise kohta;

- ii) keskkonnakaitsenõuetena käsitatakse Chicago konventsiooni lisas 16 sätestatud nõudeid, mida toote suhtes kohaldatakse;
 - iii) kohaldatakse projekteerimisriigi lennukõlblikkuseeskirju.
- b) Enne 28. septembrit 2003 liikmesriigi registrisse kantud õhusõiduki konstruktsioonitüüp loetakse heakskiidetuks käesoleva määruse kohaselt, kui:
- i) selle põhikonstruktsioonitüüp oli osa punktis a nimetatud tüübisertifikaadist;
 - ii) kõik sellesse põhikonstruktsioonitüüpi tehtavad muudatused, mis ei kuulu tüübisertifikaadi omaniku vastutusalasse, on heakskiidetud; ja
 - iii) lennukõlblikkuse eeskirjad, mille registreerimisliikmesriik on välja andnud või vastu võtnud enne 28. septembrit 2003, on täidetud, sealhulgas projekteerimisliikmesriigi lennukõlblikkuseeskirjades tehtud muudatused, mille registreerimisliikmesriik on heaks kiitnud.
- c) Amet määrab enne 28. märtsi 2007 tüübisertifikaadi toodetele, mis ei vasta punktile a.
- d) Amet määrab enne 28. märtsi 2007 tüübisertifikaadi muraandmelehe kõigile toodetele, mis vastavad punktile a. Kuni selle määramiseni võivad liikmesriigid jätkata mürasertifikaatide väljaandmist kooskõlas kehtivate riigisiseste õigusaktidega.

2. Toodete puhul, mille tüübisertifitseerimise menetlus toimus JAA või liikmesriigi kaudu 28. septembril 2003, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui toodet sertifitseerib mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenumas arengujärgus olev menetlus;
- b) osa 21 punkti 21A.15 alapunkte a, b ja c ei kohaldata;
- c) erandina osa 21 punkti 21A.17 alapunktist a on tüübisertifitseerimise aluseks JAA või vajaduse korral liikmesriigi tüübisertifitseerimise alus, mis kehtib sertifikaadi taotlemise kuupäeval;
- d) osa 21 punkti 21A.20 alapunktide a ja b täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

3. Toodete puhul, millel on riigisisene tüübisertifikaat või sellega samaväärne sertifikaat ja millega seotud muudatuse sertifitseerimismenetlust ei olnud liikmesriik käesolevale määrusele vastava tüübisertifikaadi määramise ajaks lõpetanud, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui sertifitseerimismenetlust teostas mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenumas arengujärgus olev menetlus;
- b) osa 21 punkti 21A.93 ei kohaldata;
- c) kohaldatava tüübisertifitseerimise alus on JAA või vajaduse korral liikmesriigi tüübisertifitseerimise alus, mis kehtib muudatuse heakskiitmise taotluse kuupäeval;
- d) osa 21 punkti 21A.103 alapunkti a alapunkti 2 ja alapunkti b täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

4. Toodete puhul, millel on riigisisene tüübisertifikaat või sellega samaväärne sertifikaat ja millega seotud olulise remonditööde projekti sertifitseerimismenetlust ei ole liikmesriik käesolevale määrusele vastava tüübisertifikaadi määramise ajaks lõpule viinud, loetakse osa 21 punkti

▼M4

21A.433 alapunkti a täitmisel, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

5. Liikmesriigi poolt välja antud lennukõlblikkussertifikaat, mis tõendab vastavust lõike 1 kohaselt määratud tüübisertifikaadile, loetakse käesoleva määruse nõuetele vastavaks.

*Artikkel 2b***Täiendavate tüübisertifikaatide kehtivuse jätkumine**

1. Täiendavate tüübisertifikaatide puhul, mille on välja andnud liikmesriik vastavalt JAA menetlusele või kehtivatele riigisisestele menetlustele, ning selliste toodete muudatuste puhul, mille ettepaneku teeb mõni muu isik kui toote tüübisertifikaadi omanik ja mille liikmesriik on kehtivate riigisiseste menetluste kohaselt kinnitanud, loetakse täiendav tüübisertifikaat või selle muudatus kooskõlas käesoleva määrusega välja antuks, kui täiendav tüübisertifikaat või selle muudatus kehtis 28. septembril 2003.

2. Täiendava tüübisertifikaadi puhul, mille sertifitseerimismenetlust teostab liikmesriik 28. septembril 2003 kohaldatava JAA täiendava tüübisertifikaadi menetluse alusel, ja toodetes, mille sertifitseerimismenetlust teostab liikmesriik 28. septembril 2003 kehtivate riigisiseste õigusaktide alusel, tehtavate oluliste muudatuste puhul, mille ettepaneku teeb mõni muu isik kui toote tüübisertifikaadi omanik, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui sertifitseerimismenetlust teostab mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenumas arengujärgus olev menetlus;
- b) osa 21 punkti 21A.113 alapunkte a ja b ei kohaldata;
- c) kohaldatav sertifitseerimise alus on JAA või vajaduse korral liikmesriigi sertifitseerimise alus, mis kehtib täiendava tüübisertifikaadi või olulise muudatuse kinnitamise taotluse kuupäeval;
- d) osa 21 punkti 21A.115 alapunkti a täitmisel loetakse, et JAA või liikmesriigi menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

*Artikkel 2c***Mõne liikmesriikides registreeritud õhusõiduki käitamise jätkamine**

1. Õhusõidukite puhul, millele ei ole välja antud käesoleva määruse artikli 2a lõike 1 punktile a vastavat tüübisertifikaati, kuid millele liikmesriik on välja andnud lennukõlblikkussertifikaadi enne, kui määrus (EÜ) nr 1702/2003 hakkas selles liikmesriigis kehtima, ⁽¹⁾ ning mis olid 28. märtsil 2007 selle liikmesriigi registris, loetakse konkreetsed lennukõlblikkusnõuded välja antuks käesoleva määruse kohaselt järgmistel tingimustel:

- a) kohaldatavad konkreetsed lennukõlblikkusnõuded on projekteerimisriigi poolt välja antud tüübisertifikaadi andmeleht ja tüübisertifikaadi müraandmeleht või samaväärsed projekteerimisriigi dokumendid, tingimusel et projekteerimisriik on sõlminud ametiga vastavalt määruse (EÜ) nr 1592/2002 artiklile 18 nende õhusõidukite projektide jätkuvat lennukõlblikkust hõlmava töökorra;
- b) keskkonnakaitsenõuetena käsitatakse Chicago konventsiooni lisas 16 sätestatud nõudeid, mida selle õhusõiduki suhtes kohaldatakse; ja
- c) kohaldatavad lennukõlblikkuseeskirjad on projekteerimisriigi kohustuslik jätkuva lennukõlblikkuse teave.

2. Konkreetsed lennukõlblikkusnõuded võimaldavad jätkata lennutegevust, milleks õhusõidukil on õigus 28. märtsil 2007, ja need kehtivad

⁽¹⁾ EU 15: 28. september 2003; EU 10: 1. mai 2004 ja EU 2: 1. jaanuar 2007.

▼M4

kuni 28. märtsini 2008, kui neid ei asenda ameti käesoleva määruse kohaselt välja antud konstruktsioonitüübi heakskiit ja keskkonnasertifikaat. Vastavate õhusõidukite piiratud lennukõlblikkussertifikaate annavad välja liikmesriigid vastavalt osa 21 alajaole H nimetatud nõuetele vastavuse tõendamisel.

3. Komisjon võib pikendada lõikes 2 nimetatud kehtivusaega maksimaalselt 18 kuu võrra teatavat tüüpi õhusõidukite puhul, tingimusel et amet alustab vastavat tüüpi õhusõiduki sertifitseerimismenetlust enne 28. märtsi 2008 ning amet otsustab, et menetlust on võimalik lõpetada pikendatud kehtivusaja jooksul. Sel juhul teatab amet oma otsusest komisjonile.

*Artikkel 2d***Osade ja seadmete sertifikaatide kehtivuse jätkumine**

1. Liikmesriikide välja antud osade ja seadmete sertifikaadid, mis kehtisid 28. septembril 2003, loetakse välja antuks käesoleva määruse kohaselt.
2. Osade ja seadmete puhul, mille sertifitseerimismenetlust või millele loa andmise menetlust teostas mõni liikmesriik 28. septembril 2003, kohaldatakse järgmisi sätteid:
 - a) kui loa andmise menetlust teostas mitu liikmesriiki, võetakse aluseks kõige edenenemas arengujärgus olev menetlus;
 - b) osa 21 punkti 21A.603 ei kohaldata;
 - c) osa 21 punkti 21A.605 kohaselt kohaldatavad andmenõuded on need, mis kehtivad asjaomases liikmesriigis sertifikaadi või loa saamise taotluse kuupäeval;
 - d) osa 21 punkti 21A.606 alapunkti b täitmisel loetakse, et asjaomase liikmesriigi tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

*Artikkel 2e***Lennuluba**

Tingimusi, mille liikmesriigid on määranud enne 28. märtsi 2007 lennubade või muu lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmiseks õhusõidukile, millel ei olnud käesoleva määruse kohaselt antud lennukõlblikkussertifikaati või piiratud lennukõlblikkussertifikaati, loetakse määratuks kooskõlas käesoleva määrusega, välja arvatud juhul, kui amet otsustab enne 28. märtsi 2008, et sellised tingimused ei taga piisavat ohutustaset, mis vastaks määruse (EÜ) nr 1592/2002 või käesoleva määrusega nõutavale tasemele.

Lennuluba või muud lennukõlblikkussertifikaati, mille liikmesriigid annavad välja enne 28. märtsi 2007 õhusõidukile, millel ei olnud käesoleva määruse kohaselt välja antud lennukõlblikkussertifikaati või piiratud lennukõlblikkussertifikaati, loetakse vastavalt käesolevale määrusele välja antud lennuloaks kuni 28. märtsini 2008.

▼B*Artikkel 3***Projekteerimisorganisatsioonid**

1. Toodete, osade ja seadmete projekteerimise või nende muutmise või remontimise eest vastutav organisatsioon peab näitama oma pädevust kooskõlas osaga 21.
2. Erandina lõikest 1 võib organisatsioon, mille peamine tegevuskoht on ühendusse mittekuulvas riigis, näidata oma pädevust sertifikaadiga,

▼B

mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa või seadme kohta välja andnud, tingimusel et:

- a) kõnealune riik on projekteerimisriik; ja
- b) amet on kindlaks määranud, et kõnealuse riigi süsteem hõlmab samasugust nõuetele vastavuse kontrollimise sõltumatut taset, nagu on ette nähtud käesolevas määruses, kas samaväärse organisatsioonide sertifitseerimise süsteemi või kõnealuse riigi pädeva asutuse otsese osalemise kaudu.

3. Projekteerimisorganisatsioonide sertifikaate, mille liikmesriik on andnud või mida ta tunnistab vastavalt JAA nõuetele ja menetlustele ja mis kehtivad enne 28. septembrit 2003, loetakse vastavaks käesolevale määrusele. Sellisel juhul ei ületa osa 21 alajaos J nimetatud teise taseme tähelepanekute lõpetamisperiood ühte aastat, kui kõnealused tähelepanekud on seotud erinevustega eelmisest kehtinud JARst.

4. Tüübisertifikaadi omanik, kellel ei ole 28. septembril 2003 asjakohast kehtivate JAA menetluste kohaselt antud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaati, näitab oma pädevust osa 21 punktis 21A.14 sätestatud tingimustel enne 28. septembrit 2005.

5. Organisatsioon, kes taotleb täiendavat tüübisertifikaati, oluliste remonditööde projekti heakskiitmist või abijõuallika projekti heakskiitmist ja kellele liikmesriik ei ole 28. septembriks 2003 andnud kehtivate JAA menetluste kohaselt asjakohast projekteerimisorganisatsiooni sertifikaati, näitab oma pädevust kooskõlas osa 21 punktidega ►**M6** 21A.112A ◀, 21A.432B või abijõuallika puhul punktiga 21A.602B enne 28. septembrit 2005.

6. Organisatsioonide puhul, mille projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat antakse kohaldatavate JAA menetluste kohaselt liikmesriigi kaudu 28. septembril 2003:

1. osa 21 punkti 21A.234 ei kohaldata;
2. osa 21 punkti 21A.245 täitmisel loetakse, et JAA menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

*Artikkel 4***Tootjaorganisatsioonid**

1. Toodete, osade ja seadmete tootmise eest vastutav organisatsioon peab näitama oma pädevust kooskõlas osaga 21.

2. Erandina lõikest 1 võib tootja, kelle peamine tegevuskoht on ühendusse mittekuuluv riigis, näidata oma pädevust sertifikaadi abil, mille kõnealune riik on asjaomase toote, osa või seadme kohta välja andnud, tingimusel et:

- a) kõnealune riik on tootjariik; ja
- b) amet on kindlaks määranud, et kõnealuse riigi süsteem hõlmab samasugust nõuetele vastavuse kontrollimise sõltumatut taset, nagu on ette nähtud käesolevas määruses, kas samaväärse organisatsioonide sertifitseerimise süsteemi või kõnealuse riigi pädeva asutuse otsese osalemise kaudu.

3. Tootjaorganisatsioonide sertifikaati, mille liikmesriik on andnud või mida ta tunnistab vastavalt JAA nõuetele ja menetlustele ja mis kehtib enne 28. septembrit 2003, loetakse vastavaks käesoleva määrusele. Sellisel juhul ei ületa osa 21 alajaos G nimetatud teise taseme tähelepanekute lõpetamisperiood üht aastat, kui kõnealused tähelepanekud on seotud erinevustega eelmisest kehtinud JARst.

4. Organisatsioon näitab oma käesolevale määrusele vastavat pädevust enne 28. septembrit 2005.

5. Kuni organisatsioon on näidanud oma pädevust vastavalt osa 21 alajagudele F ja G, loetakse nõuetele vastavuse deklaratsioone ja käita-

▼B

missertifikaate, mille kõnealune organisatsioon on välja andnud kehtivate siseriiklike eeskirjade kohaselt, väljaantuks vastavalt käesolevale määrusele.

6. Organisatsioonide puhul, mille tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse kohaldatavate JAA menetluste kohaselt liikmesriigi kaudu 28. septembril 2003:

- a) osa 21 punkti 21A.134 ei kohaldata;
- b) osa 21 punkti 21A.145 täitmisel loetakse, et JAA menetluste kohaselt tehtud nõuetele vastavust käsitlevad tähelepanekud on teinud amet.

*Artikkel 5***Jõustumine**

1. Käesolev määrus jõustub 28. septembril 2003, välja arvatud osa 21 punkt 21A.804(a)(3), mis jõustub 28. märtsil 2004, ja osa 21 alajagu H, mis jõustub 28. septembril 2004.
2. Erandina osa 21 punktist 21A.159 võivad liikmesriigid kuni ► **M2** 28. septembrini 2007 ◀ anda piiratud kehtivusajaga sertifikaate.
3. Erandina osa 21 punktist 21A.181 võivad liikmesriigid kuni 28. septembrini 2008 anda piiratud kehtivusajaga sertifikaate.
4. Kui liikmesriik kohaldab lõiget 2 või 3, teatab ta sellest komisjonile ja ametile.

▼M2

▼M6

5. Erandina lõikest 1 võivad käesoleva määruse lisa (osa 21) jao A alajagude F ja G kohaselt heakskiidetud tootjaorganisatsioonid jätkata kuni 28. septembrini 2010 käitamissertifikaatide või nõuetele vastavuse deklaratsioonide väljaandmist, kasutades EASA vormi 1 esimest versiooni, mis on sätestatud käesoleva määruse (EÜ) nr 1702/2003 lisa (osa 21) I liites.

▼B

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼B*LISA*
OSA 21

Õhusõidukite ja nendega seotud toodete, osade ja seadmete lennukõlblikkuse ja keskkonnaohutuse ning projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide sertifitseerimine

▼M6*Sisukord*

21.1 Üldosa

JAGU A – TEHNILISED NÕUDED**ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED**

21A.1 Reguleerimisala
21A.2 Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus
21A.3 Rikked, häired ja defektid
21A.3B Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused
21A.4 Projekteerija ja tootja vaheline kooskõlastus

ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID

21A.11 Reguleerimisala
21A.13 Kõlblikuskriteeriumid
21A.14 Pädevuse näitamine
21A.15 Taotlemine
21A.16A Lennukõlblikkuse tingimused
21A.16B Eritingimused
21A.17 Tüübisertifitseerimise alus
21A.18 Kohaldatavad keskkonnakaitse nõuded ja sertifitseerimistingimused
21A.19 Uut tüübisertifikaati nõudvad muudatused
21A.20 Vastavus tüübisertifitseerimise alusele ja keskkonnakaitse nõuetele
21A.21 Tüübisertifikaadi väljaandmine
21A.23 Piiratud tüübisertifikaadi väljaandmine
21A.31 Tüübiprojekt
21A.33 Ülevaatused ja katsed
21A.35 Katselennud
21A.41 Tüübisertifikaat
21A.44 Omaniku kohustused
21A.47 Ülekandmine
21A.51 Kehtimine ja jõushoidmine
21A.55 Andmete säilitamine
21A.57 Käsiraamatud
21A.61 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

*(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)***ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES**

21A.90 Reguleerimisala
21A.91 Tüübiprojekti tehtavate muudatuste liigitus
21A.92 Kõlblikuskriteeriumid
21A.93 Taotlemine
21A.95 Väheolulised muudatused

▼ **M6**

21A.97	Olulised muudatused
21A.101	Kohaldatavate sertifitseerimistingimuste ja keskkonnakaitse nõuete määratlemine
21A.103	Tüübikinnituse andmine
21A.105	Andmete säilitamine
21A.107	Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid
21A.109	Kohustused ja EPA-märgistus

ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID

21A.111	Reguleerimisala
21A.112A	Kõlblikuskriteeriumid
21A.112B	Pädevuse näitamine
21A.113	Täiendava tüübisertifikaadi taotlemine
21A.114	Nõuetele vastavuse näitamine
21A.115	Täiendava tüübisertifikaadi väljaandmine
21A.116	Ülekandmine
21A.117	Muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb
21A.118A	Kohustused ja EPA-märgistus
21A.118B	Kehtimine ja jõushoidmine
21A.119	Käsiraamatud
21A.120	Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL

21A.121	Reguleerimisala
21A.122	Kõlblikuskriteeriumid
21A.124	Taotlemine
21A.125A	Heakskiidukirja väljaandmine
21A.125B	Tähelepanekud
21A.125C	Kehtimine ja jõushoidmine
21A.126	Tootmise järelevalvesüsteem
21A.127	Katsed: õhusõidukid
21A.128	Katsed: mootorid ja propellerid
21A.129	Tootja kohustused
21A.130	Nõuetele vastavuse deklaratsioon

ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

21A.131	Reguleerimisala
21A.133	Kõlblikuskriteeriumid
21A.134	Taotlemine
21A.135	Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine
21A.139	Kvaliteedisüsteem
21A.143	Käsiraamat
21A.145	Nõuded sertifikaadi saamiseks
21A.147	Muudatused sertifitseeritud tootjaorganisatsioonis
21A.148	Asukoha muudatused
21A.149	Ülekandmine
21A.151	Sertifikaadi väljaandmise tingimused
21A.153	Muudatused sertifikaadi tingimustes
21A.157	Kontrollimised

▼ **M6**

21A.158	Tähelepanekud
21A.159	Kehtimine ja jõushoidmine
21A.163	Õigused
21A.165	Omaniku kohustused

ALAJAGU H – LENNUKÕLBLIKKUSSERTIFIKAADID JA
PIIRATUD LENNUKÕLBLIKKUSSERTIFIKAADID

21A.171	Reguleerimisala
21A.172	Kõlblikkuskriteeriumid
21A.173	Lüigitus
21A.174	Taotlemine
21A.175	Keel
21A.177	Parandamine või muutmine
21A.179	Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides
21A.180	Kontrollimine
21A.181	Kehtimine ja jõushoidmine
21A.182	Õhusõiduki identifitseerimine

ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID

21A.201	Reguleerimisala
21A.203	Kõlblikkuskriteeriumid
21A.204	Taotlemine
21A.207	Parandamine või muutmine
21A.209	Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides
21A.210	Kontrollimine
21A.211	Kehtimine ja jõushoidmine

ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SER-
TIFIKAAT

21A.231	Reguleerimisala
21A.233	Kõlblikkuskriteeriumid
21A.234	Taotlemine
21A.235	Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine
21A.239	Kvaliteedi tagamise süsteem
21A.243	Andmed
21A.245	Nõuded sertifikaadi saamiseks
21A.247	Muudatused kvaliteedi tagamise süsteemis
21A.249	Ülekandmine
21A.251	Sertifikaadi väljaandmise tingimused
21A.253	Muudatused sertifikaadi tingimustes
21A.257	Kontrollimine
21A.258	Tähelepanekud
21A.259	Kehtimine ja jõushoidmine
21A.263	Õigused
21A.265	Omaniku kohustused

ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED

21A.301	Reguleerimisala
21A.303	Vastavus kohaldatavatele nõuetele
21A.305	Osade ja seadmete sertifitseerimine
21A.307	Osade ja seadmete paigaldamise jaoks käbelelaskmine

▼ **M6***(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)*

ALAJAGU M — REMONDITÖÖD

21A.431	Reguleerimisala
21A.432A	Kõlblikuskriteeriumid
21A.432B	Pädevuse näitamine
21A.433	Remondiprojekt
21A.435	Remonditööde liigitus
21A.437	Kinnitatud remondiprojekti väljaandmine
21A.439	Varuosade tootmine
21A.441	Remonditööde tegemine
21A.443	Piirangud
21A.445	Parandamata kahjustused
21A.447	Andmete säilitamine
21A.449	Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid
21A.451	Kohustused ja EPA-märgistus

(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)

ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD

21A.601	Reguleerimisala
21A.602A	Kõlblikuskriteeriumid
21A.602B	Pädevuse näitamine
21A.603	Taotlemine
21A.604	Abijõuallika (APU) ETSO luba
21A.605	Nõuded andmetele
21A.606	ETSO loa väljaandmine
21A.607	ETSO loaga seonduvad õigused
21A.608	Konstruksiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP)
21A.609	ETSO lubade omanike kohustused
21A.610	Kõrvalekallete heakskiitmine
21A.611	Muudatused konstruktsioonis
21A.613	Andmete säilitamine
21A.615	Ameti korraldatavad kontrollimised
21A.619	Kehtimine ja jõushoidmine
21A.621	Ülekandmine

ALAJAGU P – LENNULUBA

21A.701	Reguleerimisala
21A.703	Kõlblikuskriteeriumid
21A.705	Pädev asutus
21A.707	Lennuloa taotlus
21A.708	Lennutingimused
21A.709	Lennutingimuste kinnitamise taotlus
21A.710	Lennutingimuste kinnitamine
21A.711	Lennuloa väljaandmine
21A.713	Muudatused
21A.715	Keel
21A.719	Ülekandmine
21A.721	Kontrollimine

▼M6

21A.723	Kehtimine ja jõushoidmine
21A.725	Lennuloa kehtivuse pikendamine
21A.727	Lennuloa valdaja kohustused
21A.729	Andmete säilitamine

ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE

21A.801	Toodete identifitseerimine
21A.803	Identimisandmete käsitlemine
21A.804	Osade ja seadmete märgistamine
21A.805	Kriitiliste osade märgistamine
21A.807	ETSO artiklite identifitseerimine

JAGU B — MENETLUS PÄDEVATELE ASUTUSTELE**ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED**

21B.5	Reguleerimisala
21B.20	Pädeva asutuse kohustused
21B.25	Nõuded pädeva asutuse korraldusele
21B.30	Dokumenteeritud menetlused
21B.35	Muudatused korralduses ja menetlustes
21B.40	Vaidluste lahendamine
21B.45	Aruandmine/kooskõlastamine
21B.55	Andmete säilitamine
21B.60	Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused

ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID*(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)***ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES****ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID****ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL**

21B.120	Kontrollimine
21B.125	Tähelepanekud
21B.130	Heakskiidukirja väljaandmine
21B.135	Heakskiidukirja säilitamine
21B.140	Heakskiidukirja muutmine
21B.145	Heakskiidukirja piiramine, peatamine ja kehtetuks tunnistamine
21B.150	Andmete säilitamine

ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

21B.220	Kontrollimine
21B.225	Tähelepanekud
21B.230	Sertifikaadi väljaandmine
21B.235	Pidev järelevalve
21B.240	Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi muutmine
21B.245	Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine
21B.260	Andmete säilitamine

▼M6**ALAJAGU H – LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID JA PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID**

21B.320	Kontrollimine
21B.325	Lennukõblikkussertifikaadi väljaandmine
21B.326	Lennukõblikkussertifikaat
21B.327	Piiratud lennukõblikkussertifikaat
21B.330	Lennukõblikkussertifikaatide ja piiratud lennukõblikkussertifikaatide peatamine ja kehtetuks tunnistamine
21B.345	Andmete säilitamine

ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID

21B.420	Kontrollimine
21B.425	Mürasertifikaatide väljaandmine
21B.430	Mürasertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine
21B.445	Andmete säilitamine

ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT**ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED***(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)***ALAJAGU M — REMONDITÖÖD***(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)***ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD****ALAJAGU P – LENNULUBA**

21B.520	Kontrollimine
21B.525	Lennulubade väljaandmine
21B.530	Lennulubade kehtetuks tunnistamine
21B.545	Andmete säilitamine

ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE**LIITED – EASA VORMID**

▼B**21.1 Üldosa**

Käesolevas osas tähendab pädev asutus:

- a) organisatsioonide puhul, kelle peamine tegevuskoht on liikmesriigis, kõnealuse liikmesriigi määratud asutust või liikmesriigi taotluse korral ametit; või
- b) organisatsioonide puhul, mille peamine tegevuskoht on ühendusse mittekuulvas riigis, ametit.

▼M6**JAGU A**

TEHNILISED NÕUDED

▼B

ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED

21A.1 Reguleerimisala

Käesolevas jaos kehtestatakse üldsätted, mis reguleerivad käesoleva jao kohaselt väljaantud või väljaantavate sertifikaatide taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi.

21A.2 Muu isiku kui sertifikaadi taotleja või omaniku kohustus

Meetmeid ja kohustusi, mida käesoleva jao kohaldamisalasse kuuluva toote, osa või seadme sertifikaadi omanik või taotleja võtma peab, võib tema nimel võtta ükskõik milline füüsiline või juriidiline isik, tingimusel et sertifikaadi omanik või taotleja suudab näidata, et ta on selle isikuga sõlminud kokkuleppe omaniku kohustuste nõuetekohase täitmise tagamiseks.

21A.3 Rikked, häired ja defektid

- a) Andmete kogumise, kontrollimise ja analüüsimise süsteem. Tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, Euroopa tehniliste normatiividele (ETSO) vastava loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanikul on selliste aruannete ja andmete kogumise, kontrollimise ja analüüsimise süsteem, mis on seotud rikete, häirete, vigade või muude kõrvalekalletega, mis kahjustavad või võivad kahjustada tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, Euroopa tehniliste normatiividele (ETSO) vastavas loas, oluliste remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa või seadme lennukõlblikkuse säilitamist. Kõnealust süsteemi käsitlev teave tehakse kättesaadavaks kõikidele toote, osa või seadme teadaolevatele käitajatele ja taotluse korral kõikidele seonduvate rakendusmääruste alusel volitatud isikutele.
- b) Aruandmine ametile.
 - 1. Tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik annab ametile aru kõikidest riketest, häiretest, vigadest või muudest kõrvalekalletest, millest ta on teadlik ja mis on seotud tüübisertifikaadis, piiratud tüübisertifikaadis, täiendavas tüübisertifikaadis, ETSO loas, oluliste remonditööde kinnitatud projektis või mis tahes muus vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetavas asjaomases sertifikaadis käsitletud toote, osa või seadmega ja mis on põhjustanud või võib põhjustada ohuolukordi.
 - 2. Need aruanded koostatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil võimalikult kiiresti ja edastatakse igal juhul hiljemalt 72 tunni jooksul pärast võimaliku ohuolukorra kindlakstegemist, kui seda ei takista erandlikud asjaolud.
- c) Teatatud kõrvalekallete uurimine.
 - 1. Kui punkti b või punkti 21A.129(f)(2) või 21A.165(f)(2) alusel teatatud kõrvalekalde on põhjustanud projekteerimis- või tootmisviga, uurib tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik või vajaduse korral tootja puuduse põhjuseid ja teatab ametile uurimistulemustest ja võimalikest meetmetest, mida ta puuduse kõrvaldamiseks võtab või võtta kavatseb.

▼B

2. Kui amet leiab, et puuduse kõrvaldamiseks tuleb võtta meetmeid, esitab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik ametile asjassepuutuvad andmed.

21A.3B Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused

- a) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus on ameti väljaantud või vastuvõetud dokument, milles määratakse meetmed, mida rakendada õhusõiduki vastuvõetava ohutustaseme taastamiseks, kui tõendid näitavad, et kõnealuse õhusõiduki ohutustase võib vastasel juhul väheneda.
- b) Amet annab välja lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, kui:
1. amet on teinud kindlaks, et õhusõidukis on ohuolukord, mille on põhjustanud õhusõidukis või sellesse paigaldatud mootoris, propelleris, osas või seadmes olev viga; ja
 2. see olukord võib tõenäoliselt esineda või tekkida mõnes muus õhusõidukis.
- c) Kui amet peab välja andma lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse, et kõrvaldada punktis b nimetatud ohuolukord või nõuda ülevaatuse läbiviimist, peab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, oluliste remonditööde kinnitatud projekti või mis tahes muu vastavalt käesolevale määrusele väljaantuks loetava asjaomase sertifikaadi omanik:
1. tegema ettepaneku asjakohaste parandusmeetmete või nõutavate vaatluste või mõlema kohta ja esitama nende ettepanekute üksikasjad ametile heakskiitmiseks;
 2. kui amet on alapunktis 1 nimetatud ettepanekud heaks kiitnud, tegema asjaomased kirjeldavad andmed ja kasutusjuhised kättesaadavaks kõikidele toote, osa või seadme teadaolevatele kasutajatele või omanikele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad lennukõlblikkust käsitlevat ettekirjutust täitma.
- d) Lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:
1. ohuolukorra väljaselgitamine;
 2. asjassepuutuvate õhusõidukite identifitseerimine;
 3. vajalikud meetmed;
 4. vajalike meetmete rakendamise tähtaeg;
 5. jõustumise kuupäev.

21A.4 Projekteeija ja tootja vaheline kooskõlastus

Iga tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi, täiendava tüübisertifikaadi, ETSO loa, kinnitatud tüübi projekti muudatuse või kinnitatud remondiprojekti omanik teeb koostööd tootjaorganisatsioonidega, et tagada:

- a) punktis 21A.122, 21A.133 või 21A.165(c)(2) nõutav piisav kooskõlastus projekteerija ja tootja vahel ja
- b) toote, osa või seadme jätkuva lennukõlblikkuse asjakohane toetamine.

ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID**21A.11 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse toodete tüübisertifikaatide ja õhusõidukite piiratud tüübisertifikaatide väljaandmise menetlus ja kõnealuste sertifikaatide taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

21A.13 Kõlblikuskriteeriumid

Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.14.

21A.14 Pädevuse näitamine

- a) Iga tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati taotlev organisatsioon näitab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.

▼B

b) Erandinda punktist a võib taotleja oma pädevuse näitamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, mis kehtestavad käesoleva lisa täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed, kui toode on mõni järgnevatest:

1. ülikerglennuk või tiiviklennuk, purilennuk või mootorpurilennuk, õhupall või õhulaev; või
2. väike lennuk, mis vastab kõikidele järgmistele punktidele:
 - i) üks ülelaadeta kolbmootor, mille suurim stardivõimsus (MTO) on kuni 250 hj;
 - ii) tavakonfiguratsioon;
 - iii) tavapärane materjal ja struktuur;
 - iv) lennuk visuaallennureeglite (VFR) alusel väljaspool jäätumistingimusi;
 - v) maksimaalselt 4 istekohta, sealhulgas piloodi istekoht, ja suurim startimass kuni 1 361 kg;
 - vi) hermetiseerimata kabiin;
 - vii) võimenduseta juhtimisseadmed;
 - viii) standardvigurlennuk kuni 3 g; või
3. kolbmootor; või
4. mootor või propeller, millel on mootorpurilennukite kehtivate lennukõlblikkuse tingimustele vastav tüübisertifikaat; või

▼M6

5. fikseeritud või reguleeritava seadenurgaga propeller.

▼B**21A.15 Taotlemine**

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Õhusõiduki tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotlusele tuleb lisada õhusõiduki kolmevaateline joonis ja esialgsed lähteandmed, sealhulgas kavandavad kasutusnäitajad ja -piirangud.
- c) Mootori või propelleri tüübisertifikaadi taotlusele tuleb lisada mootori või propelleri üldine paigutusjoonis, konstruktsiooniomaduste kirjeldus, kasutusnäitajad ja kavandavad kasutuspiirangud.

21A.16A Lennukõlblikkuse tingimused

Amet annab kooskõlas algmääruse artikliga 14 välja lennukõlblikkuse tingimused kui standardid, mille abil näidata toodete, osade ja seadmete vastavust algmääruse I lisa olulistele nõuetele. Sellised tingimused peavad olema piisavalt üksikasjalikud ja konkreetsed, et selgitada taotlejatele, mis tingimustel sertifikaadid välja antakse.

21A.16B Eritingimused

- a) Amet näeb tootele ette konkreetsed üksikasjalikud tehnoetsifikaadid ehk eritingimused, kui seonduvad lennukõlblikkuse tingimused ei sisalda toote jaoks piisavaid või asjakohaseid ohutusstandardeid, sest:
 1. tootel on uued või ebatavalised konstruktsiooniomadused võrreldes konstrueerimispõhimõtetega, millel kehtivad lennukõlblikkuse tingimused põhinivad; või
 2. toote kavandatav kasutus on ebatavaline; või
 3. muude samalaadsete toodete kasutamisel või samalaadsete konstruktsiooniomadustega toodetega saadud kogemused on näidanud, et võib tekkida ohuolukord.
- b) Eritingimused sisaldavad ohutusstandardeid, mida amet peab vajalikuks, et kehtestada ohutustase, mis vastab kehtivate lennukõlblikkuse tingimuste kohaselt kehtestatud tasemele.

▼B**21A.17 Tüübisertifitseerimise alus**

- a) Tüübisertifitseerimise alus, millest tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi väljaandmiseks teatama peab, koosneb:
1. kõnealuse ameti kehtestatud kehtivatest lennukõlblikkuse tingimustest, mis on jõus sertifikaadi taotluse kuupäeval, välja arvatud juhul, kui:
 - i) amet on määranud teisiti; või
 - ii) taotleja soovib või punktide c ja d alusel nõutakse vastavust hiljem jõustuvatele muudatustele.
 2. Kooskõlas punktiga 21A.16B(a) ettenähtud eritingimused.
- b) Suurte lennukite ja suurte tiivikõhusõidukite tüübisertifikaadi taotlus kehtib viis aastat ja muude tüübisertifikaatide taotlused kehtivad kolm aastat, välja arvatud juhul, kui taotleja näitab taotlemise ajal, et toode vajab projekteerimiseks, väljaarendamiseks ja katsetamiseks pikemat aega ja amet on sellega nõus.
- c) Juhul kui punktis b sätestatud ajavahemiku jooksul ei ole tüübisertifikaati välja antud või on selge, et seda välja ei anta, võib taotleja:
1. esitada uue tüübisertifikaadi taotluse ja täita kõiki punkti a sätteid, mida kohaldatakse algse taotluse suhtes; või
 2. taotleda algse taotluse pikendamist ja täita lennukõlblikkuse tingimusi, mis kehtivad taotleja valitud kuupäeval, mis ei tohi olla varasem kui kuupäev, mis eelneb tüübisertifikaadi väljaandmisele punktis b sätestatud esmase taotluse esitamise tähtajaks.
- d) Kui taotleja soovib täita lennukõlblikkuse tingimustes tehtud muudatust, mis jõustub pärast tüübisertifitseerimise taotluse esitamist, peab ta täitma ka kõiki muid muudatusi, mis ameti arvates kõnealuse muudatusega otseselt seonduvad.

21A.18 Kohaldatavad keskkonnakaitse nõuded ja sertifitseerimistingimused

- a) Õhusõiduki tüübisertifikaadi väljaandmise suhtes kohaldatavad müranoored on nähtud ette kooskõlas Chicago konventsiooni lisa 16 I kõite II osa peatükiga 1 ja:
1. allahelikiirusega reaktiivlennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 2, 3 ja 4;
 2. propellerlennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 3, 4, 5, 6 ja 10;
 3. helikopterite puhul vastavalt I kõite II osa peatükkidega 8 ja 11; ja
 4. ülehelikiirusega lennukite puhul vastavalt I kõite II osa peatükiga 12.
- b) Õhusõiduki ja mootori tüübisertifikaadi väljaandmise suhtes kohaldatavad heitega seotud nõuded on nähtud ette Chicago konventsiooni lisa 16:
1. tahtliku kütuse väljalaske lennul tõkestamise puhul I kõite II osa peatükis; 2;
 2. üksnes allahelikiirusel käitamiseks ettenähtud turboreaktiivmootorite ja turboventilaatormootorite heite puhul II kõite III osa peatükis 2 ja
 3. üksnes ülehelikiirusel kasutamiseks ettenähtud turboreaktiivmootorite ja turboventilaatormootorite heite puhul II kõite III osa peatükis 3.
- c) Amet annab kooskõlas algmääruse artikliga 14 välja sertifitseerimistingimused, millega nähakse ette vastuvõetavad vahendid punktis a sätestatud müranouetele ja punktis b sätestatud heitega seotud nõuetele vastavuse näitamiseks.

21A.19 Uut tüübisertifikaati nõudvad muudatused

Füüsiline või juriidiline isik, kes teeb ettepaneku tootes muudatuste tegemise kohta, peab taotlema uut tüübisertifikaati, kui amet leiab, et konstruktsioonis, võimsuses, telgsurvejõus või massis tehtav muudatus on nii märkimisväärne, et tuleb läbi viia kohaldatava tüübisertifitseerimise alusele vastavuse täieulatuslik uurimine.

▼B**21A.20 Vastavus tüübisertifitseerimise alusele ja keskkonnakaitse nõuetele**

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi taotleja peab näitama kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele vastavust ja esitama ametile vahendid, mille abil seda näidati.
- b) Taotleja kinnitab, et ta on näidanud vastavust kõikidele kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele.
- c) Kui taotlejal on asjaomase projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, esitab ta punktis b nimetatud deklaratsiooni kooskõlas alajao J sätetega.

21A.21 Tüübisertifikaadi väljaandmine

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale toote tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta on:

- a) näidanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.14;
- b) esitanud punktis 21A.20(b) nimetatud deklaratsiooni, ja
- c) näidanud, et:
 1. sertifitseerimisele kuuluv toode vastab kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele, mis on määratletud kooskõlas punktidega 21A.17 ja 21A.18;
 2. võimalikud täitmata jäänud lennukõlblikkust käsitlevad sätted on kompenseeritud teguritega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme;
 3. ükski näitaja ega omadus ei muuda seda sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariiohtlikuks; ja
 4. Tüübisertifikaadi taotleja on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21A.44;
- d) õhusõiduki tüübisertifikaadi puhul on õhusõidukisse paigaldatud mootoril või propelleril või mõlemal käesoleva määruse kohaselt väljaantud või määratud tüübisertifikaat.

21A.23 Piiratud tüübisertifikaadi väljaandmine

- a) Õhusõiduki puhul, mis ei vasta punkti 21A.21(c) sätetele, on taotlejal õigus ameti väljaantavale piiratud tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta:
 1. vastab ameti kehtestatud asjakohasele tüübisertifitseerimise alusele, tagades õhusõiduki kavandatud kasutuse piisava ohutuse, ja kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele;
 2. on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21A.44.
- b) Õhusõidukisse paigaldatud mootori või propelleri või mõlema puhul peab olema:
 1. käesoleva määruse kohaselt väljaantud või määratud tüübisertifikaat; või
 2. näidatud vastavus õhusõiduki ohutu lennu tagamiseks vajalikele sertifitseerimistingimustele.

21A.31 Tüübiprojekt

- a) Tüübiprojekt koosneb:
 1. joonistest ja spetsifikaatidest ja nende loetelust, mis on vajalikud kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele vastava toote konfiguratsiooni ja konstruktsiooniomaduste määramiseks;
 2. materjale ja menetlusi ning tootmis- ja kokkupanekumeetodeid käsitlevast teabest, mis on vajalik toote nõuetele vastavuse tagamiseks;
 3. heakskiidetud lennukõlblikkuse piiranguid käsitlevast osast, milles on ette nähtud juhendid kohaldatavate lennukõlblikkuse tingimustega määratletud lennukõlblikkuse säilitamiseks, ja
 4. muud andmed, mis on vajalikud selleks, et võimaldada määrata võrdluse kaudu hiljem valmistatud sama tüüpi toodete lennukõlblikkuse, müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside (vajaduse korral) näitajad.
- b) Iga tüübiprojekt peab olema nõuetekohaselt identifitseeritud.

▼B**21A.33 Ülevaatused ja katsed**

- a) Taotleja peab korraldama kõik vajalikud kontrollimised ja katsed, et näidata vastavust kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele.
- b) Enne punktiga a nõutavate katsete läbiviimist peab taotleja olema kindlaks määranud:
1. katsekeha puhul:
 - i) et materjalid ja menetlused vastavad kavandatava tüübiprojekti spetsifikatsioonidele;
 - ii) toote osad vastavad kavandatava tüübiprojekti joonistele;
 - iii) tootmisprotsess, konstruktsioon ja montaaž vastavad kavandatava tüübiprojekti määratlustele; ja
 2. katsete ajal kasutatav katseaparatuur ja mõõteseadmed on asjakohased ja nõuetele vastavalt kalibreeritud.
- c) Taotleja lubab ametil teha vajalikke ülevaatusi punkti b täitmise kontrollimiseks.
- d) Taotleja lubab ametil vaadata üle kõik aruanded, teha kontrole ja viia läbi või jälgida katselende või maapealseid katseid, mis on vajalikud selleks, et kontrollida taotleja poolt punkti 21A.20(b) kohaselt esitatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivust, ja teha kindlaks, et ükski näitaja ega omadus ei muuda toodet sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariiohtlikuks.
- e) Katsete puhul, mida amet on punkti d kohaselt läbi viinud või jälginud:
1. taotleja esitab ametile punktide d vastavuse deklaratsiooni; ja
 2. tootes, selle osas või seadmes ei või teha katsega seotud muudatusi, mis võiksid mõjutada nõuetele vastavuse deklaratsiooni, ajavahemikus, mis jääb punktide b vastavuse näitamise ja selle ametile kontrollimiseks esitamise vahele.

21A.35 Katselennud

- a) Tüübisertifikaadi saamiseks tehtavad katselennud viiakse läbi kooskõlas tingimustega, mille amet on katselendude jaoks täpsustanud;
- b) Taotleja teeb kõik katselennud, mida amet vajalikuks peab:
1. et teha kindlaks vastavus kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele; ja

▼M6

2. käesoleva jao kohaselt sertifitseerimisele kuuluvate õhusõidukite, välja arvatud i) kuumõhupallide, gaasiga täidetud vabalennuõhupallide, trossiga kinnitatud gaasiga täidetud õhupallide, purilennukite ja mootorpurilennukite ning ii) kuni 2 722-kilogrammise suurima stardimassiga õhulaevade ja lennukite puhul, et teha kindlaks, kas on saadud piisav kinnitus selle kohta, et õhusõiduk, selle osad ja seadmed on usaldusväärsed ja töötavad nõuetekohaselt;

▼B

- (reserveeritud);
- d) (reserveeritud);
- e) (reserveeritud);
- f) alapunktiga (b)(2) ettenähtud katselennud sisaldavad:
1. õhusõidukite puhul, milles on sellist tüüpi turbomootorid, mida tüübisertifitseeritud õhusõidukites ei ole varem kasutatud, vähemalt 300 tundi tööaega tüübisertifikaadile vastava täiskomplekti mootoritega; ja
 2. kõikide muude õhusõidukite puhul 150 tundi kasutust.

21A.41 Tüübisertifikaat

Loetakse, et nii tüübisertifikaat kui ka piiratud tüübisertifikaat hõlmavad tüübiprojekti, kasutuspiiranguid, tüübisertifikaadi lennukõlblikkust ja heidet käsitlevat andmelehte, kohaldatavaid tüübisertifitseerimise aluseid ja keskkonnakaitse nõudeid, millele vastavust amet nõuab, ja muid kohaldatavates sertifitseerimisspetsifikatsioonides ja keskkonnakaitse nõuetes tootele ettenähtud tingimusi või piiranguid.

▼B

Õhusõiduki tüübisertifikaat ja piiratud tüübisertifikaat hõlmavad lisaks müra tüübisertifitseerimise andmelehte. Mootori tüübisertifitseerimise andmelehte hõlmab andmeid heidet käsitlevate nõuete täitmise kohta.

21A.44 Omaniku kohustused

Iga tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik:

- a) võtab endale punktides 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.55, 21A.57 ja 21A.61 ettenähtud kohustused; selleks jätkab ta punktile 21A.14 vastavate kõlblikkusnõuete täitmist; ja
- b) täpsustab kooskõlas alajaoga Q märgistuse.

21A.47 Ülekandmine

Tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati võib üle kanda ainult sellisele füüsilisele või juriidilisele isikule, kes suudab täita punktist 21A.44 tulenevaid kohustusi ja on näidanud selleks oma suutlikkust täita punkti 21A.14 kriteeriume.

21A.51 Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Tüübisertifikaat või piiratud tüübisertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
 1. omanik vastab käesoleva osa nõuetele; ja
 2. sertifikaadist ei loobuta või seda ei tunnistata kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui tüübisertifikaadist või piiratud tüübisertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

21A.55 Andmete säilitamine

Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik hoiab asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud toote kontrolliprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitab neid andmaks vajalikku teavet toote jätkuva lennukõlblikkuse ja kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele vastavuse tagamiseks.

21A.57 Käsiraamatud

Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide kohaldatavate tüübisertifitseerimise aluste ja keskkonnakaitse nõuetega nõutavate käsiraamatute originaalid ja annab taotluse korral ametile nende koopiad.

21A.61 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

- a) Tüübisertifikaadi või piiratud tüübisertifikaadi omanik koostab jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhenditest vähemalt ühe komplektse koopia, mis sisaldab kooskõlas kohaldatavate tüübisertifitseerimise alustega koostatud kirjeldavaid andmeid ja kasutusjuhiseid, ja esitab selle kõikidele teadaolevatele ühe või mitme õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnd juhendit täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite käsiraamatu või selle osa kättesaadavust võib edasi lükata, kuni toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud vanuse või lennutundide/-tsükli arvu.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele toote käitajatele ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnda juhendit täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatusi levitatakse.

(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)

ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES

21A.90 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse tüübiprojektides ja tüübisertifikaatides tehtavate muudatuste heakskiitmise menetlus ja kõnealuste heakskiitude taotlejate ja omanike õigused ja kohustused. Käesolevas alajaos tehtavad viited tüübisertifikaatidele hõlmavad tüübisertifikaate ja piiratud tüübisertifikaate.

▼B**21A.91 Tüübiprojektis tehtavate muudatuste liigitus**

Tüübiprojektis tehtavad muudatused liigitatakse väheolulisteks ja olulisteks. „Väheoluline muudatus” on muudatus, millel ei ole märkimisväärset mõju toote massile, tasakaalule, konstruktsiooni tugevusele, usaldusväärsusele, kasutusomadustele, mürale, kütuse väljalaskele lennul, heitgaasidele või muudele toote lennukõlblikkust mõjutavatele näitajatele. Ilma et see piiraks punkti 21A.19 kohaldamist, loetakse käesolevas alajaos kõiki muid muudatusi „olulisteks muudatusteks”. Olulised muudatused kiidetakse heaks vastavalt punktile 21A.95 ja väheolulised vastavalt punktile 21A.97 ning märgistatakse asjakohaselt.

21A.92 Kõlblikuskriteeriumid

- a) Üksnes tüübisertifikaadi omanik võib taotleda tüübiprojekti olulise muudatuse heakskiitmist vastavalt käesoleva alajaole; kõik teised peavad tüübiprojekti olulist muudatust taotlema vastavalt alajaole E.
- b) Iga füüsiline või juriidiline isik võib taotleda tüübiprojekti väheolulise muudatuse heakskiitmist vastavalt käesolevale alajaole.

21A.93 Taotlemine

Tüübiprojekti muudatuse heakskiitmise taotlus tehakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ja see sisaldab:

- a) muudatuse kirjeldust, milles määratletakse:
 1. kõik tüübiprojekti ja heakskiidetud käsiraamatute osad, mida muudatus mõjutab; ja
 2. sertifitseerimisspetsifikaadid ja keskkonnakaitse nõuded, millele muudatus kooskõlas punktiga 21A.101 vastama peab;
- b) andmeid võimalike uute ülevaatuste kohta, mis peavad näitama muudetud toote vastavust kohaldatavatele sertifitseerimisspetsifikaatidele ja keskkonnakaitse nõuetele.

21A.95 Väheolulised muudatused

Väheolulised muudatused tüübiprojektis liigitab ja kiidab heaks kas:

- a) amet; või
- b) nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21A.97 Olulised muudatused

- a) Olulise muudatuse kinnitamise taotleja:
 1. esitab ametile põhjendavad andmed ja kirjeldavad andmed, mis tuleb tüübiprojektile lisada;
 2. näitab, et muudetud toode vastab punktis 21A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimisspetsifikaatidele ja keskkonnakaitse nõuetele;
 3. kinnitab, et ta on näidanud vastavust kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele, ja esitab ametile andmed, millel kinnitus põhineb; ja
 4. kui taotlejal on asjakohane projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, esitab ta alapunktis (a)(3) sätestatud deklaratsiooni vastavalt alajao J sätetele;
 5. täidab punkti 21A.33 ja vajaduse korral punkti 21A.35 nõudeid.
- b) Tüübiprojektis tehtava olulise muudatuse heakskiit on piiratud nende konkreetsete tüübiprojekti konfiguratsioonidega, milles muudatus tehakse.

21A.101 Kohaldatavate sertifitseerimistingimuste ja keskkonnakaitse nõuete määratlemine

- a) Tüübisertifikaadis tehtava muudatuse taotleja peab näitama, et muudetud toode vastab lennukõlblikkuse tingimustele, mida muudetud toote suhtes kohaldatakse ja mis muudatuse taotlemise kuupäeval kehtivad, ja punktis 21A.18 sätestatud kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele.
- b) Erandina punktist a võib taotleja näidata, et muudetud toode vastab punktis a määratletud lennukõlblikkuse tingimuste ja muude ameti arvates otseselt asjaga seonduvate sertifitseerimistingimuste varasemale muudatusele. Siiski ei või varem muudetud lennukõlblikkuse tingimustele anda eelist nende lennukõlblikkuse tingimuste ees, millele tüübisertifikaadis on viidatud. Taotleja

▼B

võib näidata vastavust lennukõlblikkuse tingimuste varasemale muudatusele järgmistel juhtudel:

1. Muudatuse puhul, mida amet oluliseks ei pea. Otsustades konkreetse muudatuse olulisuse üle võtab amet arvesse kõiki eelnevaid asjaomaseid konstruktsioonimuudatusi ja kõiki seonduvaid muudatusi toote tüübisertifikaati kuuluvates kohaldatavates sertifitseerimistingimustes. Muudatusi, mis vastavad ühele järgmistest kriteeriumidest, loetakse automaatselt olulisteks:
 - i) Üldist konfiguratsiooni või konstruktsioonipõhimõtteid ei ole säilitatud.
 - ii) Muudetava toote sertifitseerimiseks kasutatud eeldused enam ei kehti.
 2. Piirkondade, süsteemide, osade või seadmete puhul, mida muudatus ameti arvates ei mõjuta.
 3. Piirkonna, süsteemi, osa või seadme puhul, mida muudatus mõjutab ja mille puhul amet leiab, et vastavus punktis a kirjeldatud lennukõlblikkuse tingimustele ei mõjutaks olulisel määral muudetud toote ohutustaset või ei oleks praktiline.
- c) Kuni 2 722 kilogrammise suurima massiga õhusõidukis (v.a tiivikõhusõiduk) või kuni 1 361 kilogrammise suurima massiga mitteturbiinmootoriga tiivikõhusõidukis tehtava muudatuse taotleja võib näidata, et muudetav toode vastab tüübisertifikaadis viitena sisalduvatele tüübisertifitseerimise alustele. Kui amet siiski leiab, et muudatus on mõnes valdkonnas oluline, võib ta nõuda vastavust taotluse kuupäeval kehtivale tüübisertifikaadis viitena sisalduvate tüübisertifitseerimise aluste muudatusele ja ameti arvates otseselt asjaga seonduvale sertifitseerimistingimusele, välja arvatud juhul, kui ta leiab, et vastavus kõnealusele muudatusele või sertifitseerimistingimusele ei mõjutaks olulisel määral muudetud toote ohutustaset või ei oleks praktiline.
- d) Kui amet leiab, et muudatuse taotlemise kuupäeval kehtiv lennukõlblikkuse tingimus ei näe kavandatava muudatuse jaoks ette asjakohaseid standardeid, peab taotleja täitma ka eritingimused ja selliste eritingimuste muudatused, mis on ette nähtud punkti 21A.16B sätetega, et tagada ohutustase, mis vastaks muudatuse taotluse kuupäeval kehtiva lennukõlblikkuse tingimusega kehtestatud tasemele.
- e) Suure lennuki ja suure tiivikõhusõiduki tüübisertifikaadi muutmise taotlus kehtib viis aastat ja muude tüübisertifikaatide muutmise taotlus kolm aastat. Kui muudatus ei ole heaks kiidetud või on selge, et seda käesolevas alapunktis sätestatud tähtjaks heaks ei kiideta, võib taotleja:
1. esitada uue tüübisertifikaadi muutmise taotluse ja täita kõik punkti a sätteid, mida kohaldatakse algse muutmise taotluse suhtes; või
 2. taotleda algse taotluse pikendamist ja täita punkti a sätteid, mis kehtivad taotluse kuupäeval, mille on valinud taotleja ja mis ei tohi olla varasem kui kuupäev, mis eelneb muudatuse kinnitamise kuupäevale käesolevas punktis sätestatud esmase muudatuse taotluse esitamise tähtjaks.

21A.103 Tüübikinnituse andmine

- a) Taotlejal on õigus saada ametilt tüübiprojektis tehtavale muudatusele heakskiit pärast seda, kui ta on:
1. esitanud punktis 21A.97(a)(3) nimetatud deklaratsiooni; ja
 2. näidanud, et:
 - i) muudetud toode vastab punktis 21A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitse nõuetele;
 - ii) võimalikud täitmata jäänud lennukõlblikkust käsitlevad sätted on kompenseeritud teguritega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme; ja
 - iii) ükski näitaja ega omadus ei muuda seda sertifitseerimisele kuuluva kasutusotstarbe piires avariiohtlikuks.
- b) Väheoluline muudatus tüübiprojektis kiidetakse vastavalt punktile 21A.95 heaks üksnes juhul, kui on näidatud, et muudetud toode vastab punktis 21A.101 täpsustatud kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele.

21A.105 Andmete säilitamine

Taotleja hoiab asjaomast projekteerimiseavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud muudetud toote kontrolliprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitab neid andmaks vajalikku teavet muudetud toote jätkuva lennukõlblikkuse ja kohaldatavatele keskkonnakaitse nõuetele vastavuse tagamiseks.

▼B**21A.107 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid**

- a) Tüübiprojektis tehtava väheolulise muudatuse heakskiitmise omanik koostab selle toote, milles väheoluline muudatus tehakse, jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite võimalikest asjakohastest variantidest vähemalt ühe koopia kooskõlas kohaldatava tüübisertifitseerimise alusega ja esitab selle kõikidele teadaolevatele ühe või mitme väheolulist muudatust sisaldava õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase õhusõiduki esimese lennukõlblikkus-sertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendite variandid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnda juhendite tingimust täitma.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele väheolulist muudatust sisaldava toote käitajatele, ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnda juhendit täitma.

21A.109 Kohustused ja EPA-märgistus

Tüübiprojektis tehtava väheolulise muudatuse sertifikaadi omanik:

- a) võtab endale punktides 21A.4, 21A.105 ja 21A.107 ettenähtud kohustused; ja
- b) täpsustab kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA (*European Part Approval*), edaspidi „osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus”.

ALAJAGU E — TÄIENDAVID TÜÜBISERTIFIKAADID**21A.111 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse tüübiprojektides täiendava tüübisertifitseerimis-menetluse alusel tehtavate oluliste muudatuste heakskiitmise menetlus ja tüübi-sertifikaadi taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

▼M6**21A.112A Kõlblikuskriteeriumid**

Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib täiendavat tüübisertifikaati taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon), kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.112B.

▼B**21A.112B Pädevuse näitamine**

- a) Iga täiendavat tüübisertifikaati taotlev organisatsioon näitab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.
- b) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse näitamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, mis kehtestavad käesoleva alajao täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed.

21A.113 Täiendava tüübisertifikaadi taotlemine

- a) Täiendava tüübisertifikaadi taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Täiendava tüübisertifikaadi taotlus sisaldab punktiga 21A.93 nõutavaid kirjeldusi ja andmeid. Lisaks sisaldab taotlus tõendust, et teave, millel andmed põhinevad, on piisav kas taotleja omavahendite või tüübisertifikaadi omanikuga sõlmitud kokkuleppe alusel.

21A.114 Nõuetele vastavuse näitamine

Täiendava tüübisertifikaadi taotleja peab vastama punktile 21A.97.

21A.115 Täiendava tüübisertifikaadi väljaandmine

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale täiendavale tüübisertifikaadile pärast seda, kui ta on:

- a) täitnud punkti 21A.103(a) nõuded;
- b) näidanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.112B;
- c) kui taotleja on punkti 21A.113(b) alusel sõlminud tüübisertifikaadi omanikuga kokkuleppe:
1. on tüübisertifikaadi omanik teatanud, et tal ei ole tehnilisi vastuväiteid punkti 21A.93 kohaselt esitatud teabele; ja

▼B

2. tüübisertifikaadi omanik on nõustunud tegema koostööd täiendava tüübisertifikaadi omanikuga, et tagada kõikide kohustuste täitmine muudetud toote lennukõlblikkuse säilitamiseks, täites punktide 21A.44 ja 21A.118 A nõudeid.

21A.116 Ülekandmine

Täiendavat tüübisertifikaati saab üle kanda ainult sellisele füüsilisele või juriidilisele isikule, kes suudab täita punktist 21A.118 A tulenevaid kohustusi ja on näidanud selleks oma suutlikkust täita punkti 21A.112B kriteeriume.

21A.117 Muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb

- a) Väheolulised muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, liigitatakse ja kiidetakse heaks kooskõlas alajaoga D.
- b) Kõik olulised muudatused selles toote osas, mida täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kiidetakse heaks eraldi täiendava tüübisertifikaadina kooskõlas käesoleva alajaoga.
- c) Erandina punktist b võib olulised muudatused selles toote osas, mida täiendava tüübisertifikaadi omaniku enda esitatud täiendav tüübisertifikaat käsitleb, kinnitada olemasoleva täiendava tüübisertifikaadi muudatusena.

21A.118A Kohustused ja EPA-märgistus

Iga täiendava tüübisertifikaadi omanik:

- a) võtab endale kohustused:
1. mis on sätestatud punktides 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.105, 21A.119 ja 21A.120;
 2. mis tulenevad koostööst tüübisertifikaadi omanikuga vastavalt punktile 21A.115(c)(2),
- ja jätkab selleks punkti 21A.112B kriteeriumide täitmist;
- b) täpsustab kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA.

21A.118B Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Täiendav tüübisertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
1. omanik vastab käesoleva osa nõuetele; ja
 2. sertifikaadist ei loobuta või seda ei tunnistata kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui täiendavast tüübisertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

21A.119 Käsiraamatud

Täiendava tüübisertifikaadi omanik koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide selliste käsiraamatute variantide originaalid, mida nõutakse kohaldatavate tüübisertifitseerimise aluste ja keskkonnakaitse nõuetega ja mis on vajalikud täiendava tüübisertifikaadi kohaselt tehtud muudatuste katmiseks, ja annab taotluse korral ametile nende koopiad.

21A.120 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid

- a) Õhusõiduki, mootori või propelleri täiendava tüübisertifikaadi omanik esitab jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite asjakohastest variantidest vähemalt ühe koopia kooskõlas kohaldatava tüübisertifitseerimise alusega kõikidele teadaolevatele ühe või mitme täiendava tüübisertifikaadi tunnuseid sisaldava õhusõiduki, mootori või propelleri omanikele toote edastamisel või asjaomase lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmisel, olenevalt sellest, kumb toimub hiljem, ja teeb seejärel kõnealused juhendite variandid taotluse korral kättesaadavaks kõikidele teistele isikutele, kes peavad mõnd juhendite tingimust täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide käsiraamatu või selle osa kättesaadavust võib edasi lükata, kuni toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud vanuse või lennutunde/-tsükli arvu.
- b) Lisaks tehakse jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatused kättesaadavaks kõikidele teadaolevatele täiendavat tüübisertifikaati sisaldava toote käitajatele, ja taotluse korral kõikidele isikutele, kes peavad mõnd

▼B

juhendit täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite variantide muudatusi levitatakse.

ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL

21A.121 Reguleerimisala

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse sellise toote, osa või seadme kohaldatavatele projekteerimisandmetele vastavuse näitamise menetlus, mida kavatakse toota ilma alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadita.
- b) Käesoleva alajaoga kehtestatakse käesoleva alajao kohaselt toodetava toote, osa või seadme tootja kohustusi reguleerivad eeskirjad.

21A.122 Kõlblikuskriteeriumid

Iga füüsiline või juriidiline isik võib käesoleva alajao kohaselt taotleda üksiktoodetele, -osadele või -seadmetele vastavuse näitamist, kui:

- a) tal on kõnealuse toote, osa või seadme projekti kinnitus või ta taotleb seda; või
- b) ta on taganud piisava kooskõla toote ja projekti vahel sellise kinnitatud projekti taotleja või omanikuga sõlmitud asjakohase kokkuleppe alusel.

21A.124 Taotlemine

- a) Käesolevale alajaole vastava üksiktoodete, -osade ja -seadmete nõuetele vastavuse näitamise kokkuleppe taotlus tehakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid:
 1. tõendusmaterjal, mille abil näidatakse vajaduse korral, et:
 - i) alajaole G vastava tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine ei ole asjakohane; või
 - ii) kuni alajaole G vastav tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse, on vajalik käesolevale alajaole vastava toote, osa või seadme sertifitseerimine või heakskiitmine.

▼M6

2. Punktiga 21A.125A(b) nõutava teabe kokkuvõte.

21A.125A Heakskiidukirja väljaandmine

Taotlejal on õigus pädeva asutuse väljaantavale heakskiidukirjale, millega kõnealune asutus nõustub käesolevale alajaole vastava üksiktoodete, -osade ja seadmete nõuetele vastavuse näitamisega, pärast seda, kui ta on:

- a) kehtestanud tootmise kontrollisüsteemi, millega tagatakse, et iga toote, osa või seade vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
- b) esitanud käsiraamatu, mis sisaldab:
 1. punktiga a nõutava tootmise järelevalvesüsteemi kirjeldust;
 2. tootmise järelevalvesüsteemi rakendamise vahendite kirjeldust;
 3. punktidega 21A.127 ja 21A.128 nõutavate katsete kirjeldust ning punkti 21A.130(a) kohaselt volitatud isikute nimesid;
- c) näidanud, et ta suudab anda abi kooskõlas punktidega 21A.3 ja 21A.129(d).

▼B

21A.125B Tähelepanekud

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et heakskiidukirja omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud järgmiselt.
 1. Esimese taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate projekteerimisandmete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust.
 2. Teise taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mida ei liigitata esimesele tasemele.

▼B

- b) Kolmanda taseme tähelepanek on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt punktile a.
- c) Pärast punktile ►**M6** 21B.125 ◀ vastavate tähelepanekute saamist:
1. Esimese astme tähelepaneku puhul peab heakskiidukirja omanik näitama pädevat asutust rahuldavaid parandusmeetmeid maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku kirjalikku kinnitamist.
 2. Teise astme tähelepaneku puhul annab pädev asutus parandusmeetmete jaoks aja, mis vastab tähelepaneku laadile, kuid ei ületa esialgu kuut kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt tähelepaneku laadist võib pädev asutus pikendada kuuekuulist ajavahemikku vastavalt pädevat asutust rahuldavale parandusmeetmete kavale.
 3. Kolmanda taseme tähelepanek ei nõua heakskiidukirja omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise taseme tähelepanekute puhul võib heakskiidukirja vastavalt punktile 21B.145 osaliselt või täielikult piirata, peatada ja kehtetuks tunnistada. Heakskiidukirja omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni heakskiidukirja piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

21A.125C Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Heakskiidukiri antakse piiratud ajaks, maksimaalselt aastaks. See kaotab kehtivuse, kui:
1. heakskiidukirja omanik ei suuda näidata vastavust käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele; või
 2. tõendid näitavad, et tootja ei suuda rahuldavalt kontrollida toodete, osade või seadmete tootmist vastavalt kokkuleppele; või
 3. tootja ei vasta enam punkti 21A.122 nõuetele; või
 4. heakskiidukirjast on loobutud, see on punkti 21B.145 alusel kehtetuks tunnistatud või selle kehtivusaeg on lõppenud.
- b) Kui heakskiidukirjast loobutakse, see kehtetuks tunnistatakse või selle kehtivusaeg lõpeb, tagastatakse see pädevale asutusele.

21A.126 Tootmise järelevalvesüsteem

- a) Punktiga ►**M6** 21A.125A(a) ◀ nõutava tootmise järelevalvesüsteemi abil määratakse, et:
1. valmistootes kasutatud vastuvõetud materjalid ja ostetud või allhankelepingu kaudu saadud osad on täpsustatud kohaldatavates projekteerimisandmetes;
 2. vastuvõetud materjalid ja ostetud või allhankelepingu kaudu saadud osad on nõuetekohaselt märgistatud;
 3. valmistootede kvaliteeti ja ohutust mõjutavaid menetlusi, tootmisviise ja monteerimismeetodeid rakendatakse kooskõlas pädeva asutuse heakskiidetud spetsifikaatidega;
 4. konstruktsioonimuudatused, sealhulgas materjalide asendamine, on heakskiidetud vastavalt alajaole D või E ja enne valmistootes kasutamist kontrollitud.
- b) Punktis ►**M6** 21A.125A(a) ◀ nõutava tootmise järelevalvesüsteemi abil saab samuti tagada, et:
1. tootmises olevate osade vastavust kohaldatavatele projekteerimisandmetele kontrollitakse sellistes tootmisetappides, milles on võimalik seda täpselt hinnata;
 2. kahjustuvaid ja riknevaid materjale säilitatakse sobivates tingimustes ja nõuetekohaselt kaitstult;
 3. ajakohased projekteerimisjoonised on tootmise ja kontrollimisega seotud personalile kergesti kättesaadavad ja neid võib vajaduse korral kasutada;
 4. tagasilükatud materjalid ja osad eraldatakse ja märgistatakse nii, et neid ei saaks valmistootele lisada;
 5. projekteerimisandmetele või spetsifikaatidele mittevastamise tõttu kõrvale jäetud materjalid ja osad, mille paigaldamine valmistootesse on kaalumisel,

▼B

peavad läbima kinnitatud tehnilise ja tootmiskontrolli protseduuri. Selle menetluse alusel kasutusele võetavad materjalid ja osad tuleb nõuetekohaselt märgistada ja kui neid on vaja muuta või parandada, tuleb neid uuesti kontrollida. Selle menetlusega tagasilükatud materjalid ja osad märgistatakse ja hävitatakse selle tagamiseks, et neid valmistootele ei lisata;

6. tootja peab üleval tootmise kontrollisüsteemi alusel koostatud dokumentatsiooni, kannab sinna võimaluse korral andmed valminud toote või osa kohta ja säilitab seda, andmaks vajalikku teavet toote jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

21A.127 Katsed: õhusõidukid

- a) Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud õhusõiduki tootja kehtestab heakskiidetud toodangu maapealsete ja katselendude menetluse ja kontrollivormi ning katsetab kooskõlas nende vormidega iga toodetud õhusõidukit, et teha kindlaks punkti ►**M6** 21A.125A(a) ◀ nõuetele vastavuse asjaomased aspektid.
- b) Iga toodangu katsemenetlus peab sisaldama vähemalt järgmist:
1. käitamisomaduste kontroll;
 2. lennutehniliste võimaluste kontroll (tavapäraseid õhusõiduki mõõteriistu kasutades);
 3. lennutehnika ja -süsteemide nõuetekohase toimimise kontroll;
 4. kontrollimine, et kõik seadmed on nõuetekohaselt märgistatud ja et pärast katselende on kõik sildid ja lennukäsiraamatud paigaldatud;
 5. õhusõiduki kasutusomaduste kontroll maapinnal;
 6. muude katsetatavale õhusõidukile iseloomulike asjaolude kontroll.

21A.128 Katsed: mootorid ja propellerid

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud mootorite või propellerite tootja teeb igale mootorile või reguleerimispropellerile tüübisertifikaadi omaniku dokumentides täpsustatud vastuvõetava funktsionaalse katse määramaks, kas see töötab nõuetekohaselt töövahemikus, mille jaoks see tüübisertifitseeriti, et teha kindlaks punkti ►**M6** 21A.125A(a) ◀ nõuetele vastavuse asjaomased aspektid.

21A.129 Tootja kohustused

Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa või seadme tootja:

- a) Teeb iga toote, osa või seadme pädevale asutusele kontrollimiseks kättesaadavaks.
- b) Säilitab tootmispaigas vajalikke tehnilisi andmeid ja jooniseid, et teha kindlaks toote vastavus kohaldatavatele projekteerimisandmetele.
- c) Peab üleval tootmise kontrollisüsteemi, millega tagatakse, et iga toode vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.
- d) Annab tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule abi toodetud toodete, osade või seadmetega seotud jätkuva lennukõlblikkuse meetmete võtmisel.
- e) Kehtestab ohutuse huvides sisemise kõrvalekalletest teatamise süsteemi ja peab seda üleval, et võimaldada vahejuhtumite aruannete kogumist ja hindamist kõrvalekallete identifitseerimiseks või puuduste kõrvaldamiseks ja koguda teatamisele kuuluvaid vahejuhtumeid. Süsteem sisaldab vahejuhtumitega seotud asjaomase teabe hindamist ja seonduva teabe levitamist.
- f) 1. Annab aru tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule iga kord, kui tootja on tooted, osad või seadmed käibele lasknud ja hiljem tuvastanud, et neil esineb kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest, ja teeb tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikuga koostööd, et teha kindlaks kõrvalekaldeid, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra.
2. Teatab ametile ja liikmesriigi pädevale asutusele punkti 1 kohaselt tuvastatud kõrvalekalletest, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra. Sellised aruanded tehakse vormis ja viisil, mille amet on vastavalt punktile 21A.3(b)(2) kehtestanud või mille liikmesriigi pädev asutus on heakskiitnud.
3. Kui tootja tegutseb mõne teise tootjaorganisatsiooni tarnijana, annab ta ka sellele organisatsioonile iga kord aru, kui ta on tooted, osad või seadmed

▼B

sellele organisatsioonile tarninud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest.

21A.130 Nõuetele vastavuse deklaratsioon

- a) Iga vastavalt käesolevale alajaole toodetud toote, osa või seadme tootja peab esitama nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mis tervikõhusõiduki puhul on EASA vorm 52 ja muude toodete, osade või seadmete puhul EASA vorm 1 (vt liide). Sellele deklaratsioonile kirjutab alla volitatud isik, kellel on tootjaorganisatsioonis vastutav ametikoht.
- b) Nõuetele vastavuse deklaratsioon sisaldab:
1. iga toote, osa või seadme puhul kinnitust, et toode, osa või seade vastab heakskiidetud projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks;
 2. iga õhusõiduki puhul kinnitust, et õhusõidukit on katsetatud nii maapinnal kui ka õhus kooskõlas punktiga 21A.127(a); ja
 3. iga mootori või reguleeritava propelleri puhul kinnitust, et tootja on teinud kooskõlas punktiga 21A.128 mootorile või propellerile lõpliku funktsionaalse katse, ning mootori puhul lisaks mootori tüübisertifikaadi omaniku esitatud andmetele vastavat kinnitust, et iga tervikmootor vastab mootori tootmise kuupäeval kehtivatele heitega seotud nõuetele.
- c) Iga sellise toote, osa või seadme tootja esitab:
1. iga sellise toote, osa või seadme omandiõiguse esialgsel ülekandmisel; või
 2. õhusõiduki esimese lennukõlblikkussertifikaadi taotlemisel; või
 3. mootori, propelleri, osa või seadme lennukõlblikkust tõendava käitamisdokumendi esmakordse väljastamise taotluse esitamisel
- pädevale asutusele kinnitamiseks ajakohase nõuetele vastavuse deklaratsiooni.
- d) Pädev asutus kinnitab kaasallkirjaga nõuetele vastavuse deklaratsiooni, kui ta leiab pärast kontrollimist, et toode, osa või seade vastab kohaldatavatele projekteerimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.

ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT**21A.131 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse:

- a) menetlus tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmiseks tootjaorganisatsioonile, kes näitab toodete, osade ja seadmete vastavust kohaldatavatele projekteerimisandmetele;
- b) sellise sertifikaadi taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad eeskirjad.

21A.133 Kõlblikuskriteeriumid

Käesolevale alajaole vastavat heakskiitu võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon). Taotleja peab:

- a) põhjendama, et kõnealuse töövaldkonna puhul on käesolevale alajaole vastav heakskiit konkreetsele projektile vastavuse näitamiseks asjakohane; ja
- b) omama või taotlema selle konkreetse projekti kinnitust; või
- c) olema taganud piisava kooskõla toote ja projekti vahel sellise konkreetse kinnitatud projekti taotleja või omanikuga sõlmitud asjakohase kokkuleppe alusel.

21A.134 Taotlemine

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotlus esitatakse pädevale asutusele kõnealuse asutuse kehtestatud vormis ja viisil ning see peab sisaldama punktiga 21A.143 nõutava teabe kokkuvõtet ja punkti 21A.151 kohaselt antava sertifikaadi tingimusi.

21A.135 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine

Organisatsioonil on õigus pädeva asutuse antavale tootjaorganisatsiooni sertifikaadile, kui ta on näidanud vastavust käesolevas alajaos sätestatud kohaldatavatele nõuetele.

▼B**21A.139 Kvaliteedisüsteem**

a) Tootjaorganisatsioon näitab, et ta on kehtestanud kvaliteedisüsteemi ja suudab seda üleval pidada. Kvaliteedisüsteem dokumenteeritakse. Kvaliteedisüsteem peab võimaldama organisatsioonil tagada, et iga organisatsiooni või selle partnerite toodetud või teiste isikute tarnitud või allhanke korras saadud toode, osa või seade vastab kohaldatavatele konstruktsiooninõuetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks, ning sellest tulenevalt saab organisatsioon kasutada punktis 21A.163 sätestatud õigusi.

b) Kvaliteedisüsteem sisaldab:

1. Sertifikaadi kehtivuse piires kohaldatavaid kontrollimenetlusi:

- i) dokumentide väljaandmine, heakskiitmine või muutmine;
- ii) auditid ja kontrollid müüjate ja alltöövõtjate hindamiseks;
- iii) selle kontrollimine, et vastuvõetavad tooted, osad, materjalid ja seadmed, sealhulgas toodete ostjate tarnitud uued või kasutatud artiklid, vastavad kohaldatavatele projekteerimisandmetele;
- iv) identifitseerimine ja jälgitavus;
- v) tootmisprotsessid;
- vi) kontroll ja katsetamine, sealhulgas toodangu katseleenus;
- vii) töövahendite, rakiste ja katseaparatuuri kalibreerimine;
- viii) selliste osade kontrollimine, mis ei vasta nõuetele;
- ix) lennukõlblikkuse koordineerimine kinnitatud projekti taotleja või omanikuga;
- x) andmete kogumine ja säilitamine;
- xi) personali pädevus ja kvalifikatsioon;
- xii) lennukõlblikkust tõendavate käitamisdokumentide väljaandmine;
- xiii) käitlemine, ladustamine ja pakendamine;
- xiv) sisesed kvaliteediauditid ja nendest tulenevad parandusmeetmed;
- xv) sertifikaadi tingimuste kohaselt tehtud töö mõnes muus kui heakskiidetud kohas;
- xvi) pärast toodangu valmimist, kuid enne ülekandmist tehtud töö, mille eesmärk on säilitada õhusõiduk ohutuks kasutamiseks kõlblikuna;

▼M4

xvii) lennuloa ja sellega seotud lennutingimuste kinnitamine.

▼B

Kontrollimenetlused peavad sisaldama konkreetseid sätteid kriitiliste osade kohta.

2. Sõltumatut kvaliteedi tagamise meetet, et kontrollida vastavust kvaliteedisüsteemi dokumenteeritud menetlustele ja nende menetluste asjakohasust. Kontrollimine hõlmab süsteemi tagasiside andmiseks punktis 21A.145(c)(2) nimetatud isikule või isikute rühmale ja lõpuks punktis 21A.145(c)(1) nimetatud juhatajale, et tagada vajaduse korral parandusmeetmete võtmine.

21A.143 Käsiraamat

a) Organisatsioon esitab pädevale asutusele tootjaorganisatsiooni käsiraamatu, mis sisaldab järgmist teavet:

- 1. Vastutava juhataja allkirjastatud kinnitus selle kohta, et tootjaorganisatsiooni käsiraamatut ja seonduvaid käsiraamatuid, mis määratlevad heakskiidetud organisatsiooni vastavuse käesoleva alajao nõuetele, alati järgitakse.
- 2. Pädeva asutuse poolt kooskõlas punktiga 21A.145(c)(2) aktsepteeritavate juhatajate ametinimetused ja nimed.
- 3. Punktis 21A.145(c)(2) nimetatud juhatajate ülesanded ja vastutus, sealhulgas küsimused, mida nad võivad organisatsiooni nimel käsitleda otse pädeva asutusega.

▼B

4. Organisatsiooni skeem, millest selguvad punktide 21A.145(c)(1) ja 21A.145(c)(2) kohaselt nõutavad juhatajate vastutusosalad.
 5. Punktis 21A.145(d) nimetatud sertifikaadi andjate nimekiri.
 6. Inimressursside üldine kirjeldus.
 7. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadis täpsustatud aadressidel asuvate rajatiste üldine kirjeldus.
 8. Tootjaorganisatsiooni sellise töövaldkonna üldine kirjeldus, mis on oluline sertifikaadi tingimuste seisukohast.
 9. Pädevale asutusele organisatsioonilistest muudatustest teatamise menetlus.
 10. Tootjaorganisatsiooni käsiraamatu muutmise menetlus.
 11. Punktis 21A.139(b)(1) nimetatud kvaliteedisüsteemi ja menetluste kirjeldus.
 12. Punktis 21A.139(a) nimetatud partnerite nimekiri.
- b) Tootjaorganisatsiooni käsiraamatu muudetakse vastavalt vajadusele, et säilitada organisatsiooni ajakohane kirjeldus, ja muudatuste koopiad esitatakse pädevale asutusele.

21A.145 Nõuded sertifikaadi saamiseks

Tootjaorganisatsioon näitab punkti 21A.143 kohaselt esitatud teabe põhjal, et:

- a) üldiste heakskiitmist käsitlevate tingimuste seisukohast on tegevuskohad, töötingimused, seadmed ja töövahendid, menetlused ja nendega seonduvad materjalid, personali suurus ja pädevus ja üldine korraldus punktis 21A.165 nimetatud kohustuste täitmiseks piisavad.
- b) kõikide lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevate vajalike andmete seisukohast:
 1. tootjaorganisatsioon saab ametilt ning tüübisertifikaadi, piiratud tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikult või taotlejalt andmeid, mis on vajaliku kohaldatavatele projekteerimisandmetele vastavuse määramiseks;
 2. tootjaorganisatsioon on kehtestanud menetluse tagamaks, et lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevad andmed on nõuetekohaselt lisatud tema tootmisandmetele;
 3. selliseid andmeid ajakohastatakse ja need tehakse kättesaadavaks kõikidele töötajatele, kellel on vaja oma ülesannete täitmiseks neile juurde pääseda;
- c) juhtkonna ja personali seisukohast:
 1. tootjaorganisatsioon on nimetanud juhataja, kes vastutab pädeva asutuse ees. Juhataja ülesanne organisatsioonis on tagada, et toomine toimub nõutavate standardite kohaselt ja et tootjaorganisatsioon vastab pidevalt punktis 21A.143 nimetatud käsiraamatus sätestatud andmetele ja menetlustele;
 2. tootjaorganisatsioon on nimetanud isiku või isikute rühma tagamaks, et organisatsioon vastab käesoleva osa nõuetele, ning määranud nende pädevuse ulatuse. Sellised isikud tegutsevad alapunktis 1 nimetatud vastutava juhataja otseses alluvuses. Nimetatud isikud peavad suutma näidata oma ülesannete täitmiseks vajalikke teadmisi ja kogemusi ning asjakohast tausta;
 3. iga tasandi töötajatele on antud asjakohased volitused neile pandud kohustuste täitmiseks ning tootjaorganisatsioonis koordineeritakse tulemuslikult lennukõlblikkust, müra, kütuse väljalaset lennul ja heitgaase käsitlevaid andmeid;
- d) sertifikaadi andjate seisukohast, kelle tootjaorganisatsioon on volitanud allkirjastama punkti 21A.163 kohaselt väljaantud dokumente sertifikaadi reguleerimisalas ja tingimustel:
 1. sertifikaadi andjate teadmised, taust (sealhulgas muud ülesanded organisatsioonis) ja kogemused on asjakohased neile pandud kohustuste täitmiseks;
 2. tootjaorganisatsioon peab kõikide sertifikaadi andjate kohta registrit, mis sisaldab andmeid nende volituste ulatuse kohta;
 3. sertifikaadi andjatele antakse tõendid nende volituste ulatuse kohta.

▼B**21A.147 Muudatused sertifitseeritud tootjaorganisatsioonis**

- a) Pärast tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmist peab kõik heakskiidetud tootjaorganisatsioonis tehtavad muudatused, mis on olulised toote, osa või seadme nõuetele vastavuse näitamise või lennukõlblikkuse ja müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside näitajate seisukohast, eelkõige kvaliteedisüsteemis tehtavad muudatused, heaks kiitma pädev asutus. Sertifikaadi taotlus esitatakse kirjalikult pädevale asutusele ja organisatsioon näitab pädevale asutusele enne muudatuse rakendamist, et ta täidab jätkuvalt käesoleva osa nõudeid.
- b) Pädev asutus kehtestab tingimused, mille alusel käesoleva osa kohaselt heakskiidetud tootjaorganisatsioon võib muudatuste tegemise käigus tegutseda, kui pädev asutus ei otsusta sertifikaadi peatamise kasuks.

21A.148 Asukoha muudatused

Heakskiidetud tootjaorganisatsiooni tootmisrajatiste asukohas toimuvaid muudatusi loetakse olulisteks ja need peavad seetõttu vastama punktile 21A.147.

21A.149 Ülekandmine

Tootjaorganisatsiooni sertifikaati ei saa üle kanda, välja arvatud seoses selliste muudatustega omanikuõiguses, mida loetakse punkti 21A.147 kohaldamisel oluliseks.

21A.151 Sertifikaadi väljaandmise tingimused

Sertifikaadi tingimustes määratakse kindlaks töövaldkond, tooted või osade ja seadmete kategooriad või mõlemad, millega seoses võib omanik kasutada punktis 21A.163 sätestatud õigusi.

Tingimused antakse välja tootjaorganisatsiooni sertifikaadi osana.

21A.153 Muudatused sertifikaadi tingimustes

Kõik muudatused sertifikaadi tingimustes kiidab heaks pädev asutus. Sertifikaadi tingimuste muutmise taotlus esitatakse pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil. Taotleja peab vastama käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele.

21A.157 Kontrollimised

Tootjaorganisatsioon kehtestab korra, mille alusel pädev asutus võib korraldada kontrollimisi, sealhulgas partnerite ja alltöövõtjate kontrollimisi, mis on vajalikud käesolevas osas sätestatud kohaldatavatele nõuetele vastavuse määramiseks.

21A.158 Tähelepanekud

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud järgmiselt.
1. Esimese taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate projekteerimisandmete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust.
 2. Teise taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mida ei liigitata esimesele tasemele.
- b) Kolmanda taseme tähelepanek on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt punktile a.
- c) Pärast punktile 21B.225 vastavate tähelepanekute saamist:
1. Esimese astme tähelepaneku puhul peab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik näitama pädevat asutust rahuldavaid parandusmeetmeid maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku kirjalikku kinnitamist.
 2. Teise astme tähelepaneku puhul annab pädev asutus parandusmeetmete jaoks aja, mis vastab tähelepaneku laadile, kuid ei ületa esialgu kuut kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt tähelepaneku laadist võib pädev asutus pikendada kuuekuulist ajavahemikku vastavalt pädevat asutust rahuldavale parandusmeetmete kavale.
 3. Kolmanda taseme tähelepanek ei nõua tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise taseme tähelepanekute puhul võib tootjaorganisatsiooni sertifikaadi vastavalt punktile 21B.245 osaliselt või täielikult piirata, peatada või kehtetuks tunnistada. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik esitab

▼B

õigeaegselt deklaratsiooni tootjaorganisatsiooni sertifikaadi piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

21A.159 Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Tootjaorganisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse, kui:
1. tootjaorganisatsioon ei suuda näidata vastavust käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele; või
 2. omanik või mõni tema partneritest või alltöövõtjatest takistab pädeval asutusel korraldada kontrollimisi vastavalt punktile 21A.157; või
 3. tõendid näitavad, et tootjaorganisatsioon ei suuda rahuldavalt kontrollida toodete, osade või seadmete tootmist vastavalt sertifikaadile; või
 4. tootjaorganisatsioon ei vasta enam punkti 21A.133 nõuetele; või
 5. sertifikaadist on loobunud või see on tunnistatud kehtetuks vastavalt punktile 21B.245.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see pädevale asutusele.

21A.163 Õigused

Vastavalt punkti 21A.135 kohaselt väljaantud sertifikaadi tingimustele võib tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) teha käesolevale osale vastavaid tootmistoiminguid;
- b) tervikõhusõiduki puhul ja punktis 21A.174 sätestatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) esitamisel saada õhusõiduki lennukõlblikkuse sertifikaadi ja mürasertifikaadi ilma muude tõendite esitamiseta;
- c) muude toodete, osade või seadmete puhul anda välja **►M1** ————— ◀ käitamissertifikaate (EASA vorm 1) ilma muude tõendite esitamiseta;
- d) teostada tema poolt toodetud uue õhusõiduki hooldust ja anda välja sellekohase hooldustõendi (EASA vorm 53);

▼M4

- e) kontrollida pädeva tootjaorganisatsiooniga kokkulepitud korras ja tema poolt toodetud õhusõiduki puhul tootjaorganisatsioonina talle antud tootjaorganisatsiooni sertifikaadi alusel õhusõiduki konfiguratsiooni ning tõestada lennukõlblikkust ja projekteerimistingimustele vastavust, välja anda lennuluba vastavalt punkti 21A.711 alapunktile c, sealhulgas kinnitada lennutingimusi vastavalt punkti 21A.710 alapunktile b.

▼B**21A.165 Omaniku kohustused**

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) tagab, et koosõlas punktiga 21A.143 koostatud tootjaorganisatsiooni käsiraamatut ja dokumente, millele see viitab, kasutatakse organisatsioonis töötamisel alusdokumentidena;
- b) hoiab tootjaorganisatsiooni vastavuses tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga tunnustatud andmete ja menetlustega;
- c) 1. määrab, et iga tervikõhusõiduk vastab tüübiprojektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks enne nõuetele vastavuse deklaratsioonide esitamist pädevale asutustele; või

▼M6

2. määrab, et muud tooted, osad või seadmed on terviklikud, vastavad heakskiidetud projekteerimisandmetele ja on kõlblikud ohutuks kasutamiseks enne EASA vormi 1 väljaandmist, millega tõendatakse nende vastavust heakskiidetud projekteerimisandmetele ja kõlblikkust ohutuks kasutamiseks, ning lisaks määrab mootorite puhul mootori tüübisertifikaadi omaniku esitatud andmete alusel, et iga tervikmootor vastab punktis 21A.18(b) määratletud mootori tootmise kuupäeval kehtivatele heitega seotud nõuetele, millega tõendatakse heite nõuetele vastavust; või

▼ B

3. määrab, et muud tooted, osad või seadmed vastavad kohaldatavatele andmetele enne EASA vormi 1 väljaandmist nõuetele vastavuse deklaratsioonina;
- d) dokumenteerib kõik üksikasjad tehtud tööde kohta;
- e) kehtestab ohutuse huvides sisemise kõrvalekalletest teatamise süsteemi ja peab seda üleval, et võimaldada vahejuhtumite aruannete kogumist ja hindamist negatiivsete suundumuste kindlaks tegemiseks või puuduste kõrvaldamiseks ja koguda teatamisele kuuluvaid vahejuhtumeid. Süsteem sisaldab vahejuhtumitega seotud asjaomase teabe hindamist ja seonduva teabe levitamist;
- f) 1. annab aru tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule iga kord, kui tootjaorganisatsioon on tooted, osad või seadmed käibele lasknud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest, ja teeb tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikuga koostööd, et teha kindlaks kõrvalekalded, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra;
2. teatab ametile ja liikmesriigi pädevale asutusele punkti 1 kohaselt tuvastatud kõrvalekalletest, mis võivad kaasa tuua ohuolukorra. Sellised aruanded tehakse vormis ja viisil, mille amet on vastavalt punktile 21A.3(b)(2) kehtestanud või mille liikmesriigi pädev asutus on heaks kiitnud;
3. kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik tegutseb mõne teise tootjaorganisatsiooni tarnijana, annab ta ka sellele organisatsioonile iga kord aru, kui ta on tooted, osad või seadmed sellele organisatsioonile tarninud ja hiljem tuvastanud, et neil võib esineda kõrvalekaldeid kohaldatavatest projekteerimisandmetest;
- g) annab tüübisertifikaadi või kinnitatud projekti omanikule abi toodetud toodete, osade või seadmetega seotud jätkuva lennukõlblikkuse meetmete võtmisel;
- h) loob arhiveerimissüsteemi, mis sisaldab organisatsiooni partneritele, tarnijatele ja alltöövõtjatele kehtestatud nõudeid, tagades kasutatud andmete säilitamise toodete, osade või seadmete nõuetele vastavuse tõendamiseks. Selliseid andmeid hoitakse pädeva asutuse käsutuses ja säilitatakse, et anda toodete, osade või seadmete jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks vajalikku teavet;
- i) kui sertifikaadi omanik annab sertifikaadi tingimuste kohaselt välja hooldustõendi, teeb ta enne sertifikaadi väljaandmist kindlaks, et iga tervikõhusõidukit on nõuetekohaselt hooldatud ja see on kõlblik ohutuks kasutamiseks;

▼ M4

- j) määrab vajaduse korral punkti 21A.163 alapunktis e sätestatud õiguse alusel lennuloa väljaandmise tingimused;

▼ M6

- k) tuvastab vajaduse korral punktis 21A.163(e) sätestatud õiguse alusel vastavuse punkti 21A.711 alapunktide c ja e enne lennuloa väljaandmist õhusõidukile.

▼ M4

ALAJAGU H – LENNUKÕLBLIKKUSSERTIFIKAADID JA PIIRATUD
LENNUKÕLBLIKKUSSERTIFIKAADID

▼ B**21A.171 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse lennukõlblikkussertifikaatide väljaandmise menetlus.

21A.172 Kõlblikuskriteeriumid

Igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kelle nimele õhusõiduk on liikmesriigis registreeritud või registreeritakse (registreerimisliikmesriik), või tema esindajal on õigus taotleda käesoleva alajao kohaselt kõnealusele õhusõidukile lennukõlblikkussertifikaati.

21A.173 Liigitus

Lennukõlblikkussertifikaadid liigitatakse järgmiselt:

- a) lennukõlblikkussertifikaat antakse välja õhusõidukile, mis vastab kooskõlas käesoleva osaga väljaantud tüübisertifikaadile;
- b) piiratud lennukõlblikkussertifikaat antakse välja õhusõidukile:
1. mis vastab kooskõlas käesoleva osaga väljaantud piiratud tüübisertifikaadile; või

▼B

2. mille puhul on ametile näidatud, et see vastab ► **M4** konkreetsetele lennukõlblikkusnõuetele ◀, mis tagavad piisava ohutuse.

▼M4**▼B****21A.174 Taotlemine**

- a) Vastavalt punktile 21A.172 esitatakse lennukõlblikkussertifikaadi taotlus registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Iga lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi taotlus sisaldab järgmisi andmeid:
1. taotletava lennukõlblikkussertifikaadi klass;
 2. uue õhusõiduki puhul:
 - i) nõuetele vastavuse deklaratsioon:
 - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.163(b), või
 - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.130 ja mille pädev asutus on kinnitanud,
 - või imporditud õhusõiduki puhul eksportinud asutuse allkirjastatud kinnitus, et õhusõiduk vastab ameti kinnitatud projektile;
 - ii) kaalu- ja tasakaalutunnistus ja laadimisplaan;
 - iii) lennukäsiraamat, kui seda nõutakse konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõlblikkuse tingimustes;
 3. kasutatud õhusõiduki puhul:
 - i) kui õhusõiduk pärineb liikmesriigist, kooskõlas osaga M väljaantud lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat;
 - ii) kui õhusõiduk pärineb muust riigist kui liikmesriigist:
 - selle riigi pädeva asutuse kinnitus, kus õhusõiduk on registreeritud või registreeritakse, mis kajastab registris oleva õhusõiduki lennukõlblikkuse olukorda ülekandmise ajal,
 - kaalu- ja tasakaalutunnistus ja laadimisplaan,
 - lennukäsiraamat, kui seda nõutakse seda konkreetset õhusõidukit käsitlevates kohaldatavates lennukõlblikkuse tingimustes,
 - varasemad andmed, mille abil kehtestatakse õhusõiduki tootmise, muutmise ja hoolduse standard, sealhulgas kõik punktile ► **M6** 21B.327(c) ◀ vastava piiratud lennukõlblikkussertifikaadiga seonduvad piirangud,
 - soovitus lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi ja lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi väljaandmiseks pärast kooskõlas osaga M korraldatud lennukõlblikkuse kontrolli;
- c) Kui ei ole teisiti kokku lepitud, antakse alapunktides (b)(2)(i) ja (b)(3)(ii) nimetatud deklaratsioonid välja hiljemalt 60 päeva jooksul enne õhusõiduki esitamist registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

▼M4**▼B****21A.175 Keel**

Käsiraamatud, plakatid, loetelud, aparaatide märgistused ja muu vajalik teave, mida kohaldatavate sertifitseerimistingimustega nõutakse, esitatakse ühes või mitmes Euroopa Ühenduse ametlikus keeles, mille registreerimisliikmesriigi pädev asutus heaks kiidab.

21A.177 Parandamine või muutmine

Lennukõlblikkussertifikaati võib parandada või muuta üksnes registreerimisliikmesriigi pädev asutus.

▼B**21A.179 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides**

- a) Kui õhusõiduki omanik on vahetunud:
1. kui õhusõiduk jääb samasse registrisse, antakse lennukõlblikkussertifikaat või üksnes piiratud tüübisertifikaadile vastav piiratud lennukõlblikkussertifikaat üle koos õhusõidukiga;
 2. kui õhusõiduk registreeritakse mõnes teises liikmesriigis, antakse lennukõlblikkussertifikaat või üksnes piiratud tüübisertifikaadile vastav piiratud lennukõlblikkussertifikaat välja:
 - i) varasema lennukõlblikkussertifikaadi ja osa M kohaselt väljaantud kehtiva lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi esitamisel; ja
 - ii) kui punkti 21A.175 nõuded on täidetud.

▼M4

- b) kui õhusõiduki omanik on muutunud ja õhusõidukil on piiratud tüübisertifikaadile mittevastav piiratud lennukõlblikkussertifikaat, antakse lennukõlblikkussertifikaadid üle koos õhusõidukiga, tingimusel et õhusõiduk jääb samasse registrisse, või antakse sertifikaat välja üksnes selle registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse ametlikul kokkuleppel, kellele see üle antakse.

▼B**21A.180 Kontrollimine**

Lennukõlblikkussertifikaadi omanik võimaldab registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse taotlusel juurdepääsu õhusõidukile, millele kõnealune lennukõlblikkussertifikaat on välja antud.

21A.181 Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Lennukõlblikkussertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
1. see vastab kohaldatavatele tüübiprojekti ja jätkuva lennukõlblikkuse nõuetele; ja
 2. õhusõiduk jääb samasse registrisse; ja
 3. tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati, mille alusel see välja on antud, ei ole eelnevalt vastavalt punktile 21A.51 kehtetuks tunnistatud;
 4. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud vastavalt punktile 21B.330.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

21A.182 Õhusõiduki identifitseerimine

Iga käesolevale jaole vastava lennukõlblikkussertifikaadi taotleja näitab, et tema õhusõiduk on identifitseeritud kooskõlas alajaoga Q.

▼M6

▼M4

▼B**ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID****21A.201 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse mürasertifikaatide väljaandmise menetlus.

21A.203 Kõlblikkuskriteeriumid

Igal füüsilisel või juriidilisel isikul, kelle nimele õhusõiduk on liikmesriigis registreeritud või registreeritakse (registreerimisliikmesriik), või tema esindajal on õigus taotleda käesoleva alajao kohaselt kõnealusele õhusõidukile mürasertifikaati.

21A.204 Taotlemine

- a) Vastavalt punktile 21A.203 esitatakse mürasertifikaadi taotlus registreerimisliikmesriigi pädeva ameti kehtestatud vormis ja viisil.

▼ B

- b) Iga taotlus peab sisaldama järgmist:
1. uue õhusõiduki puhul:
 - i) nõuetele vastavuse deklaratsioon:
 - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.163(b), või
 - mis on välja antud vastavalt punktile 21A.130 ja mille pädev asutus on kinnitanud,
 - või imporditud õhusõiduki puhul eksportinud asutuse allkirjastatud kinnitus, et õhusõiduk vastab ameti kinnitatud projektile;
 - ii) kohaldatavate müranõuete kohaselt määratud müra käsitlev teave;
 - ▶ **M3** ————— ◀
 2. kasutatud õhusõiduki puhul:
 - i) kohaldatavate müranõuete kohaselt määratud müra käsitlev teave;
 - ▶ **M3** ————— ◀
 - ii) varasemad andmed, mille abil kehtestatakse õhusõiduki tootmise, muutmise ja hoolduse standard.
- c) Kui ei ole teisiti kokku lepitud, antakse alapunktis (b)(1) nimetatud deklaratsioonid välja hiljemalt 60 päeva jooksul enne õhusõiduki esitamist registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

▼ M6**▼ B****21A.207 Parandamine või muutmine**

Mürasertifikaati võib parandada või muuta üksnes registreerimisliikmesriigi pädev asutus.

21A.209 Ülekandmine ja uuesti väljaandmine liikmesriikides

Kui õhusõiduki omanik on vahetunud:

- a) kui õhusõiduk jääb samasse registrisse, antakse mürasertifikaat üle koos õhusõidukiga; või
- b) kui õhusõiduk kantakse üle mõne teise liikmesriigi registrisse, antakse mürasertifikaat välja varasema mürasertifikaadi esitamisel.

21A.210 Kontrollimine

Mürasertifikaadi omanik võimaldab registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse või ameti taotlusel kontrollimiseks juurdepääsu õhusõidukile, millele kõnealune mürasertifikaat on välja antud.

21A.211 Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Mürasertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle kehtivuse tingimuseks on, et:
 1. see vastab kohaldatavatele tüübiprojekti, keskkonnakaitse ja jätkuva lennukõlblikkuse nõuetele; ja
 2. õhusõiduk jääb samasse registrisse; ja
 3. tüübisertifikaati või piiratud tüübisertifikaati, mille alusel see välja on antud, ei ole eelnevalt vastavalt punktile 21A.51 kehtetuks tunnistatud;
 4. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud vastavalt punktile 21B.430.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele.

ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT**21A.231 Reguleerimisala**

Käesoleva alajaoga kehtestatakse projekteerimisorganisatsioonide sertifitseerimise menetlus ja sellise sertifikaadi taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad ettekirjutused.

▼B**21A.233 Kõlblikkuskriteeriumid**

Käesolevale alajaole vastavat sertifikaati võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik (organisatsioon)

- a) kooskõlas punktidega 21A.14, 21A.112B, 21A.432B või 21A.602B; või
- b) väheoluliste muudatuse või väheoluliste remonditööde projekti kinnitamiseks, kui see on nõutav punktile 21A.263 vastavate õiguste saamiseks.

21A.234 Taotlemine

Projekteerimisorganisatsiooni sertifitseerimise taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ning see peab sisaldama punktiga 21A.243 nõutava teabe kokkuvõtet ja punkti 21A.251 kohaselt antava sertifikaadi tingimusi.

21A.235 Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmine

Organisatsioonil on õigus ameti antavale projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadile, kui ta on näidanud vastavust käesoleva alajao kohaldatavatele nõuetele.

21A.239 Kvaliteedi tagamise süsteem

- a) Projekteerimisorganisatsioon näitab, et ta on kehtestanud taotluses määratletud toodete, osade ja seadmete konstruktsiooni ja konstruktsiooni muudatuste kontrollimiseks ja järelevalveks kvaliteedi tagamise süsteemi ja suudab seda üleval pidada. Kvaliteedi tagamise süsteem peab võimaldama organisatsioonil:
 1. tagada, et toodete, osade ja seadmete konstruktsioon või konstruktsiooni muudatused vastavad kohaldatavatele tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele; ja
 2. tagada oma ülesannete nõuetekohane täitmine kooskõlas:
 - i) käesoleva osa asjakohaste sätetega; ja
 - ii) punkti 21A.251 kohaselt väljaantud sertifikaadi tingimustega;
 3. jälgida sõltumatult süsteemi dokumenteeritud menetluste täitmist ja asjakohasust. Kõnealune jälgimine hõlmab süsteemi tagasiside andmiseks parandusmeetmete rakendamise tagamise eest vastutavatele isikutele või isikute rühmadele.
- b) Kvaliteedi tagamise süsteem hõlmab sõltumatut nõuetele vastavuse näitamise kontrollimise meetet, mille alusel organisatsioon esitab ametile nõuetele vastavuse deklaratsioonid ja seonduvad dokumendid.
- c) Projekteerimisorganisatsioon täpsustab, mil viisil kindlustab kvaliteedi tagamise süsteem partnerite või alltöövõtjate projekteeritud osade või seadmete või nende täidetavate ülesannete vastuvõetavuse vastavalt kirjalike menetlustega kehtestatud meetoditele.

21A.243 Andmed

- a) Projekteerimisorganisatsioon esitab ametile käsiraamatu, milles kirjeldatakse otse või ristviidete kaudu organisatsiooni, asjakohaseid menetlusi ja projekteeritavaid tooteid või nendes tehtavaid muudatusi.
- b) Kui mõne osa või seadme või toodetes tehtavate muudatuste projekteerijaks on partnerorganisatsioonid või alltöövõtjad, sisaldab käsiraamat ka aruannet selle kohta, kuidas suudab projekteerimisorganisatsioon tagada kõikide osade ja seadmete punktiga 21A.239(b) nõutava nõuetele vastavuse, ning otse või ristviidete kaudu kirjeldusi ja teavet partnerite või alltöövõtjate projekteerimis-tegevuse ja organisatsiooni kohta niivõrd, kui võrd see on kõnealuse deklaratsiooni esitamiseks vajalik.
- c) Käsiraamatut muudetakse vastavalt vajadusele, et säilitada organisatsiooni ajakohane kirjeldus, ja muudatuste koopiad esitatakse ametile.
- d) Projekteerimisorganisatsioon esitab aruande juhtkonna ja muude organisatsioonis lennukõlblikkust ja keskkonnakaitset mõjutavate otsuste tegemise eest vastutavate isikute kvalifikatsiooni ja kogemuste kohta.

21A.245 Nõuded sertifikaadi saamiseks

Projekteerimisorganisatsioon näitab punkti 21A.243 kohaselt esitatud teabe põhjal, et lisaks punkti 21A.239 tingimuste täitmisele:

▼M6

- a) on kõikide tehniliste osakondade personal piisavalt suur ja küllaldase kogemusega ning töötajatele on antud asjakohased volitused neile pandud kohus-

▼M6

tuste täitmiseks ja et need volitused, samuti tööruumid, rajatised ja seadmestik võimaldavad personalil saavutada toote lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitsega seotud eesmärged;

▼B

- b) osakondadevaheline ja osakonnasisene lennukõlblikkusega ja keskkonnakaitsega seotud tegevus on täielikult ja tõhusalt kooskõlastatud.

21A.247 Muudatused kvaliteedi tagamise süsteemis

Pärast projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmist peab kõik kvaliteedi tagamise süsteemis tehtavad muudatused, mis on olulised toote nõuetele vastavuse näitamise või lennukõlblikkuse ja keskkonnakaitse seisukohast, heaks kiitma amet. Heakskiidutaotlus esitatakse kirjalikult ametile ja projekteerimisorganisatsioon näitab ametile, esitades talle enne muudatuse rakendamist käsiraamatus kavandatud muudatused, et ta vastab käesoleva alajao nõuetele ka pärast muudatuste rakendamist.

21A.249 Ülekandmine

Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaati ei saa üle kanda, välja arvatud seoses selliste muudatustega omanikuõiguses, mida loetakse punkti 21A.247 kohaldamisel oluliseks.

21A.251 Sertifikaadi väljaandmise tingimused

Sertifikaadi tingimustes määratletakse projekteerimistöõde liik, nende toodete, osade ja seadmete kategooriad, mille jaoks projekteerimisorganisatsioonil on projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat, ning ülesanded, mille täitmiseks seoses lennukõlblikkuse ning müra, kütuse väljalaske lennul ja heitgaaside näitajatega organisatsioonil sertifikaat on. Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi puhul, mis hõlmab abijõuallika (*Auxiliary Power Unit* — APU) tüübisertifikaati või ETSO luba, sisaldavad sertifikaadi tingimused lisaks toodete või APUde loetelu. Tingimused antakse välja projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi osana.

21A.253 Muudatused sertifikaadi tingimustes

Kõik muudatused sertifikaadi tingimustes kiidab heaks amet. Sertifikaadi tingimuste muutmise taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil. Projekteerimisorganisatsioon peab vastama käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele.

21A.257 Kontrollimine

- a) Projekteerimisorganisatsioon kehtestab korra, mille alusel amet võib korraldada kontrollimisi, sealhulgas partnerite ja alltöövõtjate kontrollimisi, mis on vajalikud käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele vastavuse kontrollimiseks.
- b) Projekteerimisorganisatsioon lubab ametil vaadata üle kõik aruanded, teha kontrollimisi ja viia läbi või jälgida katselende või maapealseid katseid, mis on vajalikud selleks, et kontrollida taotleja poolt punkti 21A.239(b) kohaselt esitatud nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivust.

21A.258 Tähelepanekud

- a) Kui leitakse objektiivsed tõendid, mis näitavad, et projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida käesolevas osas sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud järgmiselt.
1. Esimese taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mis võib kaasa tuua kohaldatavate nõuete kontrollimatu eiramise ja mõjutada õhusõiduki ohutust.
 2. Teise taseme tähelepanek on igasugune käesoleva osa nõuete eiramine, mida ei liigitata esimesele tasemele.
- b) Kolmanda taseme tähelepanek on igasugune asjaolu, mille puhul on objektiivse tõendusmaterjali abil tuvastatud, et see sisaldab potentsiaalseid probleeme, mis võivad kaasa tuua nõuete eiramise vastavalt punktile a.
- c) Pärast ameti kehtestatud haldusmenetlustele vastavate tähelepanekute saamist;
1. esimese astme tähelepaneku puhul peab projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik näitama ametit rahuldavaid parandusmeetmeid maksimaalselt 21 tööpäeva jooksul pärast tähelepaneku kirjalikku kinnitamist;
 2. teise astme tähelepaneku puhul annab amet parandusmeetmete jaoks aja, mis vastab tähelepaneku laadile, kuid ei ületa esialgu kuut kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt tähelepaneku laadist võib amet pikendada kuuekuulist ajavahemikku vastavalt ametit rahuldavale parandusmeetmete kavale;

▼ B

3. kolmanda taseme tähelepanek ei nõua projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikult viivitamatut meetmete võtmist.
- d) Esimese või teise taseme tähelepanekute puhul võib projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi vastavalt ameti kehtestatud haldusmenetlustele osaliselt või täielikult peatada või kehtetuks tunnistada. Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik esitab õigeaegselt deklaratsiooni projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise saamise kohta.

21A.259 Kehtimine ja jõushoidmine

- a) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse, kui:
 1. projekteerimisorganisatsioon ei suuda näidata vastavust käesoleva osa kohaldatavatele nõuetele; või
 2. omanik või mõni tema partneritest või alltöövõtjatest takistab ametil korraldada kontrollimisi vastavalt punktile 21A.257; või
 3. tõendid näitavad, et kvaliteedi tagamise süsteem ei suuda sertifikaadi tingimuste piires tagada toodete või nende muudatuste projektide rahuldavat kontrolli ega järelevalvet; või
 4. sertifikaadist on loobutud või see on tunnistatud kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

21A.263 Õigused

- a) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikul on õigus teha sertifikaadi tingimuste piires käesolevale osale vastavaid projekteerimistoiminguid.

▼ M4

- b) Punkti 21A.257 alapunkti b kohaselt aktsepteerib amet ilma täiendavate kontrollimisteta järgmisi nõuetele vastavust käsitlevaid dokumente, mille taotleja on esitanud, et saada:
 - 1) lennuloa jaoks nõutavat lennutingimuste kinnitust või
 - 2) tüübisertifikaati või tüübiprojektis tehtava olulise muudatuse kinnitamist või
 - 3) täiendavat tüübisertifikaati või

▼ M6

- 4) ETSO luba vastavalt punktile 21A.602B(b)(1); või

▼ M4

- 5) oluliste remonditööde projekti kinnitust.

▼ B

- c) Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanikul on sertifikaadi tingimuste ja kvaliteedi tagamise süsteemi asjakohaste menetluste kohaselt õigus:
 1. liigitada tüübiprojektis tehtavaid muudatusi ja remonditöid olulisteks ja väheolulisteks;
 2. kinnitada tüübiprojektis tehtavad väheolulised muudatused ja remonditööd;

▼ M6

3. anda välja teavet või juhendeid, mis sisaldavad järgmist deklaratsiooni: „Käesolevas dokumendis sisalduv tehniline teave on kinnitatud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi nr EASA.21J.[XXXX] alusel.”;
4. kinnitada õhusõiduki lennukäsiraamatus ja selle lisades tehtavad muudatused ning anda need muudatused välja koos järgmise deklaratsiooniga: „Muudatus nr [YY], AFM (või lisa) ref [ZZ], on kinnitatud projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi nr EASA.21J.[XXXX] alusel.”;

▼ B

5. kinnitada nende toodete oluliste remonditööde projekt, mille jaoks tal on tüübisertifikaat või täiendav tüübisertifikaat;

▼ M4

6. kinnitada vastavalt punkti 21A.710 alapunkti a alapunktile 2 tingimused, mille alusel saab välja anda lennuloa,
 - i) välja arvatud esialgsed lennud:

▼ M4

- uut tüüpi õhusõidukiga, või
 - selliselt muudetud õhusõidukiga, mille puhul muudatus liigitatakse oluliseks muudatuseks või oluliseks täiendavat tüübisertifikaati nõudvaks, või
 - õhusõidukiga, mille lennu- ja/või piloteerimisnäitajaid on võidud oluliselt muuta;
- ii) välja arvatud lennubade korral, mis antakse välja punkti 21A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil;

▼ M6

7. välja anda lennuluuba punkti 21A.711 alapunkti b kohaselt õhusõidukile, mille ta on ise projekteeritud või mida ta on muutnud või mille suhtes ta on punkti 21A.263(c)6 alusel heaks kiitnud lennuloa väljaandmise tingimused, ning kui projekteerimisorganisatsioon kontrollib ise oma projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi alusel õhusõiduki konfiguratsiooni ja tõestab vastavust lennu tarvis kinnitatud projekteerimistingimustele.

▼ B**21A.265 Omaniku kohustused**

Projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi omanik:

- a) hoiab käsiraamatut vastavuses kvaliteedi tagamise süsteemiga;
- b) tagab, et käsiraamatut kasutatakse organisatsioonis töötamisel alusdokumendina;
- c) teeb kindlaks, et toodete konstruktsioon või toodetes vastavalt vajadusele tehtavad muudatused või remonditööd vastavad kohaldatavatele nõuetele ega sisalda ebaturvalisi elemente;
- d) esitab ametile aruanded ja seonduvad dokumendid, mis kinnitavad punkti c täitmist, välja arvatud punktis 21A.263 sätestatud õiguste kohaselt kinnitatud väheoluliste muudatuste või remonditööde puhul;
- e) esitab ametile teavet või juhendid seoses punktiga 21A.3B nõutavate meetmetega;

▼ M4

- f) määrab vajaduse korral punkti 21A.263 alapunkti c alapunktis 6 sätestatud õiguse alusel lennuloa väljaandmise tingimused;

▼ M6

- g) tuvastab vajaduse korral punkti 21A.263 alapunkti c alapunktis 7 sätestatud õiguse alusel vastavuse punkti 21A.711 alapunktidele b ja e enne lennuloa väljaandmist õhusõidukile.

▼ B

ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED

21A.301 Reguleerimisala

Käesoleva alajaoga kehtestatakse osade ja seadmete sertifitseerimisega seotud menetlus.

21A.303 Vastavus kohaldatavatele nõuetele

Tüübisertifitseeritud tootesse paigaldatavate osade ja seadmete nõuetele vastavust näidatakse:

- a) seoses alajao B, D või E tüübisertifitseerimise menetlustega selle toote suhtes, millesse osa või seade kavatakse paigaldada; või
- b) vajaduse korral alajaos O sätestatud ETSO loa andmise korra kohaselt; või
- c) standardsete osade puhul kooskõlas ametlikult tunnustatud standarditega.

21A.305 Osade ja seadmete sertifitseerimine

Juhul kui toote või seadme sertifitseerimist nõutakse selgesõnaliselt ühenduse õiguse või ameti meetmetega, peab osa või seade vastama selle suhtes kohaldatavatele ETSO standarditele või spetsifikaatidele, mida amet konkreetsel juhul samaväärseks tunnustab.

▼B**21A.307 Osade ja seadmete paigaldamise jaoks käibeelaskmine**

Osa ja seadet (välja arvatud standardosa) saab tüübisertifitseeritud tootesse paigaldada üksnes juhul, kui:

▼M6

- a) sellega on kaasas käitamissertifikaat (EASA vorm 1), mis tõendab, et osa on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega ja see on kõlblik ohutuks kasutamiseks; ja

▼B

- b) see on märgistatud kooskõlas alajaoga Q.

(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)

ALAJAGU M — REMONDITÖÖD

21A.431 Reguleerimisala

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse remondiprojekti kinnitamise menetlus ja sellise kinnituse taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.
- b) Remonditöö tähendab kahjustuste kõrvaldamist ja/või lennukõlblikkuse taastamist pärast seda, kui toote, osa või seadme tootja on asjaomase toote, osa või seadme esimest korda kasutusse andnud.
- c) Kahjustuste kõrvaldamist, mille puhul osad või seadmed asendatakse, ilma et oleks vajadus projekteerimistööde järele, loetakse hooldustööks, seepärast ei nõua see käesolevale osale vastavat kinnitamist.
- d) ETSO artikli remontimist käsitatakse muudatusena ETSO projektis ja see kuulub kinnitamisele kooskõlas punktiga 21A.611.

▼M6**21A.432A Kõlblikuskriteeriumid**

- a) Käesolevas alajaos sätestatud tingimustel võib oluliste remonditööde projekti kinnitamist taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.432B.
- b) Väheoluliste remonditööde projekti kinnitamist võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik.

▼B**21A.432B Pädevuse näitamine**

- a) Oluliste remonditööde kinnitatud projekti taotleja näitab oma pädevust projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on andnud kooskõlas alajaoga J.
- b) Erandina punktist a võib taotleja oma pädevuse näitamiseks jõuda ametiga kokkuleppele selliste menetluste kasutamise suhtes, mis kehtestavad käesoleva alajaos täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimispõhimõtted, vahendid ja meetmed.

21A.433 Remondiprojekt

- a) Remondiprojekti kinnitamise taotleja:
 1. näitab vastavalt vajadusele vastavust tüübisertifikaati või täiendavasse tüübisertifikaati kuuluvate tüübisertifitseerimise alustele ja keskkonnakaitse nõuetele või (remondiprojekti kinnitamise) taotluse kuupäeval kehtivatele nõuetele ning lisaks kõnealustes sertifitseerimistingimustes või eritingimustes tehtud muudatustele, mida amet peab vajalikuks, et kehtestada ohutustase, mis vastab tüübisertifikaati või täiendavasse tüübisertifikaati kuuluvate tüübisertifitseerimise alustega kehtestatud tasemele;
 2. esitab ameti nõudmisel talle kõik vajalikud tõendavad andmed;
 3. kinnitab vastavust alapunktis (a)(1) nimetatud sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitse nõuetele.
- b) Kui taotleja ei ole tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanik, võib ta täita punkti a nõudeid omavahendite abil või kokkuleppel tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanikuga.

21A.435 Remonditööde liigitus

- a) Remonditööd võivad olla väheolulised või olulised. Liigituse aluseks on punktis 21A.91 sätestatud tüübiprojekti muutmise kriteeriumid.

▼B

b) Remonditööd liigitab punkti a kohaselt olulisteks või väheolulisteks kas:

1. amet, või
2. nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21A.437 Kinnitatud remondiprojekti väljaandmine

Kui on kinnitatud ja näidatud, et remondiprojekt vastab punkti 21A.433(a)(1) kohaldatavatele sertifitseerimistingimustele ja keskkonnakaitse nõuetele, kinnitab projekti:

- a) amet; või
- b) nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioon, kes on ka tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanik, ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt; või
- c) üksnes väheoluliste remonditööde puhul nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21A.439 Varuosade tootmine

Remonditöodes kasutatavaid osi ja seadmeid toodetakse kooskõlas tootmisandmetega, mis põhinevad kinnitatud remondiprojekti omaniku esitatud vajalikel projekteerimisandmetel:

- a) alajao F kohaselt; või
- b) kooskõlas alajaoga G nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioonis; või
- c) nõuetekohaselt sertifitseeritud hooldusettevõttes.

21A.441 Remonditööde tegemine

- a) Remonditööd teeb nõuetekohaselt sertifitseeritud hooldusettevõtte või punktis 21A.163 sätestatud õiguse alusel tootjaorganisatsioon, kes on nõuetekohaselt sertifitseeritud kooskõlas alajaoga G.
- b) Projekteerimisorganisatsioon edastab remonditööde tegevale organisatsioonile kõik vajalikud paigaldusjuhendid.

21A.443 Piirangud

Remondiprojekti võib kinnitada piirangutega; sellisel juhul peab remondiprojekti kinnitus sisaldama kõiki vajalikke juhiseid ja piiranguid. Kinnitatud remondiprojekti omanik edastab kõnealused juhendid ja piirangud käitajale ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

21A.445 Parandamata kahjustused

- a) Kui kahjustatud toode, osa või seade on jäetud parandamata ja eelnevalt tunnustatud andmetes ei ole seda käsitletud, võib kahjustuse tagajärgi lennukõlblikkuse seisukohast hinnata üksnes:
 1. amet; või
 2. nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon ametiga kokkulepitud menetluse kohaselt.

Vajalikke piiranguid käsitletakse kooskõlas punktis 21A.443 sätestatud menetlustega.

- b) Kui organisatsioon, kes kahjustust vastavalt punktile a hindab, ei ole ei amet ega tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanik, peab ta tõendama hindamise aluseks oleva teabe nõuetekohasust kas omavahendite abil või tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanikuga või tootjaga sõlmitud kokkuleppe alusel.

21A.447 Andmete säilitamine

Kõikide remonditööde puhul peab asjaomaseid projekteerimisandmeid, jooniseid, katseprotokolle, juhiseid ja võimalikke punkti 21A.443 kohaselt kehtestatud piiranguid ning liigituse põhjendusi ja tõendusmaterjali kinnitatud projekti kohta:

- a) kinnitatud remondiprojekti omanik hoidma ameti käsutuses; ja
- b) kinnitatud remondiprojekti omanik säilitama, et anda vajalikku teavet remonditud toodete, osade või seadmete jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

▼B**21A.449 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendid**

- a) Kinnitatud remondiprojekti omanik koostab igale remonditud toodet sisaldava õhusõiduki käitajale remondiprojektist tulenevatest jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatustest vähemalt ühe komplektse koopia, mis sisaldab kooskõlas kohaldatavate nõuetega koostatud kirjeldavaid andmeid ja kasutamisujuhiseid. Remonditud toote, osa või seadme võib uuesti kasutusse anda enne kõnealustes juhendites tehtavate muudatuste tegemist, kuid üksnes piiratud käitamisperioodiks ja kokkuleppel ametiga. Juhendite muudatused tehakse taotluse korral kättesaadavaks kõikidele muudele isikutele, kes peavad mõnda juhendite muudatuste tingimust täitma. Mõne kapitaalremonti või muud põhjalikku hooldust käsitlevate jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste käsiraamatu või selle osa kättesaadavust võib edasi lükata, kuni toode on kasutusele võetud, kuid see peab olema kättesaadav enne seda, kui mõni toodetest saavutab määratud vanuse või lennutundide/-tsükli arvu.
- b) Kui kinnitatud remondiprojekti omanik annab nende jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste ajakohastused välja pärast seda, kui remonditööd on esimest korda heaks kiidetud, esitatakse need ajakohastused kõikidele käitajatele ja tehakse taotluse korral kättesaadavaks kõikidele muudele isikutele, kes peavad mõnd juhendite muudatuste tingimust täitma. Ametile esitatakse kava, milles näidatakse, kuidas jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendite muudatuste ajakohastusi levitatakse.

21A.451 Kohustused ja EPA-märgistus

- a) Iga oluliste remonditööde kinnitatud projekti omanik:
1. võtab endale kohustused:
 - i) mis on ette nähtud punktidega 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.439, 21A.441, 21A.443, 21A.447 ja 21A.449;
 - ii) mis tulenevad koostööst tüübisertifikaadi või täiendava tüübisertifikaadi omanikuga või mõlemaga vastavalt punktile 21A.433(b);
 2. täpsustab kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA (osade Euroopa nõuetele vastavuse kinnitus).
- b) Välja arvatud need tüübisertifikaadi omanikud, kelle suhtes kohaldatakse punkti 21A.44, peab väheoluliste remonditööde kinnitatud projekti omanik:
1. võtma endale punktides 21A.4, 21A.447 ja 21A.449 ettenähtud kohustused; ja
 2. täpsustama kooskõlas punktiga 21A.804(a) märgistuse, sealhulgas tähed EPA.

(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)

ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE VASTAVAD LOAD

21A.601 Reguleerimisala

- a) Käesoleva alajaoga kehtestatakse Euroopa tehnilistele normatiividele vastavate lubade väljaandmise menetlus ja selliste lubade taotlejate ja omanike õigusi ja kohustusi reguleerivad ettekirjutused.

▼M6**▼B****21A.602A Kõlblikkuskriteeriumid**

ETSO luba võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, kes ETSO artikleid toodab või kavatseb toota ja kes on näidanud või näitab oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.602B.

21A.602B Pädevuse näitamine

Iga ETSO loa taotleja näitab oma pädevust järgmiselt:

- a) tootmise puhul tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga, mis on välja antud kooskõlas alajaoga G, või alajao F menetluste täitmise kaudu; ja
- b) projekteerimise puhul:
1. abijõuallika puhul projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadiga, mille amet on välja andnud kooskõlas alajaoga J;

▼B

2. kõikide muude artiklite puhul kasutades menetlusi, mis kehtestavad käesoleva osa täitmiseks vajalikud konkreetsed konstrueerimisõhimõtted, vahendid ja meetmed.

21A.603 Taotlemine

- a) ETSO loa taotlus esitatakse ameti kehtestatud vormis ja viisil ja see peab sisaldama punktiga 21A.605 nõutava teabe kokkuvõtet.
- b) Kui on ette näha mitmeid punktile 21A.611 vastavaid väheolulisi muudatusi, esitab taotleja taotluses artikli põhimudeli numbri ja sellega seonduvad osade numbrid, jättes nende taha lahtised sulud, märkimaks, et sinna võib lisada muudatusi tähistavaid tähti või numbreid (või nende kombinatsioone).

21A.604 Abijõuallika (APU) ETSO luba

Abijõuallika ETSO loa puhul:

- a) kohaldatakse erandina punktide 21A.603, 21A.606(c), 21A.610 ja 21A.615 punkte 21A.15, 21A.16B, 21A.17, 21A.20, 21A.21, 21A.31, 21A.33 ja 21A.44, kuid tüübisertifikaadi asemel antakse kooskõlas punktiga 21A.606 välja ETSO luba;
- b) erandina punktist 21A.611 kohaldatakse konstruktsioonimuudatuste heakskiitmisel käesoleva osa 21 alajagu D või alajagu E. Kui kasutatakse alajagu E, antakse täiendava tüübisertifikaadi asemel välja eraldi ETSO luba.

21A.605 Nõuded andmetele

Taotleja esitab ametile järgmised dokumendid:

- a) nõuetele vastavuse deklaratsioon, mis tõendab, et taotleja on täitnud käesoleva alajao nõuded;
- b) konstruktsiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP);
- c) üks koopia kohaldatava ETSOga nõutavatest tehnilistest andmetest;
- d) punktis 21A.143 nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole G vastava asjakohase tootjaorganisatsiooni sertifikaadi saamiseks või punktis ►M6 21A.125A(b) ◀ nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole F vastavaks tootmiseks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel;
- e) APU puhul punktis 21A.243 nimetatud käsiraamat (või viide sellele) alajaole J vastava asjakohase projekteerimisorganisatsiooni sertifikaadi saamiseks;
- f) muude artiklite puhul punktis 21A.602B(b)(2) nimetatud menetlused.

21A.606 ETSO loa väljaandmine

Taotlejal on õigus ameti väljaantavale ETSO loale pärast seda, kui ta on:

- a) näidanud oma pädevust kooskõlas punktiga 21A.602B; ja
- b) näidanud, et artikkel vastab kohaldatava ETSO tehnilistele tingimustele, ja esitanud asjakohase nõuetele vastavuse deklaratsiooni;

▼M6

- c) on selgesõnaliselt väljendanud, et ta on valmis täitma punkti 21A.609.

▼B**21A.607 ETSO loaga seonduvad õigused**

ETSO loa omanikul on õigus toota ja märgistada artikleid asjakohase ETSO märgistusega.

21A.608 Konstruktsiooni ja lennutehniliste näitajate deklaratsioon (DDP)

- a) DDP sisaldab vähemalt järgmist teavet:
1. Punktidele 21A.31(a) ja 21A.31(b) vastav teave, millest ilmneb artikkel ning selle projekteerimis- ja katsestandard.
 2. Vajaduse korral artikli arvestuslikud lennutehnilised näitajad kas otseselt või viitega muudele täiendavatele dokumentidele.
 3. Nõuetele vastavuse deklaratsioon, millega kinnitatakse, et artikkel vastab asjakohastele ETSO nõuetele.
 4. Viide asjakohastele katseprotokollidele.
 5. Viide asjakohastele hooldustööde, kapitaalremondi ja jooksva remondi käsiraamatutele.

▼B

6. Nõuetele vastavuse tasemed, kui eri tasemed on ETSOga lubatud.

7. Punkti 21A.610 kohaselt aktsepteeritavate kõrvalekallete nimekiri.

- b) DDP kinnitatakse kuupäevaga ja ETSO loa omaniku või tema volitatud esindaja allkirjaga.

21A.609 ETSO lubade omanike kohustused

Käesolevale alajaole vastava ETSO loa omanik:

- a) toodab kõik artiklid kooskõlas alajaoga G või alajaoga F, mis tagab, et iga valmistoode vastab projekteerimisandmetele ja selle paigaldamine on ohutu;
- b) koostab igale sellise artikli mudelile, mille jaoks ETSO luba on välja antud, ajakohase dokumentatsiooni, mis sisaldab kõiki tehnilisi ja punktile 21A.613 vastavaid andmeid, ning peab seda üleval;
- c) koostab, säilitab ja ajakohastab kõikide artikli suhtes kohaldatavate lennukõlblikkuse tingimustega nõutavate käsiraamatute originaalid;
- d) teeb artikli kasutajatele ja ametile taotluse korral kättesaadavaks kõnealuse artikli kasutamiseks ja remontimiseks vajalikud hooldustööde, kapitaalremondi- ja jooksva remondi käsiraamatud, samuti nendes tehtud muudatused;
- e) märgistab kõik artiklid kooskõlas punktiga 21A.807;

▼M6

- f) täidab punktide 21A.3, 21A.3B ja 21A.4 nõudeid;

▼B

- g) täidab jätkuvalt punktis 21A.602B sätestatud kvalifikatsiooninõudeid.

21A.610 Kõrvalekallete heakskiitmine

- a) Iga tootja, kes taotleb luba kalduda kõrvale mõnest ETSO lennutehnilisest standardist, peab näitama, et standardid, millest kõrvalekaldumist ta taotleb, on kompenseeritud tegurite või konstruktsiooniomadustega, mis tagavad samaväärse ohutustaseme.
- b) Kõrvalekaldumise lubamist käsitlev taotlus esitatakse koos asjakohaste andmetega ametile.

21A.611 Muudatused konstruktsioonis

- a) ETSO loa omanik võib teha konstruktsioonis väheolulisi muudatusi (kõik muudatused, mis ei ole olulised) ilma ameti täiendava loata. Sellisel juhul säilitab muudetud artikkel oma algse mudelinumbri (väheoluliste muudatuste identifitseerimiseks kasutatakse osa numbrite muudatusi või parandusi) ja omanik edastab ametile kõik punkti 21A.603(b) täitmiseks vajalikud muudetud andmed.
- b) Oluline muudatus on ETSO loa omaniku tehtav muudatus, mis on piisavalt märkimisväärne, et läbi viia ETSO nõuetele vastavuse täieulatuslik uurimine. Enne sellise muudatuse tegemist määrab omanik artiklile uue tüübi- või mudelitähistuse ja esitab punkti 21A.603 alusel taotluse uue loa saamiseks.
- c) Mõne muu füüsilise või juriidilise isiku kui artiklit käsitleva nõuetele vastavuse deklaratsiooni esitanud ETSO loa omaniku tehtavat muudatust konstruktsioonis ei saa käesoleva alajao O kohaselt kinnitada, välja arvatud juhul, kui kinnitamist sooviv isik esitab punkti 21A.603 alusel taotluse eraldi ETSO loa saamiseks.

21A.613 Andmete säilitamine

Lisaks kvaliteedisüsteemi suhtes ettenähtud või sellega seonduvatele andmete säilitamist käsitlevatele tingimustele hoitakse asjaomast projekteerimisteavet ning jooniseid ja katseprotokolle, sealhulgas katsetatud toote ülevaatusprotokolle, ametile kättesaadavana ja säilitatakse neid andmaks vajalikku teavet artikli ja selle tüübisertifitseeritud toote, millesse see on paigaldatud, jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

21A.615 Ameti korraldatavad kontrollimised

Ameti taotluse korral lubab iga artikli ETSO loa taotleja või omanik ametil:

- a) jälgida kõiki katseid;
- b) kontrollida asjaomase artikli kohta kogutud tehnilisi andmeid.

▼B**21A.619 Kehtimine ja jõushoidmine**

- a) ETSO luba antakse välja määramata ajaks. See kaotab kehtivuse; kui:
1. ETSO loa andmise ajal nõutud tingimusi enam ei täideta; või
 2. omanik ei täida enam punktis 21A.609 täpsustatud kohustusi; või
 3. artikkel toob kasutamisel kaasa lubamatuid ohte; või
 4. loast on loobunud või see on tunnistatud kehtetuks ameti kehtestatud haldusmenetluste alusel.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see ametile.

21A.621 Ülekandmine

Käesoleva osa kohaselt väljaantud ETSO luba ei ole ülekantav, välja arvatud omanikuõiguse muudatuse puhul, mida loetakse oluliseks ja mis vastab seetõttu punktidele 21A.147 ja 21A.247.

▼M4

ALAJAGU P — LENNULUBA

▼M6**21A.701 Reguleerimisala**

- a) Lennuload antakse välja vastavalt käesolevale alajaole õhusõidukitele, mis ei vasta või mille puhul ei ole tõestatud vastavust kohaldatavatele lennukõlblikkusnõuetele, kuid millega võib määratletud tingimustel ja järgmistel eesmärkidel ohutult lennata.
1. Arendus.
 2. Määruste või sertifitseerimistingimustele vastavuse tõestamine.
 3. Projekteerimis- ja tootjaorganisatsioonide personali koolitamine.
 4. Uue toodetava õhusõiduki katselendud.
 5. Lend tootmises oleva õhusõidukiga ühest tootmisrajatisest teise.
 6. Lend õhusõidukiga kliendi heakskiidu saamiseks.
 7. Õhusõiduki tamimine või eksportimine.
 8. Lend õhusõidukiga asutuse heakskiidu saamiseks.
 9. Turu-uuring, sealhulgas kliendi personali koolitamine.
 10. Näitused ja lennuvaatemängud.
 11. Lend õhusõidukiga hooldustööde tegemise või lennukõlblikkuse ülevaatuse või õhusõiduki hoiukohta.
 12. Lend õhusõidukiga massiga, mis ületab selle suurimat sertifitseeritud õhkutõusu massi lennu puhul normaalkaugusest kaugemale üle vee või piirkondade, kus puuduvad sobivad maandumisrajatised või sobiv kütus.
 13. Rekordite ületamine, lennu- või muu sarnane võistlus.
 14. Lend kohaldatavatele lennukõlblikkusnõuetele vastava õhusõidukiga enne keskkonnanõuetele vastavuse tuvastamist.
 15. Mitteamrilise lennutegevuse puhul individuaalsel mittekeerukal õhusõidukil või tüübiga, mille puhul ei ole nõutav lennukõlblikkussertifikaat ega piiratud lennukõlblikkussertifikaat.
- b) Käesoleva alajaoga kehtestatakse lennubade väljaandmise ja seonduvate lennutingimuste heakskiitmise menetlus ning kõnealuste lubade ja heakskiitude taotlejate ja omanike õigused ja kohustused.

21A.703 Kõlblikuskriteeriumid

- a) Lennuluba võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud punkti 21A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil taotletav lennuluba, kui taotleja on omanik.
- b) Lennutingimuste kinnitamist võib taotleda iga füüsiline või juriidiline isik.

▼ **M4****21A.705 Pädev asutus**

Olenemata punktist 21.1 on pädev asutus käesolevas alajaos:

- a) registreerimisliikmesriigi määratud asutust või
- b) registreerimata õhusõiduki korral identifitseerimismärgid ette näinud liikmesriigi määratud asutust.

21A.707 Lennuloa taotlus

- a) Vastavalt punktile 21A.703 ja kui taotlejale ei ole antud õigust lennuluba välja anda, esitatakse lennuloa taotlus pädevale asutusele selle asutuse kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Iga lennuloa taotlus sisaldab järgmist:
 - 1) lennu (lendude) eesmärk vastavalt punktile 21A.701;
 - 2) andmed selle kohta, mis osas ei vasta õhusõiduk kohaldatavatele lennukõlblikkusnõuetele;
 - 3) vastavalt punktile 21A.710 kinnitatud lennutingimused.
- c) Kui lennuloa taotlemise ajal ei kiideta lennutingimusi heaks, esitatakse lennutingimuste kinnitamise taotlus vastavalt punktile 21A.709.

21A.708 Lennutingimused

Lennutingimused sisaldavad järgmist:

- a) konfiguratsioon(id), mille jaoks lennuluba taotletakse;
- b) õhusõiduki ohutu kasutuse seisukohast vajalikuks peetavaid tingimusi ja piiranguid, sealhulgas:
 - 1) lennul kasutatavale marsruudile või õhuruumile või mõlemale kehtestatud tingimused ja piirangud;
 - 2) lennumeeskonnale õhusõidukiga lendamiseks kehtestatud tingimused ja piirangud;
 - 3) lennumeeskonda mittekuuluvate isikute vedu käsitlevad piirangud;
 - 4) kasutuspiirangud, erimenetlused ja tehnilised tingimused, millest tuleb kinni pidada;
 - 5) konkreetne katselennuprogramm (vajaduse korral);
 - 6) konkreetne jätkuva lennukõlblikkuse kord, sealhulgas hooldusjuhised ja hooldustööde tegemise kord;
- c) põhjendused, et õhusõidukiga võib ohutult lennata alapunkti b tingimuste ja piirangute alusel;
- d) õhusõiduki konfiguratsiooni kontrollimise meetodit, et pidada kinni kehtestatud tingimustest.

21A.709 Lennutingimuste kinnitamise taotlus

- a) Vastavalt punkti 21A.707 alapunktile c ja kui taotlejale ei ole antud õigust lennutingimusi kinnitada, esitatakse lennutingimuste kinnitamise taotlus:
 - 1) ametile selle ameti kehtestatud vormis ja viisil, kui lennutingimuste kinnitamine on seotud projekti ohutusega; või
 - 2) pädevale asutusele selle asutuse kehtestatud vormis ja viisil, kui lennutingimuste kinnitamine ei ole seotud projekti ohutusega.
- b) Iga lennutingimuste kinnitamise taotlus sisaldab:
 - 1) kavandatud lennutingimusi,
 - 2) neid tingimusi tõendavaid dokumente ja
 - 3) kinnitust, et õhusõidukiga võib ohutult lennata punkti 21A.708 alapunkti b nimetatud tingimuste ja piirangute alusel.

21A.710 Lennutingimuste kinnitamine

- a) Kui lennutingimuste kinnitamine on seotud projekti ohutusega, kinnitab lennutingimused:
 - 1) amet või

▼ M4

- 2) nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon punkti 21A.263 alapunkti c alapunktis 6 sätestatud õiguse alusel.
- b) Kui lennutingimuste kinnitamine ei ole seotud projekti ohutusega, kinnitab lennutingimused pädev asutus või nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioon, kes annab välja ka lennuloa.

▼ M6

- c) Enne lennutingimuste kinnitamist peab amet, pädev asutus või sertifitseeritud organisatsioon veenduma, et õhusõidukiga võib ohutult lennata määratletud tingimuste ja piirangute alusel. Amet või pädev asutus võib teha või lasta taotlejal teha selleks vajalikud kontrollimised või katsed.

21A.711 Lennuloa väljaandmine

- a) Pädev asutus võib punktis 21B.525 sätestatud tingimuste alusel välja anda lennuloa (EASA vorm 20a, vt liide).
- b) Nõuetekohaselt sertifitseeritud projekteerimisorganisatsioon võib kooskõlas punkti 21A.263 alapunkti c alapunkti 7 alusel antud õigusega välja anda lennuloa (EASA vorm 20b, vt liide), kui punktis 21A.708 nimetatud tingimused on vastavalt punktile 21A.710 kinnitatud.
- c) Nõuetekohaselt sertifitseeritud tootjaorganisatsioon võib kooskõlas punkti 21A.163 alapunkti e alusel antud õigusega välja anda lennuloa (EASA vorm 20b, vt liide), kui punktis 21A.708 nimetatud tingimused on vastavalt punktile 21A.710 kinnitatud.
- d) Jätkuvat lennukõlblikkust tagav nõuetekohaselt sertifitseeritud organisatsioon võib kooskõlas määruse (EÜ) nr 2042/2003 I lisa (M osa) punkti M.A.711 alusel antud õigusega välja anda lennuloa (EASA vorm 20b, vt liide), kui punktis 21A.708 nimetatud tingimused on vastavalt punktile 21A.710 kinnitatud.
- e) Lennuloas täpsustatakse punkti 21A.710 alusel kinnitatud eesmärgid (eesmärgid), tingimused ja piirangud.
- f) Alapunkti b, c või d alusel välja antud lennubade korral esitatakse pädevale asutusele esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui kolme päeva jooksul lennuloa ja sellega seotud lennutingimuste koopia.
- g) Kui on tõendeid, et mõni punkti 21A.723 alapunktis a täpsustatud tingimustest ei ole täidetud lennuloa puhul, mille organisatsioon andis välja vastavalt alapunktile b, c või d, tunnistab vastav organisatsioon selle lennuloa viivitamata kehtetuks ja teavitab sellest kohe pädevat asutust.

▼ M4**21A.713 Muudatused**

- a) Mis tahes muudatus, mis muudab lennutingimused või nendega seotud lennuloa saamiseks nõutud tõestuse kehtetuks, kinnitatakse vastavalt punktile 21A.710. Vajaduse korral esitatakse taotlus vastavalt punktile 21A.709.
- b) Lennuloa sisu mõjutav muudatus eeldab uue lennuloa väljaandmist vastavalt punktile 21A.711.

21A.715 Keel

Käsiraamatud, plakatid, loetelud, aparaatide märgistused ja muu vajalik teave, mida kohaldatavate sertifitseerimistingimustega nõutakse, esitatakse ühes või mitmes Euroopa Ühenduse ametlikus keeles, mille pädev asutus heaks kiidab.

21A.719 Ülekandmine

- a) Lennuluba ei ole ülekantav.
- b) Olenemata alapunktist a läheb punkti 21A.701 alapunkti a alapunktis 15 sätestatud eesmärgil välja antud lennuluba juhul, kui õhusõiduki omanik on vahetunud, üle koos õhusõidukiga, tingimusel et õhusõiduk jääb samasse registrisse või antakse luba välja üksnes registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse ametlikul kokkuleppel, kellele see üle antakse.

21A.721 Kontrollimine

Lennuloa valdaja või taotleja võimaldab pädeva asutuse taotlusel juurdepääsu asjaomasele õhusõidukile.

▼ M4**21A.723 Kehtimine ja jõushoidmine****▼ M6**

- a) Lennuluba antakse välja kuni 12 kuuks ning selle kehtivuse tingimuseks on, et:
1. see vastab lennuloaga seotud punkti 21A.711 alapunktis e nimetatud tingimustele ja piirangutele;
 2. lennuloast ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud;
 3. õhusõiduk jääb samasse registrisse.

▼ M4

- b) Olenemata alapunktist a võib lennuloa anda punkti 21A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil välja määramata ajaks.
- c) Kui lennuloast loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see pädevale asutusele.

21A.725 Lennuloa kehtivuse pikendamine

Lennuloa kehtivuse pikendamist menetletakse muudatusena vastavalt punktile 21A.713.

21A.727 Lennuloa valdaja kohustused

Lennuloa valdaja tagab kõikide lennuloaga seotud tingimuste ja piirangute täitmise ja säilitamise.

21A.729 Andmete säilitamine

- a) Lennutingimuste kinnituse valdaja hoiab kõiki lennutingimuste kehtestamiseks ja põhjendamiseks esitatud dokumente ametile ja pädevale asutusele kättesaadavana ja säilitab neid, et anda vajalikku teavet õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.
- b) Sertifitseeritud organisatsioonidele antud õiguse alusel lennubade väljaandmisega seotud dokumente, sealhulgas kontrolliprotookolle, lennutingimuste kinnitamist tõendavaid dokumente ja lennuluba hoiab asjaomane sertifitseeritud organisatsioon ametile või pädevale asutusele kättesaadavana ning säilitab neid, et anda vajalikku teavet õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks.

▼ B**ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE****21A.801 Toodete identifitseerimine**

- a) Toodete identifitseerimiseks on vaja järgmist teavet:
1. tootja nimi;
 2. toote nimetus,
 3. tootja seerianumber;
 4. muu teave, mida amet oluliseks peab.
- b) Iga füüsiline või juriidiline isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F õhusõidukeid või mootoreid, identifitseerib need õhusõidukid või mootorid tulekindla plaadiga, millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud punktis a täpsustatud teave. Selline tunnusmärk tuleb kinnitada nii, et see on juurdepääsetav ja loetav ning et seda ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.
- c) Iga füüsiline või juriidiline isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F propellereid, propelleri labasid või rummusid, identifitseerib need tulekindla plaadiga, mis on asetatud mittekriitilisele pinnale ja millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud punktis a täpsustatud teave ning mida ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.

▼ M6

- d) Mehitatud õhupallide puhul kinnitatakse alapunktiga b ettenähtud tunnusmärk õhupalli kesta külge ja asetatakse võimaluse korral kohta, kus käitaja seda täidetud õhupalli puhul lugeda saab. Lisaks märgistatakse korv, raam ja kõik kuumutusseadeldised püsivalt ja loetavalt tootja nime, osa numbriga või samaväärse numbriga või seerianumbriga või samaväärse numbriga.

▼B**21A.803 Identimisandmete käsitlemine**

- a) Mitte keegi ei või õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule kinnitada punktis 21A.801(a) või APU-le punktis 21A.807(a) nimetatud identimisteavet ega seda eemaldada või muuta ilma ameti heakskiiduta.
- b) Mitte keegi ei või paigaldada punktis 21A.801 nimetatud või APU puhul punktis 21A.807 nimetatud tunnusmärki ilma ameti heakskiiduta.
- c) Erandina punktidest a ja b võib kohaldatavate asjaomaste rakenduseeskirjade alusel hooldustöid tegev füüsiline või juriidiline isik kooskõlas ameti kehtestatud meetodite, tehnikate ja tavadega:
1. paigaldada õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule punktis 21A.801(a) või APU-le punktis 21A.807(a) nimetatud identimisteavet ja seda eemaldada või muuta; või
 2. eemaldada punktis 21A.801 nimetatud või APU puhul punktis 21A.807 nimetatud tunnusmärgi, kui see on hooldustööde käigus vajalik.
- d) Mitte keegi ei või paigaldada kooskõlas punktiga (c)(2) eemaldatud tunnusmärki mõnele muule õhusõidukile, mootorile, propellerile, propelleri labale või rummule peale selle, millelt see on eemaldatud.

21A.804 Osade ja seadmete märgistamine**▼M6**

- a) Iga osa või seade märgistatakse püsivalt ja loetavalt järgmiste andmetega:
1. nimi, kaubamärk või sümbol, mille abil võib teha kindlaks tootja kohaldatavates projekteerimisandmetes määratud viisil; ja
 2. kohaldatavates projekteerimisandmetes määratletud osa number; ja
 3. tähed EPA osade või seadmete puhul, mis on valmistatud kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega, mis ei kuulu asjaomase toote tüübisertifikaadi omanikule, välja arvatud ETSO artiklid.

▼B

- b) Erandina punktist a, kui amet nõustub, et osa või seade on liiga väike või muul põhjusel ei ole praktiline osa või seadet punktiga a nõutava teabega märgistada, peab teavet, mida ei ole võimalik osale märkida, sisaldama osa või seadmega kaasnev käitamisdokument või selle pakend.

21A.805 Kriitiliste osade märgistamine

Lisaks punkti 21A.804 nõuetele peab iga tüübisertifitseeritud tootele paigaldatava kriitiliseks loetava osa tootja märgistama selle osa püsivalt ja loetavalt osanumbri ja seerianumbri.

21A.807 ETSO artiklite identifitseerimine

- a) Iga alajaole O vastava ETSO loa omanik märgistab iga artikli püsivalt ja loetavalt järgmise teabega:
1. tootja nimi ja aadress;
 2. artikli nimi, tüüp, osanumber või mudelitähistus;
 3. artikli seerianumber või valmistamise kuupäev või mõlemad; ja
 4. kohaldatav ETSO number.
- b) Erandina punktist a, kui amet nõustub, et osa on liiga väike või muul põhjusel ei ole praktiline osa punktiga a nõutava teabega märgistada, peab teavet, mida ei ole võimalik osale märkida, sisaldama osaga kaasnev käitamisdokument või selle pakend.
- c) Iga isik, kes toodab vastavalt alajaole G või F APUsid, identifitseerib need tulekindla plaadiga, millele on söövitatud, pressitud, graveeritud või muul heakskiidetud viisil märgitud punktis a täpsustatud teave. Selline tunnusmärk tuleb kinnitada nii, et see on juurdepääsetav ja loetav ning et seda ei ole tavapärase kasutuse käigus tõenäoliselt võimalik rikkuda või eemaldada või õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotada või hävitada.

▼B**JAGU B****MENETLUS PÄDEVATELE ASUTUSTELE****ALAJAGU A — ÜLDSÄTTED****21B.5 Reguleerimisala**

- a) Käesoleva jaoga kehtestatakse liikmesriigi pädevale asutusele menetlus nende ülesannete ja kohustuste täitmiseks, mis on seotud käesolevas osas nimetatud sertifikaatide, heakskiitude ja lubade väljaandmise, hooldamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega.
- b) Amet töötab kooskõlas algmääruse artikliga 14 välja sertifitseerimistingimused ja juhismaterjali, mis aitab liikmesriikidel käesolevat jagu rakendada.

▼M4**21B.20 Pädeva asutuse kohustused**

Liikmesriigi pädevad asutused vastutavad jao A alajagude F, G, H, I ja P rakendamise eest ainult nende taotlejate või valdajate puhul, kelle peamine tegevuskoht asub tema territooriumil.

▼B**21B.25 Nõuded pädeva asutuse korraldusele****▼M4**

- a) Üldosa:

Liikmesriigid määravad pädeva asutuse, kellele antakse vastutus jao A alajagude F, G, H, I ja P rakendamiseks ning kellel on dokumenteeritud menetlused, organisatsiooni struktuur ja personal.

▼B

- b) Ressursid

1. Personali suurus peab olema jagatud ülesannete täitmiseks piisav.
2. Liikmesriigi pädev asutus määrab juhataja või juhatajad, kes vastutab või vastutavad asutusele antud ülesannete täitmise eest, mille hulka kuulub vajaduse korral suhtlemine ameti ja teiste riikide asutustega.

- c) Pädevus ja väljaõpe

Kõik töötajad peavad olema piisavalt kvalifitseeritud ja neil peavad olema oma ülesannete täitmiseks küllaldased teadmised, kogemused ja väljaõpe.

21B.30 Dokumenteeritud menetlused

- a) Liikmesriigi pädev asutus näeb ette dokumenteeritud menetlused, millega kirjeldatakse käesoleva osa nõuete täitmiseks kasutatavaid vahendeid ja meetodeid ning asutuse korraldust. Menetlused peavad olema ajakohased ja neid kasutatakse asutuses töötamisel alusdokumentidena kõikide seonduvate tegevuste puhul.
- b) Koopia menetlustest ja nende muudatustest peab olema ametile kättesaadav.

21B.35 Muudatused korralduses ja menetlustes

- a) Liikmesriigi pädev asutus teatab ametile kõikidest olulistest muudatustest oma asutuse korralduses ja dokumenteeritud menetlustes.
- b) Liikmesriigi pädev asutus ajakohastab määrustes tehtavaid muudatusi käsitlevaid dokumenteeritud menetlusi õigeaegselt, et tagada nende tõhus rakendamine.

21B.40 Vaidluste lahendamine

- a) Liikmesriigi pädev asutus näeb ette vaidluste lahendamise korra oma asutuses dokumenteeritud menetluste abil.
- b) Kui liikmesriikide pädevate asutuste vahel on vaidlusi, mida ei ole võimalik lahendada, on punktis 21B.25(b)(2) määratletud juhataja kohustus suunata küsimus vahendamiseks ametile.

21B.45 Aruandmine/kooskõlastamine

- a) Liikmesriigi pädev asutus tagab vastavalt vajadusele kooskõlastamise oma asutuse muude asjaomaste sertifitseerimise, kontrollimise, heakskiitmise või loa andmisega tegelevate rühmade, teiste liikmesriikide ja ametiga, et tagada toodete, osade ja seadmete ohutusega seonduva teabe tulemuslik vahetus.

▼B

- b) Liikmesriigi pädev asutus teatab ametile kõikidest käesoleva osa rakendamisega seotud raskustest.

21B.55 Andmete säilitamine

Liikmesriigi pädev asutus säilitab või hoiab kättesaadavana kooskõlas asjaomaste siseriiklike normidega väljaantud sertifikaatide, heakskiitude ja lubadega seonduvaid andmeid, kuni need on edastatud ametile, kes nende eest vastutab.

21B.60 Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused

Kui liikmesriigi pädev asutus saab lennukõlblikkust käsitleva ettekirjutuse mõne ühendusse mittekuulva riigi pädevalt asutuselt, antakse see lennukõlblikkust käsitlev ettekirjutus üle ametile levitamiseks kooskõlas algmääruse artikliga 15.

ALAJAGU B — TÜÜBISERTIFIKAADID JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAADID

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU C — EI KOHALDATA)**ALAJAGU D — MUUDATUSED TÜÜBISERTIFIKAATIDES JA PIIRATUD TÜÜBISERTIFIKAATIDES**

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

ALAJAGU E — TÄIENDAVAD TÜÜBISERTIFIKAADID

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

ALAJAGU F — TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL**21B.120 Kontrollimine**

- a) Pädev asutus määrab iga heakskiidukirja taotleja või omaniku jaoks kontrollimisrühma, kes peab täitma kõiki kõnealuse heakskiidukirjaga seonduvaid asjaomaseid ülesandeid ja mis koosneb rühmajuhist, kes kontrollimisrühma haldab ja juhib, ja vajaduse korral ühest või mitmest rühmaliikmest. Rühmajuhit vastutab tegevuse eest vastutava juhataja ees, kes on määratletud punktis 21B.25 (b)(2).
- b) Pädev asutus peab heakskiidukirja taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada heakskiidukirja väljaandmise, säilitamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitude andmist.
- c) Pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette menetlused heakskiidukirja taotlejate või omanike kontrollimiseks, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
1. saadud taotluste hindamine;
 2. kontrollimisrühma määramine;
 3. kontrollimiste ettevalmistamine ja kavandamine;
 4. dokumentide hindamine (käsiraamat, menetlused jne);
 5. auditeerimine ja kontrollimine;
 6. parandusmeetmete järelevalve ja
 7. heakskiidukirja väljaandmise, säilitamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitused.

▼M6**21B.125 Tähelepanekud**

- a) Kui pädev asutus leiab auditite käigus või muul viisil objektiivsed tõendid, mis näitavad, et heakskiidukirja omanik ei täida lisa (osa 21) jaos A sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud kooskõlas punkti 21A.125B alapunktiga a.
- b) Pädev asutus võtab järgmised meetmed.
1. Esimese astme tähelepanekute puhul võtab pädev asutus tähelepaneku tähtsusest olenevalt kohe meetmeid heakskiidukirja osaliseks või täielikuks piiramiseks, peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks, kuni ajani, mil organisatsioon on edukalt rakendanud parandusmeetmed.

▼ M6

2. Teise astme tähelepanekute puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis peab vastama tähelepaneku laadile ja ei tohi olla pikem kui kolm kuud. Teatavatel asjaoludel võib pädev asutus kõnealust kolmekuulist tähtaega selle lõpus ja tähelepaneku tähtsusest olenevalt pikendada, tingimusel et parandusmeetmete kava on rahuldavalt ellu viidud.
- c) Kui pädeva asutuse määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmed heakskiidukirja osaliseks või täielikuks peatamiseks.

▼ B**21B.130 Heakskiidukirja väljaandmine**

- a) Kui pädev asutus on veendunud, et tootja vastab jao A alajao F kohaldatavatele nõuetele, annab ta viivitamata välja heakskiidukirja, millega näidatakse üksiktoodete, -osade või -seadmete nõuetele vastavust (EASA vorm 65, vt liide).
- b) Heakskiidukiri sisaldab heakskiidu kohaldamisala, lõppkuupäeva ja vajaduse korral loaga seotud asjakohaseid piiranguid.
- c) Heakskiidukirja kehtivusaeg ei ületa ühte aastat.

21B.135 Heakskiidukirja säilitamine

Pädev asutus säilitab heakskiidukirja kuni:

- a) Tootja kasutab EASA vormi 52 (vt liide) nõuetekohaselt tervikohusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioonina ja EASA vormi 1 (vt liide) muude toodete kui tervikohusõidukite, -osade või -seadmete puhul.
- b) Punktidele 21A.130(c) ja 21A.130(d) vastavate ülevaatuste käigus, mille liikmesriigi pädev asutus enne EASA vormi 52 (vt liide) või EASA vormi 1 (vt liide) kinnitamist läbi on viinud, ei ole tuvastatud tootja esitatud käsiraamatus sisalduvate nõuete või menetluste või asjaomaseid tooteid, osi või seadmeid käsitlevate nõuete täitmata jätmist. Kontrollimistel kontrollitakse vähemalt, et:
 1. heakskiit hõlmab kinnitatavat toodet, osa või seadet ja see kehtib;
 2. tootja kasutab punktis ► **M6** 21A.125A(b) ◀ kirjeldatud käsiraamatut ja heakskiidukirjas nimetatud muutunud olukorda töötamisel alusdokumendina. Muudel juhtudel kontrollimist ei jätkata ega kinnitata seetõttu ka käitamissertifikaate;
 3. tootmine on toimunud heakskiidukirjas ettenähtud tingimustel ja rahuldaval tasemel;
 4. punktidele 21A.130(b)(2) ja/või (b)(3) vastavad ülevaadused ja katsed (sealhulgas vajaduse korral katseleitud) on läbi viidud heakskiidukirjas ettenähtud tingimustel ja rahuldaval tasemel;
 5. heakskiidukirjas kirjeldatud või käsitletud pädeva asutuse ülevaadused on läbi viidud ja vastuvõetavaks tunnistatud;
 6. nõuetele vastavuse deklaratsioon vastab punktile 21A.130 ja sellega ettenähtud teave ei takista selle kinnitamist; ja
- c) Heakskiidukirja kehtivusaeg ei ole lõppenud.

21B.140 Heakskiidukirja muutmine

- a) Pädev asutus uurib vastavalt vajadusele kooskõlas punktiga 21B.120 kõiki heakskiidukirjas tehtavaid muudatusi.
- b) Kui pädev asutus veendub, et jao A alajao F nõudeid täidetakse jätkuvalt, muudab ta vastavalt heakskiidukirja.

▼ M6**21B.145 Heakskiidukirja piiramine, peatamine ja kehtetuks tunnistamine**

- a) Heakskiidukirja piiramisest, peatamisest või kehtetuks tunnistamisest teatatakse heakskiidukirja omanikule kirjalikult. Pädev asutus esitab piiramise, peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab heakskiidukirja omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.
- b) Kui heakskiidukiri on peatatud, saab selle ennistada üksnes pärast seda, kui lisa (osa 21) jao A alajao F nõuete täitmine on uuesti kindlaks tehtud.

▼B**21B.150 Andmete säilitamine**

- a) Pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku heakskiidukirja väljaandmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
 1. heakskiidukirja taotleja või omaniku esitatud dokumente;
 2. uurimise ja kontrolli käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.120 määratletud tegevused ja nende lõpptulemused;
 3. heakskiidukirja, sealhulgas selle muudatusi; ja
 4. tootjaga peetud koosolekute protokolle.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast heakskiidukirja kehtivusaja lõppu.
- d) Samuti säilitab pädev asutus andmed kinnitatud nõuetele vastavuse deklaratsioonide (EASA vorm 52, vt liide) ja käitamissertifikaatide (EASA vorm 1, vt liide) kohta.

ALAJAGU G — TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

21B.220 Kontrollimine

- a) Pädev asutus määrab iga tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku jaoks tootjaorganisatsiooni sertifikaadi rühma, kes peab täitma kõiki kõnealuse tootjaorganisatsiooni sertifikaadiga seonduvaid asjaomaseid ülesandeid ja mis koosneb rühmajuhist, kes heakskiidu rühma haldab ja juhib, ja vajaduse korral ühest või mitmest rühmaliikmest. Rühmajuht vastutab tegevuse eest vastutava juhataja ees, kes on määratletud punktis 21B.25(b)(2).
- b) Pädev asutus peab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi väljaandmise, säilitamise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitude andmist.
- c) Pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette menetlused tootjaorganisatsiooni sertifikaadi kontrollimiseks, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
 1. saadud taotluste hindamine;
 2. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi rühma määramine;
 3. kontrollimiste ettevalmistamine ja kavandamine;
 4. dokumentide hindamine (tootjaorganisatsiooni käsiraamat, menetlused jne);
 5. auditeerimine;
 6. parandusmeetmete järelevalve;
 7. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmise, muutmise, peatamise ja kehtetuks tunnistamisega seotud soovitused;
 8. pidev järelevalve.

▼M6**21B.225 Tähelepanekud**

- a) Kui pädev asutus leiab auditite käigus või muul viisil objektiivsed tõendid, mis näitavad, et tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida lisa (osa 21) jaos A sätestatud kohaldatavaid nõudeid, liigitatakse tähelepanekud kooskõlas punkti 21A.158 alapunktiga a
- b) Pädev asutus võtab järgmised meetmed.
 1. Esimese astme puuduste puhul võtab pädev asutus puuduse tähtsusest olenevalt kohe meetmeid tootjaorganisatsiooni sertifikaadi osaliseks või täielikuks piiramiseks, peatamiseks või kehtetuks tunnistamiseks, kuni ajani, mil organisatsioon on edukalt rakendanud parandusmeetmed.
 2. Teise astme puuduste puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis peab vastama puuduse laadile ja ei tohi olla pikem kui kolm kuud. Teatavatel asjaoludel võib pädev asutus kõnealust kolmekuulist tähtaega selle lõpus ja puuduse tähtsusest olenevalt pikendada, tingimusel et parandusmeetmete kava on rahuldavalt ellu viidud.

▼M6

- c) Kui pädeva asutuse poolt määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmeid sertifikaadi osaliseks või täielikuks peatamiseks.

▼B**21B.230 Sertifikaadi väljaandmine**

- a) Kui pädev asutus on veendunud, et tootjaorganisatsioon vastab jao A alajao G kohaldatavatele nõuetele, annab ta viivitamata tootjaorganisatsiooni sertifikaadi (EASA vorm 55, vt liide).
- b) Viitenumber lisatakse EASA vormile 55 ameti täpsustatud viisil.

21B.235 Pidev järelevalve**▼M6**

- a) Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi säilitamise põhjendamiseks teostab pädev asutus pidevalt järelevalvet, et:
1. kontrollida, kas tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku kvaliteedisüsteem vastab ikka käesoleva lisa (osa 21) jao A alajao G nõuetele;
 - kontrollida, kas tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik tegutseb kooskõlas tootjaorganisatsiooni käsiraamatuga; ja
 3. kontrollida tootjaorganisatsiooni käsiraamatu menetluste tõhusust; ja
 4. jälgida valimi alusel toote, osa või seadme standardeid.

▼B

- b) Pidev järelevalve toimub kooskõlas punktiga 21B.220.
- c) Pädev asutus tagab kavandatud pideva järelevalve kaudu, et tootjaorganisatsiooni sertifikaat vaadatakse käesoleva osa nõuete täitmise seisukohast täielikult üle iga 24 kuu tagant. Pideva järelevalve hulka võib kuuluda kõnealuse aja jooksul toimunud mitmesugune kontrollimistegevus. Auditite arv võib erineda sõltuvalt organisatsiooni keerukusest, tegevuskohtade arvust ja tootmise olulisusest. Minimaalselt kohaldab pädev asutus tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku suhtes pidevat järelevalvet vähemalt kord aastas.

21B.240 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi muutmine

- a) Pädev asutus jälgib kõiki väheolulisi muudatusi pideva järelevalve abil.
- b) Pädev asutus kontrollib vastavalt vajadusele kooskõlas punktiga 21B.220 kõiki olulisi muudatusi tootjaorganisatsiooni sertifikaadis või tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omaniku taotluses heakskiidu ulatuse ja tingimuste muutmiseks.
- c) Kui pädev asutus veendub, et jao A alajao G nõudeid täidetakse jätkuvalt, muudab ta vastavalt tootjaorganisatsiooni sertifikaati.

21B.245 Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine

- a) Esimese astme või teise astme tähelepanekute puhul piirab pädev asutus tootjaorganisatsiooni sertifikaati osaliselt või täielikult, peatab selle või tunnistab kehtetuks järgmiselt.
1. Esimese astme tähelepaneku puhul piiratakse või peatatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat viivitamata. Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida punkti 21A.158(c)(1) nõudeid, tunnistatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat kehtetuks.
 2. Teise taseme tähelepaneku puhul otsustab pädev asutus heakskiidu ulatuse võimalike piirangute üle, peatades ajutiselt tootjaorganisatsiooni sertifikaadi või selle osa. Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik ei täida punkti 21A.158(c)(2) nõudeid, tunnistatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaat kehtetuks.
- b) Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi piiramisest, peatamisest või kehtetuks tunnistamisest teatatakse tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule kirjaliselt. Pädev asutus esitab peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.
- c) Kui tootjaorganisatsiooni sertifikaat on peatatud, saab selle ennistada üksnes pärast seda, kui jao A alajao G nõuete täitmine on uuesti kindlaks tehtud.

▼B**21B.260 Andmete säilitamine**

- a) Pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku tootjaorganisatsiooni sertifikaadi andmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
1. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi taotleja või omaniku esitatud dokumente;
 2. kontrollimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.220 määratletud tegevused ja nende lõpptulemused, sealhulgas kooskõlas punktiga 21B.225 tehtud tähelepanekud;
 3. pideva järelevalve kava, sealhulgas andmeid läbiviidud kontrollimiste kohta;
 4. tootjaorganisatsiooni sertifikaati, sealhulgas muudatusi;
 5. tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikuga peetud koosolekute protokolle.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat.

▼M4

ALAJAGU H – LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID JA PIIRATUD
LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAADID

▼B**21B.320 Kontrollimine**

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus peab lennukõblikkussertifikaadi taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi või loa väljaandmist, säilitamist, muutmist, peatamist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus valmistab ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
1. taotleja sobivuse hindamine;
 2. taotluse kõblikkuse hindamine;
 3. lennukõblikkussertifikaatide liigitus;
 4. taotlusega koos saadud dokumentide hindamine';
 5. õhusõidukite ülevaatus;
 6. lennukõblikkussertifikaatide vajalike tingimuste või piirangute määramine.

▼M6**21B.325 Lennukõblikkussertifikaatide väljaandmine**

- a) Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et punkti 21B.326 nõuded ja käesoleva lisa (osa 21) jao A alajao H kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta välja lennukõblikkussertifikaadi (EASA vorm 25, vt liide) või muudab seda viivitamata.
- b) Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et punkti 21B.327 nõuded ja käesoleva lisa (osa 21) jao A alajao H kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta välja piiratud lennukõblikkussertifikaadi (EASA vorm 24, vt liide) või muudab seda viivitamata.
- c) Lisaks alapunktides a või b osutatud asjakohastele lennukõblikkussertifikaatidele annab registreerimisliikmesriigi pädev asutus ühendusevälisest riigist pärinevatele uutele või kasutatud õhusõidukitele välja esmase lennukõblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15a, vt liide).

21B.326 Lennukõblikkussertifikaat

Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab lennukõblikkussertifikaadi välja:

- a) uuele õhusõidukile:
1. punktiga 21A.174(b)(2) nõutavate dokumentide esitamisel;
 2. kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõblilik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid kontrollimisi;

▼M6

b) kasutatud õhusõidukile:

1. punktiga 21A.174(b)(3) nõutavate dokumentide esitamisel, mis näitavad, et:
 - i) õhusõiduk vastab kooskõlas lisaga (osa 21) heakskiidetud tüübisertifikaadi ja täiendava tüübisertifikaadi, muudatuse või remonditöö alusel heakskiidetud tüübiprojektile; ja
 - ii) kohaldatavad lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused on täidetud; ja
 - iii) õhusõidukit on kontrollitud kooskõlas määruse (EÜ) nr 2042/2003 I lisa (M osa) kohaldatavate sätetega;
2. kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid kontrollimisi.

21B.327 Piiratud lennukõlblikkussertifikaat

a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus annab piiratud lennukõlblikkussertifikaadi välja:

1. uuele õhusõidukile:
 - i) punktiga 21A.174(b)(2) nõutavate dokumentide esitamisel;
 - ii) kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas konkreetsete lennukõlblikkusnõuetega kinnitanud, ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid kontrollimisi;
2. kasutatud õhusõidukile:
 - i) punktiga 21A.174(b)(3) nõutavate dokumentide esitamisel, mis näitavad, et:
 - (A) tõhusõiduk vastab projektile, mille amet on piiratud tüübisertifikaadi alusel või kooskõlas konkreetsete lennukõlblikkusnõuetega kinnitanud, ja lisa (osa 21) kohaselt heakskiidetud täiendavale tüübisertifikaadile, muudatusele või remonditööle; ja
 - (B) kohaldatavad lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused on täidetud; ja
 - (C) õhusõidukit on kontrollitud kooskõlas määruse (EÜ) nr 2042/2003 I lisa (M osa) kohaldatavate sätetega;
 - ii) kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et õhusõiduk vastab kinnitatud projektile ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks. See võib sisaldada registreerimisliikmesriigi pädeva asutuse tehtavaid kontrollimisi.

b) Õhusõiduki puhul, mis ei vasta algmääruses nimetatud olulistele nõuetele ja millele ei saa piiratud tüübisertifikaati taotleda, amet, võttes vastavalt vajadusele arvesse kõrvalekaldeid nendest olulistest nõuetest:

1. määrab konkreetsete lennukõlblikkusnõuded, mis tagavad õhusõiduki kavandatud kasutuse piisava ohutuse, ja kontrollib nende täitmist, ja
2. täpsustab asjaomase õhusõiduki kasutuspiiranguid.

c) Kasutuspiirangud seonduvad piiratud lennukõlblikkussertifikaatidega, mis sisaldavad vajaduse korral õhuruumi piiranguid, et võtta arvesse kõrvalekaldeid algmäärusega ettenähtud lennukõlblikkuse olulistest nõuetest.

▼M4**21B.330 Lennukõlblikkussertifikaatide ja piiratud lennukõlblikkussertifikaatide peatamine ja kehtetuks tunnistamine**

- a) Kui on tõendeid, et mõni punkti 21A.181 alapunktis a täpsustatud tingimustest ei ole täidetud, peatab registreerimisliikmesriigi pädev asutus lennukõlblikkussertifikaadi või tunnistab selle kehtetuks.
- b) Lennukõlblikkussertifikaadi või piiratud lennukõlblikkussertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab registreerimisliikmesriigi pädev asutus peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.

▼B**21B.345 Andmete säilitamine**

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus kehtestab andmete säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga üksiku lennukõlblikkussertifikaadi väljaandmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
 1. taotleja esitatud dokumente;
 2. uurimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.320(b) määratletud tegevused ja nende lõpptulemused,
 3. koopia sertifikaadist või loast, sealhulgas muudatustest.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast riiklikust registrist eemaldamist.

ALAJAGU I — MÜRASERTIFIKAADID

21B.420 Kontrollimine

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus peab mürasertifikaadi taotleja või omaniku suhtes läbi viima piisavad kontrollimised, et põhjendada sertifikaadi väljaandmist, säilitamist, muutmist, peatamist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus valmistab dokumenteeritud menetluste osana ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
 1. kõlblikkuse hindamine;
 2. taotlusega koos saadud dokumentide hindamine;
 3. õhusõidukite ülevaatus.

21B.425 Mürasertifikaatide väljaandmine

Kui registreerimisliikmesriigi pädev asutus on veendunud, et jao A alajao I kohaldatavad nõuded on täidetud, annab ta vastavalt vajadusele mürasertifikaadid (EASA vorm 45, vt liide) välja või muudab neid viivitamata.

21B.430 Mürasertifikaadi peatamine ja kehtetuks tunnistamine

- a) Kui on tõendeid, et mõni punktis 21A.211(a) täpsustatud tingimustest ei ole täidetud, peatab registreerimisliikmesriigi pädev asutus mürasertifikaadi või tunnistab selle kehtetuks.
- b) Mürasertifikaadi peatamise või kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab registreerimisliikmesriigi pädev asutus peatamise või kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab sertifikaadi omanikule tema kaebuse esitamise õigusest.

21B.445 Andmete säilitamine

- a) Registreerimisliikmesriigi pädev asutus rajab minimaalsete säilitamiskriteeriumidega andmesüsteemi, mis võimaldab iga üksiku mürasertifikaadi väljaandmise, säilitamise, parandamise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
 1. taotleja esitatud dokumente;
 2. kontrollimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punktis 21B.420(b) määratletud tegevused ja nende lõpptulemused;
 3. koopia sertifikaadist, sealhulgas muudatustest.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast riiklikust registrist eemaldamist.

ALAJAGU J — PROJEKTEERIMISORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

ALAJAGU K — OSAD JA SEADMED

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

▼ B

(ALAJAGU L — EI KOHALDATA)

ALAJAGU M — REMONDITÖÖD

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

(ALAJAGU N — EI KOHALDATA)

ALAJAGU O — EUROOPA TEHNILISTELE NORMATIIVIDELE
VASTAVAD LOAD

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

▼ M4

ALAJAGU P – LENNULUBA

21B.520 Kontrollimine

- a) Pädev asutus viib läbi piisavad kontrollimised, et põhjendada lennuloa väljaandmist või kehtetuks tunnistamist.
- b) Pädev asutus valmistab ette hindamismenetlused, mis hõlmavad vähemalt järgmist:
 - 1) taotleja kõlblikkuse hindamine;
 - 2) taotluse kõlblikkuse hindamine;
 - 3) koos taotlusega saadud dokumentide hindamine;
 4. õhusõiduki kontrollimine;
 5. lennutingimuste kinnitamine vastavalt punkti 21A.710 alapunktile b.

▼ M6**21B.525 Lennuloa väljaandmine**

Pädev asutus annab viivitamata välja lennuloa (EASA vorm 20a, vt liide):

1. punktiga 21A.707 nõutud andmete esitamisel; ja
2. kui punktis 21A.708 osutatud lennutingimused on kinnitatud kooskõlas punktiga 21A.710; ja
3. kui pädev asutus veendub uurimise käigus, mis võib hõlmata kontrollimisi, või taotlejaga kokkulepitud menetluste käigus, et õhusõiduk vastab enne lendu punktis 21A.708 määratletud projektile.

▼ M4**21B.530 Lennulubade kehtetuks tunnistamine**

- a) Kui on tõendeid, et mõni punkti 21A.723 alapunktis a täpsustatud tingimustest ei ole täidetud lennuloa puhul, mille pädev asutus on välja andnud, tunnistab pädev asutus selle lennuloa kehtetuks.
- b) Lennuloa kehtetuks tunnistamise teatise väljaandmisel esitab pädev asutus kehtetuks tunnistamise põhjused ja teatab lennuloa valdajale tema kaebuse esitamise õigusest.

21B.545 Andmete säilitamine

- a) Pädeval asutusel on andmete säilitamise süsteem, mis võimaldab iga üksiku lennuloa väljaandmise ja kehtetuks tunnistamise piisavat jälgimist.
- b) Andmed sisaldavad vähemalt:
 - 1) taotleja esitatud dokumente,
 - 2) kontrollimise käigus koostatud dokumente, kus on esitatud punkti 21B.520 alapunktis b määratletud tegevused ja nende lõpptulemused, ja
 - 3) lennuloa koopiat.
- c) Andmeid säilitatakse vähemalt kuus aastat pärast loa kehtivuse lõppu.

▼ B

ALAJAGU Q — TOODETE, OSADE JA SEADMETE IDENTIFITSEERIMINE

Kohaldatakse ameti ettenähtud haldusmenetlusi.

▼ B*Liited***EASA VORMID**

Kui käesoleva lisa vormid antakse välja mõnes muus keeles kui inglise keeles, tuleb neile lisada tõlge inglise keelde.

Käesoleva osa liidetes nimetatud EASA (Euroopa Lennundusohutusameti) vormidel peavad olema järgmised kohustuslikud omadused. Liikmesriigid tagavad, et nende väljaantud EASA vormid on äratuntavad, ja vastutavad nende vormide trükkimise eest.

- ▶ ⁽¹⁾ I liide – EASA vorm 1, käitamissertifikaat
- II liide – EASA vorm 1 5a, lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat
- III liide – EASA vorm 20a, lennuluba
- IV liide – EASA vorm 20b, lennuluba (sertifitseeritud organisatsiooni poolt välja antud)
- V liide – EASA vorm 24, piiratud lennukõlblikkussertifikaat
- VI liide – EASA vorm 25, lennukõlblikkussertifikaat
- VII liide – EASA vorm 45, mürasertifikaat
- VIII liide – EASA vorm 52, õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioon
- IX liide – EASA vorm 53, hooldustõend
- X liide – EASA vorm 55, tootjaorganisatsiooni sertifikaat
- XI liide – EASA vorm 65, heakskiidukiri tootmine tootjaorganisatsiooni sertifikaadi puudumisel◀

▼M6

I liide

Lisas (osa 21) osutatud käitamissertifikaat – EASA vorm 1

1. Sertifitseerinud pädev asutus/nriik		2. KÄITAMISSERTIFIKAAT EASA VORM 1			3. Vormi kontrollinumber
4. Organisatsiooni nimi ja aadress		5. Tellimus/eping/arve			
6. Artikkel	7. Kirjeldus	8. Osa number	9. Kogus.	10. Seerianumber	11. Seisund/töö
12. Märkused					
13a. Tõendab, et eespool nimetatud artiklid valmistati kooskõlas: ☐ heakskiidetud projekteeirimisandmetega ja need on kõlplikud ohutuks kasutamiseks		14a. ☐ sas 145.A.50 sätestatud hooldustõend ☐ Muu lahtris 12 täpsustatud määrus		Tõendab, et kui lahtris 12 ei ole teisiti täpsustatud, on lahtris 11 nimetatud ja lahtris 12 kirjeldatud töö tehtud osaga 145 ja sellega seoses loetakse artiklid valmis kasutuselevõtuks.	
13b. Volitatud isiku allkirjalahtris 12 nimetatud heakskiitmata projekteeirimisandmetega		13c. Sertifikaadi/loa number		14b. Volitatud isiku allkiri	
13d. Nimi		13e. Kuupäev (päev/kuu/aasta)		14c. Sertifikaadi/tõendi viitenumber	
KÄITAJA/PAIGALDAJA KOHUSTUSED		14d. Nimi		14e. Kuupäev (päev/kuu/aasta)	
Käesolev sertifikaat ei anna automaatselt õigust artikli(te) paigaldamiseks. Kui käitaja/paigaldaja töötab kooskõlas lahtris 1 täpsustatud lennundusastuse erineva lennundusastuse määrustega, on oluline, et käitaja/paigaldaja tagab, et tema lennundusastuse aktsepteerib lahtris 1 nimetatud lennundusastuse artikleid. Lahtris 13a ja 14a ei ole paigaldustõendid. Igal juhul peab õhusõiduki hooldusregiister sisaldama paigaldustõendi, mis on välja antud kooskõlas käitaja/paigaldaja sisenilike määrustega, enne kui õhusõiduk võib lennata.					

EASA vorm 1 – 21, versioon 2

▼M6**EASA vormi 1 täitmise juhendid**

Juhendid käsitlevad üksnes EASA vormi 1 kasutamist seoses tootmisega. Tähelepanu juhitakse määruse (EÜ) nr 2042/2003 I lisa (M osa) II liitele, mis hõlmab EASA vormi 1 kasutamist seoses hooldusega.

1. EESMÄRK JA RAKENDUSALA

- 1.1. Sertifikaadi peamine eesmärk on tõendada uute lennundustoodete, osade ja seadmete (edaspidi „artikkel/artiklid”) lennukõlblikkust.
- 1.2. Sertifikaat ja artikkel/artiklid peavad olema vastavuses. Sertifikaadi täitja peab säilitama sertifikaadi viisil, mis võimaldab originaalandmete kontrollimist.
- 1.3. Sertifikaati aktsepteerivad paljud lennundusasutused, kuid see võib sõltuda kahepoolsetest kokkulepetest ja/või kõnealuste asutuste poliitikast. Käesolevas sertifikaadis nimetatud „heakskiidetud projekteerimisandmed” tähendab, et need on heaks kiitnud importiva riigi lennundusasutus.
- 1.4. Sertifikaat ei ole saateleht ega lastikiri.
- 1.5. Õhusõidukit ei tohi kasutusse võtta sertifikaati kasutades.
- 1.6. Sertifikaat ei tähenda heakskiidu andmist artikli paigaldamiseks konkreetsele õhusõidukile, mootorile või propellerile, kuid aitab lõppkasutajal kindlaks teha lennukõlblikkuse olukorda.
- 1.7. Ühele sertifikaadile ei tohi märkida läbisegi tootmisest ja hooldusest tulnud artikleid.
- 1.8. Ühele sertifikaadile ei tohi märkida läbisegi artikleid, mis on sertifitseeritud kooskõlas „heakskiidetud andmetega”, ja artikleid, mis vastavad „heakskiitmata andmetele”.

2. ÜLDINE VORMING

- 2.1. Sertifikaat peab vastama lisatud vormingule, kaasa arvatud lahtrite numbrid ja iga lahtri asukoht. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt taotleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks sertifikaati ära tunda.
- 2.2. Sertifikaat peab olema horisontaalpaigutusega, kuid selle suurst võib oluliselt suurendada või vähendada, kui sertifikaat jääb äratuntavaks ja loetavaks. Kahtluse korral konsulteerida pädeva asutusega.
- 2.3. Käitaja/paigaldaja kohustusi käsitlevad selgitused võib lisada vormi mõlemale küljele.
- 2.4. Kogu trükitud tekst peab olema selge ja hõlpsalt loetav.
- 2.5. Sertifikaat võib olla valmis trükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähemärgid olema selged ja loetavad ning vastama kindlaksmääratud vormingule.
- 2.6. Sertifikaat peab olema inglise keeles ja vajaduse korral ühes või mitmes muus keeles.
- 2.7. Sertifikaadile märgitavad andmed võivad olla kirjutatud kirjutusmasinaga/arvutiga või käsitsi suurtähtedega nii, et neid saab hõlpsalt lugeda.
- 2.8. Selguse huvides peab lühendite kasutamine olema piiratud.
- 2.9. Sertifikaadi täitja võib sertifikaadi tagaküljele jäävat ruumi kasutada lisamärkusteks, kuid mitte lennukõlblikkust käsitleva avalduse esitamiseks. Sertifikaadi tagakülje kasutamisele tuleb viidata sertifikaadi esikülje vastavas lahtris.

3. KOOPIAD

- 3.1. Kliendile saadetud või sertifikaadi täitja poolt säilitatavate koopiade arv ei ole piiratud.

4. VEAD SERTIFIKAADIL

- 4.1. Kui lõppkasutaja leiab sertifikaadilt vea(d), peab ta sellest/nendest sertifikaadi täitjale kirjalikult teatama. Sertifikaadi täitja võib välja anda uue sertifikaadi, kui vigasid on võimalik kontrollida ja parandada.
- 4.2. Uuel sertifikaadil peab olema uus kontrollnumber, allkiri ja kuupäev.

▼M6

4.3. Taotluse korral võib anda välja uue sertifikaadi, ilma et oleks kontrollitud artikli(te) seisundit. Uus sertifikaat ei ole deklaratsioon praeguse seisundi kohta ja selle lahtrisse 12 tuleks lisada viide eelmisele sertifikaadile järgmiselt: „Käesoleva sertifikaadiga parandatakse [algse väljaandmise kuupäev] välja antud sertifikaadi [algne kontrollnumber] viga/vead lahtri(te)s [parandatud lahter/lahtrid] ning see ei hõlma vastavust/-seisundit/käibelelaskmist.” Mõlemad sertifikaadid tuleb säilitada vastavalt esimese sertifikaadiga seotud säilitusajale.

5. SERTIFIKAADI TÄITMINE

Lahter 1. Sertifitseerinud pädev asutus/riik

Märkida sertifikaadi väljaandmise eest vastutava pädeva asutuse nimi ja riik. Kui pädev asutus on amet, tuleb märkida „EASA”.

Lahter 2. EASA vormi 1 päis

„KÄITAMISSERTIFIKAAT EASA VORM 1”

Lahter 3. Vormi kontrollnumber

Märkida lahtris 4 osutatud organisatsiooni numeratsioonisüsteemi / -menetluse abil määratud kordumatu number, mis võib sisaldada tähti ja numbreid.

Lahter 4. Organisatsiooni nimi ja aadress

Märkida käesoleva sertifikaadiga hõlmatud artikli(d) käibe leaskva tootjaorganisatsiooni täielik nimi ja aadress (EASA vormi 55 leht A). Organisatsiooni logo vms on lubatud, kui see mahub lahtrisse.

Lahter 5. Tellimus/leping/arve

Artikli(te) kliendipoolse jälgitavuse hõlbustamiseks märkida tellimuse number, lepingu number, arve number või muu samalaadne viitenumber.

Lahter 6. Artikkel

Märkida artiklite numbrid, kui artikleid on rohkem kui üks. Lahter võimaldab teha kergesti ristviidet lahtrile 12 „Märkused”.

Lahter 7. Kirjeldus

Märkida artikli nimetus või kirjeldus. Eelistatavalt tuleks kasutada jätkuva lennukõlblikkuse tagamise juhendites või tehnilistes normdokumentides (nt osade illustreeritud kataloog, õhusõiduki hoolduskäsiraamat, hooldusteatmik, komponentide hoolduskäsiraamat) kasutatud termineid.

Lahter 8. Osa number

Märkida osa number, nagu see on esitatud artiklil või sildil/pakendil. Mootori või propelleri puhul võib kasutada tüübitähistust.

Lahter 9. Kogus

Märkida artiklite kogus.

Lahter 10. Seerianumber

Kui artikli puhul tuleb määruse kohaselt märkida seerianumber, tuleb see märkida siia. Lisaks võib märkida siia ka mis tahes muu seerianumbri, mida määrusega ei nõuta. Kui artikli puhul ei ole seerianumbrit, märkida „Ei ole” („N/A”).

Lahter 11. Seisund/töö

Märkida kas „PROTOTÜÜP” või „UUS”.

Märkida „PROTOTÜÜP” järgmistel juhtudel:

- i) Uue artikli tootmine kooskõlas heakskiitmata projekteerimisandmetega.
- ii) Lahtris 4 nimetatud organisatsiooni poolt välja antud eelmise sertifikaadi uuesti sertifitseerimine pärast artikli muutmist või parandustöid enne käibe leaskmist (nt pärast konstruktsiooni muudatust, vea parandamist, kontrolli või katset, või ladustamisaja pikendamist). Andmed algse käibelelaskmise ja muutmise või parandustööde kohta tuleb märkida lahtrisse 12.

Märkida „UUS” järgmistel juhtudel:

- i) Uue artikli tootmine kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega.

▼M6

- ii) Lahtris 4 nimetatud organisatsiooni poolt välja antud eelmise sertifikaadi uuesti sertifitseerimine pärast artikli muutmist või parandustöid enne käibele laskmist (nt pärast konstruktsiooni muudatust, vea parandamist, kontrolli või katset, või ladustamisaja pikendamist). Andmed algse käibelelaskmise ja muutmise või parandustööde kohta tuleb märkida lahtrisse 12.
- iii) Toote tootja või lahtris 4 nimetatud organisatsiooni poolt välja antud eelmise sertifikaadi uuesti sertifitseerimine „prototüübist” (kooskõlas ainult heakskiitmata andmetega) „uueks” (kooskõlas heakskiidetud andmetega ja kõlblik ohutuks kasutamiseks) pärast kohaldatavate projekteerimisandmete heakskiitmist, tingimusel et projekteerimisandmeid ei ole muudetud. Lahtrisse 12 tuleb teha järgmine märg:

ARTIKLITE UUESTI SERTIFITSEERIMINE „PROTOTÜÜBIST” „UUEKS”: KÄESOLEV DOKUMENT TÕENDAB ... [LISADA KUUPÄEV, KUI SEE ON VAJALIK VERSIOONI KINDLASTEGEMISEKS] PROJEKTEERIMISANDMETE [LISADA TÜÜBISERTIFIKAADI / TÄIENDAVA TÜÜBISERTIFIKAADI NUMBER, VERSIOON] HEAKSKIITMIST, MILLE KOHASELT SEE ARTIKKEL (NEED ARTIKLID) ON TOODETUD.

Lahtris 13a tuleks teha märg kasti „kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega ja need on kõlblikud ohutuks kasutamiseks”.

- iv) Eelnevalt käibelelastud uue artikli kontrollimine enne käibele laskmist kooskõlas tarbijakohase standardi või spetsifikaadiga (mille andmed ja algse käibelelaskmise andmed tuleb märkida lahtrisse 12) või et teha kindlaks lennukõlblikkus (selgitus käibelelaskmise aluse ja algse käibelelaskmise andmed tuleb märkida lahtrisse 12).

Lahter 12. Märkused

Kirjeldada lahtris 11 nimetatud tööd kas otseselt või viidates tõendavatele dokumentidele, et käitaja või paigaldaja saaks kindlaks teha artikli(te) lennukõlblikkuse seoses heakskiidetava tööga. Vajaduse korral võib kasutada EASA vormist 1 eraldi lehte ja viidata sellele. Igast märkest peab selguma, millise lahtris 6 esitatud artikli(te)ga see on seotud. Kui märkeid ei ole, siis kirjutada „ei ole”.

Märkida põhjendused lahtris 12 nimetatud käibelelaskmise kohta heakskiitmata projekteerimisandmete alusel (nt tüübisertifikaat on väljastamisel, ainult katsetamiseks, heakskiidetud andmed esitamisel).

Kui andmed trükitakse elektroonilist EASA vormi 1 kasutades, märkida sellesse lahtrisse andmed, mida ei saa muudesse lahtritesse märkida.

Lahter 13a

Valida ainult üks kahest võimalusest.

- 1) Teha märg kasti „heakskiidetud projekteerimisandmetega ja need on kõlblikud ohutuks kasutamiseks”, kui artikkel/artiklid valmistati kooskõlas heakskiidetud projekteerimisandmetega ja need on kõlblikud ohutuks kasutamiseks.
- 2) Teha märg kasti „lahtris 12 nimetatud heakskiitmata projekteerimisandmetega”, kui artikkel/artiklid valmistati kooskõlas heakskiitmata projekteerimisandmetega. Täpsustada lahtris 12 nimetatud andmed (nt tüübisertifikaat on väljastamisel, ainult katsetamiseks, heakskiidetud andmed esitamisel).

Ühele sertifikaadile ei tohi märkida läbisegi heakskiidetud ja heakskiitmata projekteerimisandmete alusel käibele lastud artikleid.

Lahter 13b. Volitatud isiku allkiri

Sellesse lahtrisse märkida volitatud isiku allkiri. Lahtri tohivad allkirjastada üksnes isikud, kes on selleks pädeva asutuse eeskirjade ja põhimõtete alusel volitatud. Identifitseerimise hõlbustamiseks võib lisada volitatud isiku kordumatu numbrit.

Lahter 13c. Sertifikaadi/loa number

Märkida sertifikaadi/loa number / viide. Selle numbrit või viite annab pädev asutus.

Lahter 13d. Nimi

Märkida loetavalt lahtri 13b allkirjastanud isiku nimi.

▼M6*Lahter 13e. Kuupäev*

Märkida lahtri 13b allkirjastamise kuupäev, mis peab olema vormis pp = kuupäev kahekohalisena, kkk = kuu kolm esimest tähte, aaaa = aasta neljakohalisena.

Lahtrid 14a–14e

Lahtreid 14a–14e käsitlevad üldnõuded.

Ei kasutada tootmissetifikaadi korral. Varjutada, tumedaks värvida või muul viisil ära märkida, et vältida tahtmatut või lubamatut kasutust.

Kasutaja/paigaldaja kohustused

Lisada sertifikaadile järgmine märgeline lõppkasutajate teavitamiseks sellest, et vorm ei vabasta neid nende kohustustest seoses artikli paigaldamise ja kasutamise:

„KÄESOLEV SERTIFIKAAT EI ANNA AUTOMAATSelt ÕIGUST PAIGALDADA.

KUI KÄITAJA/PAIGALDAJA TÖÖTAB KOOSKÕLAS LAHTRIS 1 TÄPSUSTATUD LENNUNDUSASUTUSEST ERINEVA LENNUNDUSASUTUSE MÄÄRUSEGA, ON OLULINE, ET KÄITAJA/PAIGALDAJA TAGAB, ET TEMA LENNUNDUSASUTUS AKTSEPTERIB LAHTRIS 1 NIMETATUD LENNUNDUSASUTUSE ARTIKLEID.

LAHTRID 13A JA 14A EI OLE PAIGALDUSTÕENDID. IGAL JUHUL PEAB ÕHUSÕIDUKI HOOLDUSREGISTER SISALDAMA PAIGALDUSTÕENDIT, MIS ON VÄLJA ANTUD KOOSKÕLAS KÄITAJA/PAIGALDAJA SISERIIKLIKE MÄÄRUSTEGA, ENNE KUI ÕHUSÕIDUK VÕIB LENNATA.”

▼ M6

II liide

Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat – EASA vorm 15a

[LIIKMESRIIK]
Euroopa Liidu liikmesriik (*)
LENNUKÕBLIKKUSE KONTROLI SERTIFIKAAT
ARC viitenumber:
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 216/2008 kohaselt tõendab [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS], et järgmine õhusõiduk:
Õhusõiduki tootja:
Tootja nimetus:
Õhusõiduki registreerimisnumber:
Õhusõiduki seerianumber:
on kontrolli ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: Kehtivusaja lõpp:
Allkiri: Loa number:
1. pikendamine. Viimasel aastal on õhusõiduk olnud komisjoni määruse (EÜ) nr 2042/2003 I lisa punkti M.A.901 kohaselt kontrollitud keskkonnas. Õhusõiduk on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: Kehtivusaja lõpp:
Allkiri: Loa number:
Äriühingu nimi: Sertifikaadi viitenumber:
2. pikendamine. Viimasel aastal on õhusõiduk olnud komisjoni määruse (EÜ) nr 2042/2003 I lisa punkti M.A.901 kohaselt kontrollitud keskkonnas. Õhusõiduk on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.
Väljaandmise kuupäev: Kehtivusaja lõpp:
Allkiri: Loa number:
Äriühingu nimi: Sertifikaadi viitenumber:

EASA vorm 15a, versioon 3

(*) Kolmanda riigi puhul maha tõmmata.

▼ **M4**

Pädeva asutuse LOG	LENNULUBA
(*)	
<p>Käesolev lennuluba on välja antud vastavalt määruse (EÜ) nr 1592/2002 artikli 5 lõike 3 punktile a ning see tõendab, et õhusõidukiga võib ohutult lennata allpool loetletud eesmärgil ja tingimustel ning et see kehtib kõikides liikmesriikides.</p> <p>Käesolev luba kehtib ka lendudel kolmandatesse riikidesse või nende territooriumil, tingimusel et selleks on saadud eraldi luba kõnealuste riikide pädevatelt asutustelt.</p>	1. Riikondsus ja registreerimisnumbrid:
2. Õhusõiduki tootja/tüüp	3. Seerianumber:
4. Luba hõlmab: <i>(punkti 21A.701 alapunkti a alapunktis 15 nimetatud eesmärgil välja antud lennuloa korral peab siin olema: "registreeritud omanik")</i>	
5. Valdaja: <i>(eesmärk vastavalt punkti 21A.701 alapunktile a)</i>	
6. Tingimused/märkused	
7. Kehtivusaeg:	
8. Väljaandmise koht ja kuupäev:	9. Pädeva asutuse esindaja allkiri:

EASA vorm 20a

(*) Täidab registreerimisliikmesriik.

▼ **M4**

Selle pädeva asutuse liikmesriik, kes on välja andnud organisatsiooni sertifikaadi, mille alusel antakse välja lennuluba või

"EASA", kui sertifikaadi on välja andnud EASA

LENNULUBA

<i>Lennuluba välja andva organisatsiooni nimi ja aadress</i>	(*)
Käesolev lennuluba on välja antud vastavalt määruse (EÜ) nr 1592/2002 artikli 5 lõike 3 punktile a ning see tõendab, et õhusõidukiga võib ohutult lennata allpool loetletud eesmärgil ja tingimustel ning et see kehtib kõikides liikmesriikides. Käesolev luba kehtib ka lendudel kolmandatesse riikidesse või nende territooriumil, tingimusel et selleks on saadud eraldi luba kõnealuste riikide pädevatelt asutustelt.	1. Nationality and registration marks:
2. Õhusõiduki tootja/tüüp:	3. Seerianumber:
4. Luba hõlmab: <i>(eesmärk vastavalt punkti 21A.701 alapunktile a)</i>	
5. Valdaja: <i>(Lennuluba välja andev organisatsioon)</i>	
6. Tingimused/märkused:	
7. Kehtivusaeg:	
8. Väijaandmise koht ja kuupäev:	9. Volitatud esindaja allkiri: Nimi: Sertifikaadi viitenumber:

EASA vorm 20b

(*) Täidab organisatsiooni sertifikaadi valdaja.

Piiratud lennukõlblikkussertifikaat – EASA vorm 24

Pädeva ametiasutuse LOGO

PIIRATUD LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAAT

(*)	[Registreerimisliikmesriik] [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS]	(*)
1. Riikondsus ja registreerimisnumbrid	2. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus	3. Õhusõiduki seerianumber
4. Kategooriad		
5. Käesolev lennukõlblikkussertifikaat on välja antud [7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni] ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 5 lõike 4 punkti (**) kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõblikuks, kui seda hooldatakse ja kasutatakse kooskõlas eespool nimetatud tingimuste ja asjaomaste kasutuspiirangutega. Lisaks eespool mainitule kohaldatakse järgmisi piiranguid: (*) (**) [Õhusõidukit võib kasutada rahvusvahelises lennuliikluses olenemata eespool nimetatud piirangutest]. Väljaandmise kuupäev Allkiri:		
6. Käesolev piiratud lennukõlblikkussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab. Käesolevale sertifikaadile tuleb lisada asjakohane lennukõblikkuse kontrolli sertifikaat.		

EASA vorm 24, versioon 2

Käesolev luba peab kõikide lendude ajal õhusõidukis olema.

(*) Täidab registreerimisliikmesriik.

(**) Mittevajalik maha tõmmata

Lennukõlblikkussertifikaat – EASA vorm 25

Pädeva asutuse LOGO

LENNUKÕBLIKKUSSERTIFIKAAT

(*)	[Registreerimisliikmesriik] [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS]	(*)
1. Riikondsus ja registreerimisnumbrid	2. Tootja ja õhusõiduki tootjamärgistus	3. Õhusõiduki seerianumber
4. Kategooriad		
5. Käesolev lennukõlblikkussertifikaat on välja antud 7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 5 lõike 2 punkti c kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida loetakse lennukõlblikuks, kui seda hooldatakse ja kasutatakse kooskõlas eespool nimetatud tingimuste ja asjaomaste kasutuspiirangutega. Piirangud/märkused: (*) Väljaandmise kuupäev: Allkiri:		
6. Käesolev lennukõlblikkussertifikaat kehtib, kuni registreerimisliikmesriigi pädev asutus selle kehtetuks tunnistab. Käesolevale sertifikaadile tuleb lisada asjakohane lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat.		

EASA vorm 25, versioon 2

Käesolev luba peab kõikide lendude ajal õhusõidukis olema.

(*) Täidab registreerimisliikmesriik.

▼ **M3**

Täidab registreerimisliikmesriik	1. Õhusõiduki registreerinud riik		3. Dokumendi number:		
2. MÜRASERTIFIKAAT					
4. Riik-kondsus ja registreerimisnumbrid:	5. Tootja ja õhusõiduki tootjamaargistus:		6. Õhusõiduki seerianumber:		
.....		
7. Mootor:			8. Propeller: (*)		
.....				
9. Suurim stardimass (kg)	10. Suurim maandumismass (kg) (*)		11. Mõra sertifitseerimise standard:		
.....		
12. Täiendavad muudatused, mis on seotud kohaldatavate mõra sertifitseerimise standardite täitmisega:					
.....					
13. Mõratase startiraja kõrval koguvõimsuse korral (*)	14. Mõratase maandumisrajale lähenedes (*)	15. Mõratase õhkutõusmisel (*)	16. Mõratase ülelennul (*)	17. Startimõratase (*)	
.....	
Märkused					
18. Käesolev mõrasertifikaat on välja antud 7. detsembri 1944. aasta rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni lisa 16 I kõite ja määruse (EÜ) nr 1592/2002 artikli 6 kohaselt eespool nimetatud õhusõidukile, mida käsitatakse vastavana eespool nimetatud mõrastandardile, kui seda hooldatakse ja kasutatakse kooskõlas asjaomaste nõuete ja kasutuspiirangutega.					
19. Väljaandmise kuupäev 20. Allkiri					

EASA vorm 45

(*) Kõnealused lahtrid võivad jätta täitmata sõltuvalt mõra sertifitseerimise standardist.

▼ M6► C1 VIII liide ◀

Õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsioon – EASA vorm 52

ÕHUSÕIDUKI NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOON		
1. Tootjariik	2. [LIIKMESRIIK] (*) Euroopa Liidu liikmesriik (**)	3. Deklaratsiooni viite-number:
4. Organisatsioon		
5. Õhusõiduki tüüp	6. Tüübisertifikaadi viide:	
7. Õhusõiduki registreerimisnumber või märgistus	8. Tootja identifitseerimisnumber	
9. Mootori/propelleri andmed (***)		
10. Muudatused ja/või teenindusbülletäänid (***)		
11. Lennukõlblikkust käsitlevad ettekirjutused		
12. Kontsessioonid		
13. Vabastused, erandid või mööndused (***)		
14. Märkused		
15. Lennukõlblikkussertifikaat		
16. Lisanõuded		
17. Nõuetele vastavuse deklaratsioon Tõendatakse, et käesolev õhusõiduk vastab täielikult tüübisertifitseeritud konstruktsioonile ja lahtritesse 9, 10, 11, 12 ja 13 märgitud andmetele. Õhusõiduk on kõlblik ohutuks kasutamiseks. Õhusõidukiga on tehtud piisavalt katselende.		
18. Allkiri	19. Nimi	20. Kuupäev (päev/kuu/aasta)
21. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi viide		

EASA vorm 52, versioon 2

(*) või EASA, kui EASA on pädev asutus.

(**) Kolmanda riigi või EASA puhul maha tõmmata.

(***) Mittevajalik maha tõmmata.

▼ **M6****Õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) täitmise juhendid****1. EESMÄRK JA RAKENDUSALA**

- 1.1. Sellise õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni kasutamist, mille tootja on välja andnud osa 21 jao A alajao F kohaselt, kirjeldatakse punktis 21A.130, samuti nende täitmise vastuvõetavaid viise.
- 1.2. Osa 21 jao A alajao G kohaselt väljaantud õhusõiduki nõuetele vastavuse deklaratsiooni (EASA vorm 52) eesmärk on võimaldada asjakohase tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanikul kasutada õigust saada teatava õhusõiduki lennukõlblikkussertifikaat registreerimisliikmesriigi pädevalt asutuselt.

2. ÜLDOSA

- 2.1. Nõuetele vastavuse deklaratsioon peab vastama lisatud vormingule, kaasa arvatud lahtrite numbrid ja iga lahtri asukoht. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt taotleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks nõuetele vastavuse deklaratsiooni ära tunda. Kahtluse korral konsulteerida pädeva asutusega.
- 2.2. Nõuetele vastavuse deklaratsioon peab olema valmis trükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähe-märgid olema selged ja loetavad. Lisatud näidisele vastav valmis-trükitud tekst on lubatud, kuid muud lennukõlblikkust käsitlevad avaldused ei ole lubatud.
- 2.3. Deklaratsiooni võib täita kirjutusmasinal/arvutiga või käsitsi, kasutades hõlpsa loetavuse huvides suurtahti. Aktsepteeritakse inglise keelt ja vajaduse korral üht või mitut väljaandva liikmesriigi ametlikku keelt.
- 2.4. Sertifitseeritud tootjaorganisatsioon peab säilitama koopia deklaratsioonist ja kõikidest lisadest, millele on viidatud.

3. NÕUETELE VASTAVUSE DEKLARATSIOONI TÄITMINE

- 3.1. Et dokument oleks kehtiv, tuleb teha kanne igasse lahtrisse.
- 3.2. Registreerimisliikmesriigi pädevale asutusele võib nõuetele vastavuse deklaratsiooni välja anda üksnes juhul, kui õhusõiduki projekt ja sellesse paigaldatud tooted on heaks kiidetud.
- 3.3. Lahtrites 9, 10, 11, 12, 13 ja 14 nõutavat teavet võib esitada viitena tootjaorganisatsiooni valduses olevatele eraldi identifitseeritud dokumentidele, kui pädev asutus ei ole otsustanud teisiti.
- 3.4. Ei ole ette nähtud, et käesolev nõuetele vastavuse deklaratsioon hõlmaks kõiki neid tooteid, mille paigaldamine võib kohaldatavate kasutuseeskirjade täitmiseks vajalikuks osutuda. Siiski võib mõne nendest toodetest märkida lahtrisse 10 või heakskiidetud tüübiprojekti. Seepärast meenutatakse käitajatele nende kohustust tagada vastavus kohaldatavatele eeskirjadele.

Lahter 1

Märkida tootjariigi nimi.

Lahter 2

Pädev asutus, kelle pädevuse piires nõuetele vastavuse deklaratsioon välja antakse.

Lahter 3

Selles lahtris peaks deklaratsiooni kontrollimiseks ja jälgimiseks olema valmistrikitud kordumatu seerianumber. Arvutipõhise dokumendi puhul ei pea number olema valmis trükitud, kui arvuti on programmeeritud selle numbri andma ja trükkima.

Lahter 4

Deklaratsiooni väljaandva organisatsiooni täielik nimi ja aadress. See lahter võib olla valmis trükitud. Logo vms on lubatud, kui logo sellesse lahtrisse mahub.

▼ **M6***Lahter 5*

Õhusõiduki tüüp üksikasjalikult, nagu see on määratletud tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel.

Lahter 6

Tüübisertifikaadi viitenumber ja väljaandmine kõnealusele õhusõidukile.

Lahter 7

Kui õhusõiduk on registreeritud, märgitakse siia registreerimisnumber. Kui õhusõiduk ei ole registreeritud, märgitakse siia viide, mida liikmesriigi pädev asutus ja vajaduse korral kolmanda riigi pädev asutus aktsepteerib.

Lahter 8

Identifitseerimisnumber, mille tootja on kontrollimiseks, jälgitavuseks ja tehnobiks andnud. Seda nimetatakse mõnikord tootja seerianumbriks (*Manufacturers Serial No / Constructors No*).

Lahter 9

Mootori ja propelleri tüüp üksikasjalikult, nagu see on määratletud tüübisertifikaadis ja sellega kaasneval andmelehel. Samuti tuleks näidata tootja identifitseerimisnumber ja asukoht.

Lahter 10

Heakskiidetud konstruktsioonimuudatused õhusõiduki määratluses.

Lahter 11

Kõikide kohaldatavate lennukõlblikkust käsitlevate ettekirjutuste (või samaväärsete dokumentide) loetelu ja nõuetele vastavuse deklaratsioon, samuti kõnealust õhusõidukit, sealhulgas tooteid ja paigaldatud osi, seadmeid ja varustust käsitlevate nõuete täitmise viisi kirjeldus. Märkida tuleb ka võimalikud tulevased tähtajad nõuete täitmiseks.

Lahter 12

Heakskiidetud tahtmatud kõrvalekalded heakskiidetud tüübiprojektist, mida vahel nimetatakse kontsessioonideks, erinevusteks või lahknevusteks.

Lahter 13

Sellesse lahtrisse võib märkida üksnes kokkulepitud vabastused, erandid või mööndused.

Lahter 14

Märkused. Igasugune teave ja kõik selgitused, erianndmed või piirangud, mis võivad õhusõiduki lennukõlblikkust mõjutada. Kui sellist teavet või selliseid andmeid ei ole, märkida „EI OLE”.

Lahter 15

Märkida „Lennukõlblikkussertifikaat” või „Piiratud lennukõlblikkussertifikaat” või taotletav lennukõlblikkussertifikaat.

Lahter 16

Sellesse lahtrisse tuleb märkida lisanõuded, näiteks impordiriigi nõuded.

Lahter 17

Nõuetele vastavuse deklaratsiooni kehtivus sõltub sellest, kas kõik vormi lahtrid on täidetud. Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peaks säilitama katselendude protokollide koopiaid ja andmed dokumenteeritud defektide ja nende parandamise kohta. Asjaomased sertifitseerivad töötajad ja mõni lennumeeskonna liige, nt katselendur või pardainsener-katselendur, peaksid aruande vastuvõetavaks tunnistamiseks sellele alla kirjutama. Teostatud katselennud kuuluvad kvaliteedisüsteemi kontrolli alla vastavalt punktile 21A.139, eriti punktile 21A.139(b)(1)(vi), tagamaks et õhusõiduk vastab kohaldatavatele projekterimisandmetele ja on kõlblik ohutuks kasutamiseks.

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik peaks säilitama loetelu artiklist, mis on tarnitud (või kättesaadavaks tehtud), et täita käesolevas deklaratsioonis sätestatud ohutu kasutamisega seotud nõudeid.

▼M6

Lahter 18

Nõuetele vastavuse deklaratsioonile võib alla kirjutada isik, kelle on selleks kooskõlas punktiga 21A.145(d) volitanud tootjaorganisatsiooni sertifikaadi omanik. Templi abil tehtud allkirja ei tohi kasutada.

Lahter 19

Sertifikaadi allkirjastanud isiku nimi tuleb trükkida kirjutusmasinal või arvutiga või kirjutada loetaval viisil käsitsi.

Lahter 20

Tuleb märkida nõuetele vastavuse deklaratsiooni allkirjastamise kuupäev.

Lahter 21

Tuleb viidata pädeva asutuse heakskiidule.

▼ B**HOOLDUSTÕEND**

[HEAKSKIIDETUD TOOTJAORGANISATSIOONI NIMI]

Tootjaorganisatsiooni sertifikaadi viide:**Punktile 21A.163(d) vastav hooldustõend.**

Õhusõiduk: Tüüp: Valmistaja number/registrinumber:

on hooldatud vastavalt töökäsule:

Tehtud tööde lühikirjeldus:

Tõendab, et nimetatud töö tehti kooskõlas punktiga 21A.163(d) ja tehtud töö poolest on õhusõiduk valmis kasutuselevõtmiseks ja seega kõlblik ohutuks kasutamiseks.

Sertifitseerinud töötaja (nimi):

(allkiri):

Asukoht:

Kuupäev: . . . - . . . - (päev, kuu, aasta).

▼B

HOOLDUSTÕEND — EASA VORM 53

TÄITMISE JUHENDID

EASA VORMI 53 lahtrisse TEHTUD TÖÖDE LÜHIKIRJELDUS tuleb märkida viide töö tegemiseks kasutatud tunnustatud andmete kohta.

EASA VORMI 53 lahter ASUKOHT viitab asukohale, kus toimub hooldus, mitte organisatsiooni rajatiste asukohale (kui need erinevad).

▼ **M6**► **C1** *X liide* ◀**Lisa (osa 21) G alajaos osutatud tootjaorganisatsiooni sertifikaat – EASA vorm 55**

Lk 1 / ...

[LIIKMESRIIK] (*)

Euroopa Liidu liikmesriik (**)

TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAAT

Viide: [LIIKMESRIIGI KOOD (*).21G.XXXX

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu kehtivale määrusele (EÜ) nr 216/2008 ja komisjoni kehtivale määrusele (EÜ) nr 1702/2003 ning allpool täpsustatud tingimustele tõendab [LIIKMESRIIGI PÄDEV ASUTUS], et

[ÄRIÜHINGU NIMI JA AADRESS]

on määruse (EÜ) nr 1702/2003 lisa (osa 21) jao A alajaos G osutatud tootjaorganisatsioon, millel on lubatud toota lisatud sertifitseerimisgraafikus loetletud tooteid, osasid ja seadmeid ning anda välja nendega seotud sertifikaate, kasutades eespool osutatud viitenumbreid.

TINGIMUSED:

1. Heakskiit on piiratud lisatud sertifikaadi tingimustes täpsustatud heakskiiduga.
2. Heakskiit nõuab sertifitseeritud tootjaorganisatsiooni käsiraamatus täpsustatud menetluste täitmist.
3. Heakskiit kehtib, kuni sertifitseeritud tootjaorganisatsioon täidab määruse (EÜ) nr 1702/2003 lisa (osa 21) nõudeid.
4. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, kehtib käesolev sertifikaat tähtajatult, välja arvatud juhul, kui sertifikaadist on eelnevalt loobutud, see on asendatud teise sertifikaadiga, peatatud või kehtetuks tunnistatud.

Algse väljaandmise kuupäev:

Käesoleva versiooni kuupäev:

Versiooni nr:

Allkiri:

Pädeva asutuse nimel: [PÄDEVA ASUTUSE ANDMED (*)]

EASA vorm 55, versioon 2.

(*) või EASA, kui EASA on pädev asutus.

(**) Kolmanda riigi puhul maha tõmmata.

▼ **M6**

[LIIKMESRIIK] (*) Euroopa Liidu liikmesriik (**)	Sertifikaadi tingimused	TA: [LIIKMESRIIGI KOOD (*)].21G.XXXX
Käesolev dokument on osa tootjaorganisatsiooni sertifikaadist nr [LIIKMESRIIGI KOOD (*)].21G.XXXX, mis on välja antud: Äriühingu nimi:		
1. jagu TÖÖVALDKOND:		
JÄRGMISTE TOODETE TOOTMINE	TOOTED/KATEGOORIAD	
Üksikasjad ja piirangud on sätestatud tootjaorganisatsiooni käsiraamatu jaos xxx.		
2. jagu. ASUKOHAD:		
3. jagu. ÕIGUSED:		
Tootjaorganisatsioonil on õigus kasutada punktiga 21A.163 ette nähtud õigusi sertifikaadi tingimuste piires ja tootjaorganisatsiooni käsiraamatu menetluste kohaselt. Täita tuleb järgmised tingimused:		
[jätta alles üksnes kohaldatav tekst]		
Enne toote projekti kinnitamist võib EASA vormi 1 välja anda üksnes nõuetele vastavuse näitamiseks.		
Nõuetele vastavuse deklaratsiooni ei tohi anda õhusõidukile, mis ei ole heaks kiidetud.		
Enne hooldust reguleerivate määruste täitmise nõuet võib hooldustöid teha kooskõlas tootjaorganisatsiooni käsiraamatu jaoga xxx.		
Lennuload võib välja anda vastavalt tootjaorganisatsiooni käsiraamatu jaole yyy.		
Algse väljaandmise kuupäev:	Allkiri:	
Käesoleva versiooni kuupäev:		
Versiooni nr:	[PÄDEVA ASUTUSE ANDMED (*)] nimel	

EASA vorm 55b, versioon 2

(*) või EASA, kui EASA on pädev asutus.

(**) Kolmanda riigi puhul maha tõmmata.

▼ **M6**► **C1** XI liide ◀**Lisa (osa 21) F alajaos osutatud heakskiidukiri – EASA vorm 65**

[LIIKMESRIIK] (*)

Euroopa Liidu liikmesriik (**)

HEAKSKIIDUKIRI TOOTMINE TOOTJAORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI PUUDUMISEL

[TAOTLEJA NIMI]

[ÄRINIMI (kui see erineb)]

[TAOTLEJA TÄIELIK AADRESS]

Kuupäev (päev, kuu, aasta)

Viide: [LIIKMESRIIGI KOOD (*).21F.XXXX]

Lugupeetud

Teie tootmise järelevalvesüsteemi on hinnatud ja see on leitud olevat kooskõlas määruse (EÜ) nr 1702/2003 lisa (osa 21) jao A alajaoga F.

Seepärast oleme allpool täpsustatud tingimustel nõus, et allpool nimetatud toodete, osade ja seadmete nõuetele vastavust võib näidata määruse (EÜ) nr 1702/2003 lisa (osa 21) jao A alajao F kohaselt.

Ühikute arv	Osa number	Seerianumber
--------------------	-------------------	---------------------

ÕHUSÕIDUK

OSAD

Käesoleva heakskiidukirja suhtes kohaldatakse järgmisi eritingimusi.

- (1) Heakskiit kehtib, kuni [äriühingu nimi] täidab määruse (EÜ) nr 1702/2003 lisa (osa 21) jao A alajao F nõudeid.
- (2) Heakskiit nõuab [äriühingu nimi] käsiraamatus, viitenumber/väljaandmise kuupäev, täpsustatud menetluste täitmist.....
- (3) Heakskiidu kehtivus lõpeb
- (4) Käesoleva heakskiidukirja väljaandnud asutus kinnitab nõuetele vastavuse deklaratsiooni, mille [äriühingu nimi] on eespool nimetatud määruse punkti 21A.130 sätete kohaselt välja andnud, kooskõlas eespool nimetatud käsiraamatu menetlusega
- (5) [Äriühingu nimi] teatab käesoleva heakskiidukirja väljaandnud asutusele viivitamata kõikidest tootmise järelevalvesüsteemis tehtud muudatustest, mis võivad mõjutada käesolevas kirjas loetletud toodete ja osade kontrollimist, nõuetele vastavust või lennukõlblikkust.

Pädeva asutuse nimel: [PÄDEVA ASUTUSE ANDMED (*)2]

Kuupäev ja allkiri

EASA vorm 65, versioon 2

(*) või EASA, kui EASA on pädev asutus.